

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

РОЗВИТОК ФІНАНСІВ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

IV Міжнародна
науково-практична конференція
молодих вчених і студентів

Тези доповідей

2 квітня 2014 р.

Дніпропетровськ
2014

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ**

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ ТА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

РОЗВИТОК ФІНАНСІВ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

**IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ І СТУДЕНТІВ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

2 квітня 2014 р.

Дніпропетровськ
2014

УДК 336.01:330.1

ББК 65.261:65.1

Р 64

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

С.А. Кузнецова – доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри міжнародних фінансів та банківської справи Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля.

Члени оргкомітету:

А.Н. Сорочайкін – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри економіки міста та муніципального управління Самарського державного університету;

А.М. Поддєрвогін – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів підприємств Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;

О.М. Колодізєв – доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри банківської справи Харківського національного економічного університету;

О.М. Петрук – доктор економічних наук, професор, директор Інституту обліку та фінансів, завідувач кафедри фінансів Житомирського державного технологічного університету;

В.М. Вареник – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних фінансів та банківської справи Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля;

Секретар оргкомітету:

О.А. Євтушенко – старший викладач кафедри міжнародних фінансів та банківської справи Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля.

*За загальною редакцією доктора економічних наук,
професора, академіка АЕНУ С.А. Кузнецової.*

Р 64 Розвиток фінансів в умовах хаотично структурованої економіки: IV Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і студентів: тези доповідей, Дніпропетровськ, 2 квітня 2014 р. / за заг. ред. С.А. Кузнецової. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2014. – 144 с.

ISBN 978-966-434-304-3

Збірник містить тези доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів «Розвиток фінансів в умовах хаотично структурованої економіки». Вони охоплюють різні аспекти трансформаційних процесів, що відбуваються в економіці України і світу, та управління діяльністю підприємств і організацій в умовах хаотично структурованої економіки.

УДК 336.01:330.1

ББК 65.261:65.1

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

ISBN 978-966-434-304-3

© Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, оформлення, 2014

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

Алексєєва А.Ю. Аналіз стану фінансового менеджменту прибутку ТОВ «СТРОЙ ІНВЕСТ ЦЕНТР»	9
Бейль В.В. Організація фінансового менеджменту портфельних інвестицій «КТ-Україна»	10
Вороніч О.В. Особливості розвитку фінансового менеджменту на українських підприємствах	11
Вороніч О.В. Фінансовий менеджмент як система ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства.....	12
Гарус К.І. Оптимізація управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства.....	14
Гейсун Р.М. Особливості формування фінансової стратегії ТОВ «Брацлав+».....	15
Гордієнко О.О. Проблеми управління грошовими потоками на підприємствах.....	16
Госало Г.Ю. Етапи управління фінансовими ризиками УДППЗ «УКРПОШТА».....	18
Дробот С.В. Оцінка ефективності фінансового менеджменту основних засобів підприємства.....	19
Дудинская Е.Д. Антикризисное управление предприятием.....	20
Ковальська В.М. Оцінка ефективності управління торговельною дебіторською заборгованістю ТОВ «ЗОЛОТИЙ ОРЛАН».....	21
Ковтунець К.І. Фінансовий менеджмент кредитоспроможності підприємства ТОВ «СФЕРА МЕБЛІВ»	23
Кошак Я.В. Завдання управління кредитоспроможністю ТОВ «Фірма „Істок”».....	24
Кремена Г.С. Конкурентоспроможність фермерських господарств України	25
Кузнецов А.А. Моніторинг ефективності корпоративної культури підприємства в межах збалансованої системи показників	26
Ляхіна К.В. Завдання фінансової стратегії підприємства в сучасних економічних умовах.....	28
Моїсєєнко В.В. Стан управління процесом фінансування активів ТОВ СІК «Дафі»	29

Орленко Н.В. Організація фінансового менеджменту на підприємстві.....	30
Пасічник А.В. Підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства	32
Пилипенко Е.А. Особенности формирования современных менеджеров в Украине	33
Полшкова В.В. Методи управління запасами підприємства	34
Посажеников І.О. Фінансовий менеджмент бюджетного процесу на підприємстві.....	36
Пустовгар С.А. Тенденції неплатоспроможності підприємств України	37
Рогут А.П. Практика управління формуванням прибутку від операційної діяльності ТОВ «ПАМПС ІНДАСТРІАЛ»	38
Розумна Ю.О. Сутність управління фінансовою стійкістю підприємства.....	39
Стрижак А.В. Управління грошовими потоками підприємства.....	40
Східницька Г.В. Фінансова стійкість і шляхи її покращання у сільськогосподарських підприємствах	42
Сустав Ю.С. Оцінка управління фінансовим плануванням ТОВ КФ «Стимул».....	43
Сохач І.В. Теоретичні засади впровадження бюджетування на підприємстві.....	44
Чабаненко М.М. Стан фінансового менеджменту грошових потоків ТОВ «МВМ-ГРУП»	46
Шафранский И.Н. Обоснование финансовой стратегии сельскохозяйственного предприятия	47
Шпак А.В. Антикризова політика на ПАТ «ЄВРАЗ Дніпродзержинський коксохімічний завод».....	49

РОЗДІЛ ІІ. РОЗВИТОК РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

Андреєнко М.І. Інвестиційна діяльність страхових компаній в умовах хаотично структурованої економіки.....	50
Волоконський С.В. Інноваційна діяльність суб'єктів українського ринку фінансових послуг як засіб підвищення конкурентоспроможності.....	51
Гогунська Г.В. Кредитні компанії як складова фінансового ринку України	53
Дрожак А.Н. Рынок финансовых услуг в Украине: проблемы и перспективы развития.....	55

Євтушенко О.А. Пруденційний нагляд на фондовому ринку... 56	
Кошовенко М.С. Розвиток ринку фінансових послуг в умовах хаотично структурованої економіки 58	
Крикливець Я.О. Фінансовий інжиніринг в умовах хаотично структурованої економіки 59	
Лылык Н.В. Развитие рынка финансовых услуг в условиях хаотично структурированной экономики... 60	
Макаренко О.І. Стан ринку фінансових послуг в Україні 61	
Олінкевич Н.Б. Необхідність державної підтримки страхування врожаю сільськогосподарських культур ... 63	
Побігушка У.В. Страхування врожаю сільськогосподарських культур: основні проблеми проведення 64	
Сытник И.А. Финансовые посредники и их значение..... 65	
Томашевський Ю.М. Препони для страхування природно-кліматичних ризиків рослинництва у сучасних умовах.....66	

РОЗДІЛ III. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТА ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ У ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Бондаренко А.Л. Оцінка фінансового стану ТОВ «Укрспецмонтаж» 68	
Гулевич Н.С. Шляхи покращання фінансового стану ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»..... 69	
Данилко Д.А. Застосування моделі Спрінгейта для оцінки фінансової стійкості ТОВ «С.І. ГРУП ТРАНС» 70	
Зензерова Д.Ю. Сутність рентабельності підприємства..... 71	
Ільїн Г.С. Оцінка платоспроможності ТОВ «ТК „Атланта”» ... 72	
Іщенко Ю.Ю. Оцінка фінансового стану ТОВ з П «КОРПОРАЦІЯ ЦМК»..... 73	
Каїра Д.В. Особливості фінансового аналізу та фінансового контролю в хаотично структурованій економіці 75	
Колота Ю.Ю. Стратегія фінансового оздоровлення підприємства.....76	
Копотієнко Т.Ю. Внутрішній аудит витрат у ресторанному господарстві..... 77	
Крошка Т.Ю. Місце фінансового аналізу у прийнятті управлінських рішень 78	
Лакно О.Ю. Місце та роль ревізії у фінансовому контролі за діяльністю організації..... 80	

Літвіченко К.Є. Аналіз фінансового стану ТОВ «ВКФ „ПРОМТЕХНОЛОГІЯ”».....	81
Лобко К.Ю. Напрями оцінки ефективного використання фінансових ресурсів ТОВ «Сітал Україна»	82
Мовчан К.О. Особливості методів оцінки і прогнозування ймовірності банкрутства підприємств.....	84
Мосіна Н.І. Особливості використання SWOT-аналізу ТОВ «МЕФФЕРТ ГАНЗА СААРПОР»	85
Норка М.А. Оцінка ліквідності ПАТ «УКРТЕЛЕКОМ»	87
Нудьга М.В. Оцінка фінансування активів ТОВ «Стандарт капітал»	88
Омелянчук Т.М. Етапи застосування аналітичних процедур в аудиті фінансового стану.....	89
Рыбаченко А.В. Функции контроллинга.....	91
Снадчук А.В. Організація фінансового аналізу ТОВ «ТО „ЮНІОН”».....	92
Трегубова Н.С. Фінансовий стан ТОВ «Гринвіч».....	93
Фефелова М.О. Сутність коефіцієнтного аналізу фінансової стійкості підприємств.....	94
Чмона Х.О. Аналіз ймовірності банкрутства з метою досягнення фінансової рівноваги ДП «НВК „Електровозобудування”»	95
Шойхет К.С. Роль фінансового контролю в управлінні діяльністю підприємства	97

РОЗДІЛ IV. РЕФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Блещинская М.Н. Хаотично структурированная экономика: диагностика банковской системы Украины.....	99
Глушенко С.М. Етапи розвитку Національного банку України.....	100
Денисенко В.О. Вплив світової кризи на регіональну банківську систему України.....	102
Завгородній І.Д. Аналіз діяльності ПАТ «Банк Кредит Дніпро».....	103
Лазнева О.С. Економічна сутність категорії «капіталізація банку»	104
Ланна А.А. Управління кредитною політикою в ПАТ «ОТП БАНК»	105
Ляшенко К.В. Фінансово-економічна характеристика ПАТ «ОТП БАНК».....	106

Мирошниченко Я.В. Аналіз ліквідності ПАТ «ОТП БАНК»...	107
Науменко Т.І. Показники прибутковості ПАТ «ОТП БАНК».....	109
Паргачов А.О. Реформування банківської системи України: досвід Німеччини.....	110
Пестовська З.С. Антикризова політика НБУ та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.....	111
Солодка В.І. Електронні гроші в Україні.....	113
Степаненко В.О. Аналіз інвестиційної політики ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	114
Сьоміна Т.О. Напрями реформування банківської системи в Україні.....	115
Тришина Т.В. Політика управління кредитним ризиком в ПАТ «ОТП БАНК».....	116
Фатьянова М.О. Оцінка кредитоспроможності позичальників ПАТ «КБ «ПІВДЕНКОМБАНК».....	118
Цуканова О.М. Проблемы системы риск-менеджмента в коммерческих банках РФ.....	119
Чередниченко Т.Г. Роль іноземних банків в економіці України.....	120
Чернецький О.Д. Проблеми розвитку банківської системи України.....	121

РОЗДІЛ V. ФІНАНСОВІ СТРАТЕГІЇ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

Балынин И.В. Расходы в реальнйй сектор экономики в субъектах Российской Федерации Центрального федерального округа в современных условиях.....	123
Білобабченко А.Т., Ісаєв З. Проблеми формування грошово-кредитної політики в Україні.....	124
Вакулич М.М. Моніторинг як ефективний механізм впливу на формування інвестиційного клімату в економіці України.....	125
Віридський В.С. Удосконалення процесів реальних інвестицій в структурі економіки.....	127
Иванов М.Е. Институциональная парадигма финансового регулирования в России.....	128
Ковтуненко І.В. НБУ як емісійний центр.....	129
Колодій А.В. Структура національних пенсійних систем в країнах ОЕСР.....	131
Мельник А.В. Сутність грошово-кредитних відносин.....	132

Нарбаєв Р.Р. Критична оцінка грошово-кредитної політики Національного банку України	133
Пустовгар С.А. Сучасні тенденції неплатоспроможності підприємств України	135
Скряга Я.В. Видатні українські вчені-економісти та їхній внесок у світову економічну науку.....	136
Солтис І.В. Державна фінансова підтримка фермерських господарств в Україні	137
Тулай О.І. Державна підтримка соціального інвестування в Україні.....	139
Хворостына А.И. «ПриватБанк» – лидер в сфере дистанционного банковского обслуживания в Украине.....	140
Шаповал Ю.І. Відтік капіталу з ринків, що розвиваються: актуальні тенденції та висновки для України	141
Шевченко К.В. «ДОК ПРОФ 2.0»: інформаційно-комунікаційні технології як інструмент розвитку сучасної ринкової економіки.....	143

РОЗДІЛ І ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

А.Ю. Алексєєва
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИБУТКУ ТОВ «СТРОЙ ІНВЕСТ ЦЕНТР»

Товариство з обмеженою відповідальністю «СТРОЙ ІНВЕСТ ЦЕНТР» було створене у 2007 році і займається наданням електро-монтажних послуг та виробництвом деяких видів будівельних матеріалів. Ефективність діяльності ТОВ «СТРОЙ ІНВЕСТ ЦЕНТР» вимірюється в першу чергу отриманим результатом. На сучасному етапі, в умовах розвитку ринкової економіки в Україні, розвитку великого, малого та середнього підприємництва, загострення конкурентної боротьби, науково-технічного прогресу виникає потреба у фінансовому менеджменті прибутку підприємства.

Це потрібно для більш ефективного управління, для досягнення поставлених цілей, а саме: подальшого розвитку підприємства, відтиснення конкурентів і завоювання більшої частки ринку.

Проаналізувавши вплив факторів на рентабельність основних виробничих засобів зроблено наступні висновки:

– вплив середньорічної вартості основних засобів підприємства на рентабельність не відбувається;

– вплив чистого прибутку на рентабельність основних засобів відбулося у 2011 р. в сторону збільшення на 0,02, а у 2012 р. в сторону зменшення на 5,3., у 2013 р. на 4,6 до 2008 р.

ТОВ «СТРОЙ ІНВЕСТ ЦЕНТР» має тенденцію до збільшення оборотів реалізації товарів та надання послуг, але при цьому не змінним залишається рівень чисельності персоналу та вартість основних засобів. Підвищення ділової активності підприємства позитивно вплинуло на показники його діяльності і стало стійкою основою для подальшого розвинення.

Структурно збільшилася частка оборотних активів, і структурно зменшилася частка необоротних активів. Аналіз критичного обсягу реалізації показав, що ТОВ «СТРОЙ ІНВЕСТ ЦЕНТР» необхідно реалізовувати не менше 1 706 тис. грн., щоб діяльність підприємства не була збитковою, інакше підприємство буде отримувати збитки, бо рівень витрат буде перевищувати отриманий дохід.

За 2011-2013 р. ТОВ «СТРОЙ ІНВЕСТ ЦЕНТР» стало більш рентабельним, вартість майна підприємства збільшується, діяльність підприємства поступово нарощує ефективність.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

В.В. Бейль
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА ПОРТФЕЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ «КТ-УКРАЇНА»

Фінансовий менеджмент як економічний орган управління суб'єкта господарювання являє собою частину апарату управління.

Організаційна структура системи управління фінансами на підприємстві значною мірою залежить від розмірів підприємства, специфіки його виробничо-господарської діяльності, форми організації підприємницької діяльності, а також стану ринку фінансових ресурсів у державі. Конкретні форми організації підприємницької діяльності викликають відповідні форми організації фінансів і відповідні методи управління ними.

За умов ринку фінансовий менеджер стає однією з провідних фігур на підприємстві. Він відповідає за постановку фінансової проблеми на підприємстві й ухвалює найприйнятніший варіант її розв'язання. Фінансовий менеджер здійснює оперативну фінансову діяльність. Його обов'язки полягають у контролі за грошовими витратами на підприємстві. Найчастіше фінансовий менеджер входить до складу найвищого керівного персоналу, оскільки бере участь у вирішенні всіх основних питань, пов'язаних з управлінням підприємством.

Відділ по роботі з інвестиціями займається розробкою загальної інвестиційної політики підприємства; проводить аналіз і добір інвестиційних пропозицій; здійснює аналіз інвестиційних проектів і управління портфелем цінних паперів підприємства; визначає необхідні обсяги фінансових коштів для здійснення інвестиційної діяльності та ін.

Роль фінансового контролера в загальній структурі управління фірмою розглянемо на прикладі компанії КТ-Україна, яка постачає на ринок України товари та матеріали для будівництва, ремонту, електроінструменту, гідравлічних машин, герметиків та професійного електроінструменту, а також виробництва товарів

під власними торговими марками. Компанія має представництва у кожній області України і для її продуктивної роботи необхідна дійова система звітності, яка б захищала від заморожування продукції на складах створювала базу для прогнозів і планування. Структура управління компанії КТ-Україна має таку послідовність: директор – фінансовий контролер – фінансовий директор – головний бухгалтер – керівник відділу управління запасами по країні – керівник відділу з продаж по країні – sales team (для кожної області/філії)

На ньому знаходяться Country Logistics Manager і Country Sales Manager. Перший відповідає за розмитнення, складування і розподіл товарів за регіонами. Другий аналізує інформацію, передану з регіонів, і складає дуже детальну й реалістичну картину того, що відбувається на ринку. Ця інформація надходить фінансовому директорові КТ-Україна й головному бухгалтерові, в руках яких практично перебуває вся фірма. На основі отриманої інформації приймаються рішення. Якщо питання серйозне й може спричинити масштабні наслідки, рішення приймається колегіально. У цьому беруть участь як фінансовий директор, головний бухгалтер, так і Country Logistics Manager і Country Sales Manager. Усі функції з контролю передаються фінансовому контролерові. Директор бере участь переважно у визначенні стратегії.

Таким образом в современных условиях хозяйствования финансовый менеджмент является одной из основных форм управления, зависит от формы организации финансов и формирует соответствующие методы управления ими.

*Науковий керівник: Г.О. Крамаренко,
доктор економічних наук, професор.*

Олеся Володимирівна Вороніч
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Фінансовий менеджмент – важливий напрям функціонального менеджменту любого підприємства та запорука його успішного функціонування. Фінансовий менеджмент як наука і галузь управління підприємством з’явився лише на початку ХХ століття. Порівняно недовгий термін його існування зумовив безпосередність процесу пошуку нових ефективних напрямків реалізації управлінської діяльності щодо фінансів і постійного їх покращення.

З моменту, коли Україна стала незалежною державою, ділова активність у ній зазнала серйозних змін, як політичних, так і економічних. Атмосфера, в якій перебуває український бізнес, постійно змінюється, конкуренція зростає, збільшується ступінь ризику. Українським підприємствам стає все складніше продавати свою продукцію за конкурентоспроможними цінами й отримувати сировину по традиційних каналах. Тому для українських підприємств необхідно упровадження розроблених прийомів і методів фінансового управління.

Український фінансовий менеджмент має свої особливості. Сучасна наука пропонує загальний комплекс методів, інструментів і функцій системи управління, не враховуючи індивідуальні особливості кожного економічного суб'єкта. Сьогодні теоретична і практична розробки фінансового менеджменту засновуються переважно на діяльності промислових підприємств у той час, як торгівля починає займати переважну частку ринку. В Україні здійснюється диференціація напрямків реалізації системи фінансового менеджменту для окремих підприємств – торговельної сфери, сфери сільського господарства, туристичного бізнесу та ін. Слід також відзначити, що в нашій країні немає спільної оцінки всіх підприємств методики оцінки їх фінансового стану.

На розвиток українського фінансового менеджменту також впливає відсутність необхідної кількості кваліфікованих спеціалістів в управлінні фінансами підприємств.

У сучасних умовах керівництво компаній на перший план часто ставить податковий менеджмент і оптимізацію оподаткування, а не зростання вартості підприємства та прибутковості, що цілком пов'язано з недостатнім розвитком законодавчої бази.

Отже, сьогодні необхідно більше адаптувати світовий досвід до українських умов.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Ольга Володимирівна Вороніч
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СИСТЕМА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах зростає роль фінансового менеджменту як комплексу взаємопов'язаних управлінських рішень і заходів

на різних рівнях управління фінансовими ресурсами, спрямованих на підвищення ринкової вартості підприємства. Відбувається зміщення акценту з суто виробничого управління на управління фінансове, адже оцінити ефективність діяльності будь-якого суб'єкта господарювання можна шляхом зіставлення певних фінансових результатів, розраховуючи відповідні показники.

Приймати потрібні управлінські рішення в галузях регулювання прибутку, збільшення майна акціонерів, дивідендної політики тощо допомагають універсальні методи, вироблені у світовій практиці і об'єднані в науці фінансового менеджменту. Він безпосередньо пов'язаний із виробничим менеджментом, інноваційним менеджментом, менеджментом персоналу та деякими іншими видами функціонального менеджменту.

Відсутність системного підходу до управління фінансовою діяльністю підприємств призводить до погіршення і без того скрутної ситуації і розпорошення фінансових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні підприємства. Для того, щоб уникнути значної частини фінансових труднощів, з якими стикаються підприємства, зберегти міцні ринкові позиції в умовах жорсткої конкуренції необхідно сформуванню ефективну систему фінансового менеджменту.

Ефективне управління фінансами може здійснюватись лише в тому випадку, коли існує реально діюча система, що вирішує поставлені завдання. Виходячи зі змісту та значення фінансового менеджменту в діяльності підприємства, він є не лише системою управління фінансовими ресурсами, а й однією з ключових підсистем загальної системи управління підприємства.

Фінансовий менеджмент як система управління фінансами підприємства, вирішує завдання:

- якою має бути величина й оптимальний склад активів, щоб досягти поставленої мети підприємницької діяльності;
- де знайти джерела фінансування і як оптимально сформувати цільову структуру;
- як організувати поточне і перспективне управління фінансово-господарською діяльністю, щоб забезпечити платоспроможність і фінансову стійкість підприємства.

Отже, успішне вирішення всього комплексу завдань можливе тільки на основі формування цілісної системи фінансового менеджменту, що охоплює всі необхідні аспекти діяльності.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової, хаотично структурованої економіки однією з найважливіших є проблема збалансованості використання та залучення фінансових ресурсів. В Україні достатньо велика кількість підприємств, що працюють у торговельній галузі економіки. Значна кількість підприємств знаходиться на межі платоспроможності і нерідко працює зі збитками, хоча має в наявності достатній капітал та оборотні активи.

Систему управління фінансовими ресурсами слід розглядати як єдину систему, де невід'ємними складовими є пасив і актив балансу підприємства. В міжнародній практиці звично розуміння фінансових ресурсів як джерел формування капіталу, хоча це не є повною характеристикою. Головний теоретичний аспект управління полягає в розумінні складу та чіткого формування активів підприємства, розуміння за рахунок якого «пасиву» формується той, чи інший актив; як розподіляються кошти підприємства від самого початку його функціонування.

Проведене дослідження на підприємстві ТОВ «МВМ-Груп» дозволило виокремити недоліки в управлінні фінансовими ресурсами, а саме:

1. Мертві точки складу

2. Передчасна сплата кредитором за послуги та товар, що навіть не був відвантажений

Щодо першої помилки, подивившись у фінансові документи за останні 2 роки видно динаміку, а точніше відсутність динаміки в деяких підрозділах підприємства та відсутність руху та обертів активів, що закріплені за цими підрозділами. Конкретизація та ізоляція окремих частин бізнесу дозволяє чітко та оперативно розібратися з складною фінансовою ситуацією в окремих частинах бізнесу.

Щодо другої помилки, помітно що складанням платіжного календаря не є першочерговою задачею фінансового відділу компанії. Якщо розглянути платіжний календар у теоретичному аспекті, ця фінансова ланка є простою в управлінні, хоча на практиці треба враховувати дуже багато факторів, умов контрактів, зовнішню економічну ситуацію, наприклад курс міжнародних валют.

Отже, управління фінансовими ресурсами підприємства є першочерговою задачею керівництва підприємства, тим паче в умовах хаотично-структурованої економіки та суцільної макроекономічної, фінансової та геополітичної нестабільності.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

Р.М. Гейсун
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ТОВ «БРАЦЛАВ +»

Формування та розробка фінансової стратегії відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного розвитку підприємства, дозволяє реально оцінити його фінансові можливості та забезпечити максимальне використання його внутрішнього потенціалу.

Необхідно відмітити, що при формуванні фінансової стратегії підприємства слід враховувати такі чинники: орієнтації фінансової стратегії на загальну стратегію розвитку підприємства на ринку; рівня законодавчого та нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності; економічної й політичної ситуації в країні; типу ринкової позиції підприємства; ресурсного забезпечення підприємства; галузевої належності суб'єкта господарювання; фінансового стану та конкурентних переваг існуючих і потенційних підприємств-конкурентів, надійності постачальників та покупців; рівня ризику фінансової діяльності, що викликається інфляційними коливаннями, різкими стрибками курсу валют, ризиками неплатежів, ймовірністю настання фінансової кризи тощо; кон'юнктури товарного і фінансово-го ринків та її зміни.

Модель фінансової стратегії має включати наступні взаємозалежні блоки: мету і завдання; рівні реалізації; зовнішні і внутрішні фактори формування; інструменти і методи реалізації; результативність.

Необхідно відмітити, що формування фінансової стратегії на підприємстві здійснюється на основі реалізації наступних принципів: послідовної реалізації прийнятої стратегії стійкого розвитку підприємства; базуванні на сучасній теоретичній моделі; врахуванні організаційної структури підприємства і передбаченні у ній змін; варіантності формуванні стратегії.

Щодо досліджуваного підприємства, то можемо відмітити, що формування фінансової стратегії ТОВ «Брацлав +» в першу чергу направлено на виробництво конкурентоспроможної продукції, на отримання прибутку та ефективне використання фінансових ресурсів.

На сьогодні, основними чинниками впливу на діяльність ТОВ «Брацлав +» є економічні, соціокультурні фактори з непрямого середовища, та конкуренти. Для попередження деяких факторів впливу необхідно впровадження таких можливостей: заключення договорів з потужними оптовими фірмами; застосування нових форм ведення бізнесу; проведення активної рекламної компанії та інших заходів зі стимулювання збуту.

Для реалізації ефективної фінансової стратегії на ТОВ «Брацлав +» можна запропонувати такі стратегії підвищення конкурентоспроможності:

а) Вихід на нові ринки з продукцією принципово нової якості (або зарубіжних товаровиробників з орієнтацією на більш платоспроможні верстви населення та юридичних осіб;

б) Утримання позицій на існуючих ринках з одночасним вдосконаленням обладнання для підвищення обсягів виробництва і якості продукції.

Вважаємо, що в умовах нестабільно економіки й загостренні конкуренції на внутрішньому і, особливо, на зовнішніх ринках має бути прийнято енергійні, ефективні заходи з боку і власників, і держави, самих підприємств щодо налагодження випуску конкурентоспроможної продукції, надання послуг, орієнтації на ринок, готовності до диверсифікації.

Таким чином, метою формування фінансової стратегії підприємства є максимізація його ринкової вартості та підвищення ефективності діяльності. Послідовність реалізації принципів фінансової стратегії дасть можливість вийти на якісно новий рівень розвитку.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

О.О. Гордієнко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Актуальність необхідності планування грошових потоків підтверджується сучасним станом підприємств в Україні, адже

в умовах низької платоспроможності вітчизняних підприємств зростає увага власників і управлінців до проблеми збалансованості грошових потоків і забезпечення ліквідності.

На даний час діяльність вітчизняних підприємств значною мірою ускладнюється тривалою кризою неплатежів, зростанням дебіторської та кредиторської заборгованості, скороченням виробництва, гострим дефіцитом фінансових ресурсів. Однією з причин і, водночас наслідків, теперішньої низької прибутковості вітчизняних підприємств є недостатній рівень їх поточної ліквідності (рис. 1).

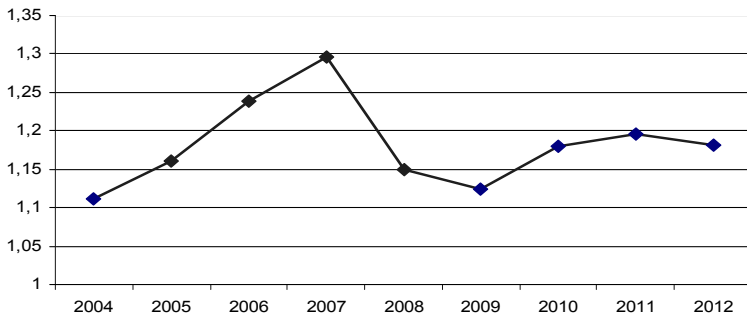

Рис. 1. Динаміка коефіцієнта поточної ліквідності підприємств України

Проблема недостатності додатних грошових потоків від операційної діяльності прямо залежить від управління оборотними активами. Поточна ліквідність прямо пов'язана з операційним циклом. Розуміння цих взаємозалежностей є дуже актуальним для підприємців України, особливо для суб'єктів малого бізнесу.

Вони дуже часто намагаються покрити свої витрати шляхом підвищення ціни, але в результаті такі дії призводять до зниження обсягів реалізації і втрати конкурентних позицій. Запаси готової продукції залежуються на складі, — знижується ліквідність.

Базовою характеристикою сталого розвитку підприємства є його фінансова стабільність. Данні рис. 1 підтверджують, що за останні роки простежується негативна тенденція щодо рівня фінансової стабільності вітчизняних промислових підприємств, наочним показником якої виступає поточна ліквідність. Недостатність вільних обігових коштів призводить до неможливості розширення обсягів діяльності вітчизняних підприємств.

На нашу думку, одним з напрямків вирішення даної проблеми є пошук шляхів оптимізації управління грошовими потоками підприємств, що напряму залежить від управління його оборотними активами.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

Г.Ю. Госало
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ НА УДППЗ «УКРПОШТА»

Вивчення проблеми ризику набуває значення, оскільки ризик є одним з факторів сучасного й особливо майбутнього суспільства, тому що економічне зростання залежить від ефективного використання обмежених фінансових ресурсів і від інвестування засобів у активи або проекти, що приносять високі доходи при найменшому ризику.

Управління фінансовими ризиками підприємства УДППЗ «Укрпошта», що забезпечує реалізацію його головної мети, здійснюється послідовно за такими основними етапами:

1. Формування інформаційної бази управління фінансовими ризиками.

2. Ідентифікація фінансових ризиків. Така ідентифікація здійснюється за такими стадіями:

3. Встановлення системи критеріїв прийняття ризикових рішень.

4. Прийняття ризикових рішень. На основі оцінки вихідного рівня фінансового ризику, можливостей його зниження і встановлених значень гранично допустимого їх рівня процедура прийняття ризикових рішень зводиться до двох альтернатив – ухвалення фінансового ризику чи його уникнення. Разом з тим обґрунтування таких альтернатив є досить складним процесом і здійснюється на основі широкого арсеналу методів.

5. Вибір і реалізація методів нейтралізації можливих негативних наслідків фінансових ризиків. Така нейтралізація покликана забезпечити зниження вихідного рівня прийнятих фінансових ризиків до прийняттого значення. Процес нейтралізації можливих негативних наслідків фінансових ризиків полягає в розробці і здійсненні підприємством конкретних заходів щодо зменшення

ймовірності виникнення окремих видів ризиків і зниження розміру пов'язаних з ними очікуваних фінансових втрат.

6. Моніторинг та контроль фінансових ризиків. Моніторинг фінансових ризиків підприємства будується в розрізі наступних основних блоків: 1. моніторинг чинників, що генерують фінансові ризики; 2. моніторинг реалізації заходів щодо нейтралізації можливих негативних наслідків фінансових ризиків; 3. моніторинг бюджету витрат, пов'язаних з управлінням фінансовими ризиками; 4. моніторинг результатів здійснення ризикових фінансових операцій та видів фінансової діяльності.

У процесі контролю фінансових ризиків на основі їх моніторингу і результатів аналізу при необхідності забезпечується коригування раніше прийнятих управлінських рішень, спрямована на досягнення передбаченого рівня фінансової безпеки підприємства.

Науковий керівник: О.А.Євтушенко, старший викладач.

С.В. Дробот

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий менеджмент — це система цілеспрямованих дій з управління формуванням, використанням та розподілом фінансових ресурсів підприємства та оптимізації їх обігу.

Ефективність використання оборотних засобів характеризується їх оборотністю. Під оборотністю засобів розуміють тривалість проходження ними окремих стадій виробництва й обігу. Час, протягом якого оборотні кошти перебувають в обігу, називають періодом обороту в днях або кількістю оборотів за певний період.

Оскільки при ефективному управлінні оборотним капіталом обсяг кредиторської заборгованості завжди відповідає обсягу дебіторської, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості тісно, пов'язаний із коефіцієнтом оборотності дебіторської заборгованості.

В умовах розвиненої ринкової економіки ці коефіцієнти певною мірою відображають строки комерційного кредитування за кредитами, отриманням підприємством та наданих ним.

Для вітчизняних підприємств ці коефіцієнти, як правило, відображають середні строки комерційного кредитування за кредитами, отриманими підприємством та наданих ним.

Для вітчизняних підприємств ці коефіцієнти як правило, відображають середні строки погашення дебіторської та кредиторської заборгованості – активів та зобов'язань, за якими не сплачується процент.

У цьому випадку чим меншим є термін погашення дебіторської заборгованості, тим ефективніше використовується грошові кошти підприємства.

Таким чином, вдосконалення системи фінансового менеджменту на підприємстві є ефективним інструментом, який забезпечує своєчасне виявлення та попередження проблем у діяльності будь-якої організації.

*Науковий керівник: Г.О. Крамаренко,
доктор економічних наук, професор.*

Е.Д. Дудинская
*Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации*

АНТИКРИЗИСНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ПРЕДПРИЯТИЕМ

В условиях хаотично структурированной экономики все предприятия на определенных этапах развития неизменно сталкиваются с закономерным появлением системных финансовых кризисов. Кризис представляет собой устойчивую раскоординацию деятельности подсистем организации, приводящую к нарушению её жизнеспособности.

Предотвращение финансового кризиса предприятия, эффективное его преодоление и ликвидация негативных его последствий обеспечивается в процессе особой системы финансового менеджмента, которая получила название «антикризисного финансового управления предприятием». Антикризисное управление является наиболее эффективным методом вывода убыточного предприятия из сложившейся ситуации.

Антикризисное финансовое управление представляет собой систему принципов и методов разработки и реализации комплекса специальных управленческих решений, направленных на предупреждение и преодоление финансовых кризисов предприятия, и минимизацию их негативных финансовых последствий.

Необходимость антикризисного управления отражает потребности преодоления и разрешения кризиса, возможного смягчения его последствий. Это естественная потребность предприятий. Реализовывать ее можно только посредством специальных механизмов антикризисного управления, которые следует создавать и совершенствовать.

Особенностью этого управления в сравнении с другими функциональными видами управления предприятием является то, что в силу кризисных условий принятие управленческих решений часто осуществляется в обстановке снижения управляемости предприятием, дефицита времени, высокой степени неопределённости, конфликтности интересов различных групп работников. Поэтому главной целью антикризисного финансового управления является восстановление финансового равновесия предприятия и минимизация размеров снижения его рыночной стоимости, вызываемых финансовыми кризисами.

Таким образом, антикризисное управление это система мер и изменений, которые должны внедряться во все необходимые сферы деятельности предприятия. Для осуществления антикризисного финансового управления должна создаваться специальная группа высококвалифицированных менеджеров, наделяемая особыми полномочиями в принятии и реализации управленческих решений, а также соответствующими финансовыми ресурсами.

*Научный руководитель: Н.Н. Затолгутская,
кандидат экономических наук, доцент.*

В.М. Ковальська
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЮ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ТОВ «ЗОЛОТИЙ ОРЛАН»

Досліджуване нами підприємство ТОВ «Золотий Орлан» виконує наступні основні функції: закупівля товарів, зберігання, збіт, доставка.

Для оцінювання ефективності діяльності підприємства простежується динаміка темпів зростання обсягу реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції. У 2013 р. обсяг реалізації продукції становив 50193,1 тис. грн., що на

25,04% перевищило показник 2012 року та на 61,37 % показник 2011р. Повна собівартість продукції у 2013 р. склала 32006,6 тис.грн., що на 22,35% більше попереднього року та на 67,76% більше показника 2011 р. Дана тенденція привела до зниження обсягу чистого прибутку, який у 2013 р. склав 1108,9 тис.грн., що на 30,67% та 34,5 % менше ніж у 2012 р. та 2011 р. відповідно.

Дебіторська заборгованість є складовою частиною оборотних активів підприємства. Дебіторська заборгованість займає більше половини оборотних активів підприємства, динаміка структури оборотних активів показує загальну тенденцію зростання частки дебіторської заборгованості у складі оборотних активів підприємства. Найбільша частка дебіторської заборгованості у структурі оборотних активів спостерігається у 2012 році - 62,7%. Зростання загальної суми оборотних активів у 2013 році призводить до скорочення частки дебіторської заборгованості до 57,8%.

На кінець 2012 року дебіторська заборгованість склала 6096,7 тис.грн. відстежується загальна тенденція зростання суми дебіторської заборгованості у 2012 році на 57,3%, а у 2013 році на 41,5%.

Важливим показником який відображає ефективність управління дебіторською заборгованістю підприємства є його ліквідність та платоспроможність.

На підставі аналізу показників платоспроможності підприємства усі показники платоспроможності підприємства мають тенденцію до зменшення, більшість показників у 2013 році менше нормативного значення. Це свідчить, що підприємство може мати труднощі по розрахунках за своїми поточними зобов'язаннями.

Коефіцієнт обороту дебіторської заборгованості також має тенденцію до зниження, а це показує що протягом 2013 року 17 разів дебіторська заборгованість перетворюється в кошти, тобто погашається. У 2013 році збільшився і період погашення дебіторської заборгованості у порівнянні з минулим роком на 2 дні і склав 21 день.

Отже, результати проведеного дослідження свідчать про неефективне управління торговою дебіторською заборгованістю.

Науковий керівник: З.С. Пестовська, старший викладач.

**ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
ТОВ «СФЕРА МЕБЛІВ»**

ТОВ «Сфера меблів» – підприємство, що виготовляє та реалізує побутові, офісні меблі і меблі для установ та населення. Продукція випускається з натурального деревного масиву і деревостружкових плит (ДСП).

Товариство було засноване у 2009 році, взято на облік 09.02.2011 року.

ТОВ «Сфера меблів» є юридичною особою, що має власну назву, статут, печатку і баланс. Відповідно до свого статуту воно може здійснювати будь-які види діяльності, які не суперечать чинному законодавству.

Товар має сертифікат якості, товарну марку. Продукцію підприємства вигідно відрізняє від продукції конкурентів її невисока ціна, яка робить продукцію підприємства доступною для більшості жителів міста Дніпропетровськ.

Основна мета діяльності підприємства – отримання прибутку, а також досягнення економічних і соціальних результатів, шляхом систематичного здійснення торгової діяльності для задоволення суспільних і особистих потреб.

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є показники фінансової стійкості, саме вони характеризують в більшій мірі рівень кредитоспроможності підприємства.

Довгострокові зобов'язання зменшились майже вдвічі (на 48,3%) і становили 333,7 тис. грн.

Поточні зобов'язання також зменшились на 32,1% і становили 2969,6 тис. грн. Це відбулося в основному за рахунок зменшення поточних зобов'язань за розрахунками та інших поточних зобов'язань на 1180,2 тис. грн.. Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги зменшилась майже вдвічі і становила 269,3 тис. грн.

Слід відмітити впорядкування внутрішніх розрахунків і поліпшення роботи з дебіторами та кредиторами.

Відомо, що фінансовий стан підприємства значною мірою обумовлюється його виробничою діяльністю. Тому, аналізуючи фінансовий стан підприємства (особливо на майбутній період), необхідно оцінити його виробничий потенціал. Для характе-

ристики виробничого потенціалу розраховують коефіцієнт зносу основних засобів.

Фінансовий стан підприємств можна оцінювати з точки зору його короткострокової і довгострокової перспектив. У короткостроковій перспективі критерієм оцінки фінансового стану підприємства є його ліквідність і платоспроможність, тобто спроможність своєчасно і в повному обсязі розрахуватися по короткострокових зобов'язаннях.

Отже, однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є показники фінансової стійкості.

Фінансова стійкість пов'язана зі ступенем залежності від кредиторів і інвесторів і характеризується співвідношенням власних і залучених коштів.

*Науковий керівник: Г.О. Крамаренко,
доктор економічних наук, професор.*

Я.В. Кошак
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ЗАВДАННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ТОВ «ФІРМА „ІСТОК”»

Для більшості підприємств в сучасних економічних умовах стоїть проблема управління кредитоспроможністю, тому це актуальний напрям фінансового менеджменту.

На ТОВ «Фірма „Істок”» існує система управління кредитоспроможністю. Розглянемо склад завдань, пов'язаних з управлінням кредитоспроможністю ТОВ «Фірма „Істок”».

Таблиця 1

Формування складу завдань управління кредитоспроможністю ТОВ «Фірма „Істок”»

Етапи управління кредитоспроможністю підприємства	Зміст завдань управління
1. Формування інформаційної бази управління кредитоспроможності підприємства.	Забезпечення відповідною інформацією: інформація нормативно-правового характеру, внутрішня інформація, зовнішня інформація.
2. Вивчення складу конкретних кредиторів підприємства	Визначення конкретних кредиторів, умов надання ними різних форм та видів кредиту з позицій їх відповідності кон'юнктурі фінансового ринку

Етапи управління кредитоспроможністю підприємства	Зміст завдань управління
3. Визначення цілей залучення кредитів у майбутньому періоді	Розрахунок і оцінка коефіцієнтів, включених до методики оцінки кредитоспроможності підприємства та визначення її рівня.
4. Оцінка вартості залучення позикового капіталу із зрізних джерел	Оцінка проводиться в розрізі різних форм позикового капіталу, що залучається підприємством із зовнішніх та внутрішніх джерел.
5. Формування ефективних умов залучення кредитів	Визначення строку надання кредиту; ставки відсотка за кредит; умов сплати суми процента; умов виплати основної суми боргу; інших умов, пов'язаних із отриманням кредиту.

Як видно з табл. 1, система управління кредитоспроможністю підприємства не має закінченого вигляду.

Серед етапів управління кредитоспроможністю ТОВ «Фірма „Істок”» майже відсутні завдання пов'язані оцінкою кредитоспроможності підприємства, як в попередніх періодах, так і на перспективу, немає завдань, пов'язаних з оцінкою структури ресурсів, що залучаються, а також дотримання підприємством кредитної дисципліни.

Таким чином, можна дістати висновку, що система управління ліквідністю та кредитоспроможністю ТОВ «Фірма „Істок”» потребує удосконалення.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Г.С. Кремена
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Для фермерського господарства, конкурентоспроможність — це забезпечення оптимального співвідношення між обсягами виробництва і реалізації продукції та його ресурсним потенціалом, платоспроможності і інвестиційної привабливості підприємства, зменшення природних і економічних ризиків приватного господарювання.

З іншого боку, під конкурентоспроможністю слід розуміти здатність фермерських господарств виробляти продукцію, яка

користується попитом на ринку, брати участь у боротьбі за покупця, а також шукати напрямки збільшення своєї частки на ринку.

Конкурентоспроможність можна виявити тільки порівнянням між собою фермерських господарств як у масштабі регіону, так і в масштабі країни.

Зазначимо, що значну роль у забезпеченні стабільної ефективності функціонування фермерських господарств відіграє розвиток подальшої інтенсифікації виробництва. Так, в господарствах з досить високим рівнем інтенсифікації галузі рослинництва, набагато вищі натуральні та вартісні показники ефективності їх діяльності.

Конкурентоспроможність фермерських господарств залежить від великої кількості факторів, які умовно можна поділити на внутрішні (земля та її якість, трудові ресурси, засоби виробництва, матеріалозабезпеченість, ступінь кооперування господарської діяльності) та зовнішні – селекційно-генетичний потенціал і природно-кліматичні умови регіону, державна підтримка фермерських господарств, кредитна система, умови реалізації продукції та матеріально-технічне забезпечення, діяльність господарств-конкурентів.

Результативними показниками оцінки конкурентоспроможності великих, за розмірами площі сільськогосподарських угідь і обсягами виробництва, фермерських господарств може бути відношення отриманої виручки від реалізації продукції до одиниці земельної площі.

В невеликих фермерських господарствах, які досить різноманітні за площею сільськогосподарських угідь і дуже диференційовані за рівнем товарності продукції, таким показником може бути рівень рентабельності продажів продукції.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

А.А. Кузнецов
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА В МЕЖАХ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ

Під моніторингом ефективності управління корпоративною культурою слід розуміти безперервне стеження за процесом

управління корпоративною культурою з метою виявлення його відповідності бажаним економічним, соціально-економічним та соціальним результатам.

Напрямом інтеграції процесу моніторингу ефективності управління корпоративною культурою в загальну систему управління може бути «умонтування» визначених підприємством показників в загальну збалансовану систему показників.

Для реалізації цього напряму необхідно встановити показники оцінювання ефективності управління корпоративною культурою для 4 проєкцій: фінанси, внутрішні бізнес-процеси, клієнти, навчання та кар'єрний ріст.

Окремо слід зупинитися на загальному підході до процесу відбору показників моніторингу і доцільності нівелювання суб'єктивізму в оцінках, які безумовно виникають під впливом «людського фактора» і ставлять під сумнів у контексті об'єктивності і повноти отриманих результатів оцінювання ефективності управління корпоративною культурою.

Унікальність кожного підприємства обумовлює потребу індивідуального підходу до обрання показників ефективності управління корпоративною культурою.

Такий вибір повинен спиратись на обрану стратегію підприємства, його специфіку та відповідний етап життєвого циклу.

Різноманітність потреб управлінського персоналу, наявність у практиці суб'єктів управління корпоративною культурою значної кількості проблем (на стадіях її планування, організації, реалізації та контролю), вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на ефективність такого управління, ставить в актуальну площину необхідність формування єдиного комплексного підходу до розробки та впровадження в практику підприємства системи моніторингу ефективності управління корпоративною культурою підприємств.

Загалом, моніторинг ефективності управління корпоративною культурою підприємств може здійснюватись за такими групами показників: фінансові, маркетингові, зовнішньоекономічної діяльності, технологічно-майнові, загальноекономічна, виробничі, характеристики продукції, кадрові, матеріально-постачальницькі, часові, специфічні, соціальні капіталізації.

Значна кількість потенційних показників може ускладнювати процес моніторингу та нівелювати отримані результати через розпорошення. Тому кожне підприємство повинно визначати для себе пріоритетні показники, за якими і буде здійснюватись моніторинг.

Спираючись на доказові аспекти теореми неможливості Ерроу К. та існуючий стан корпоративної культури на машинобу-

дівних підприємствах України, при визначені системи показників, за якими буде здійснюватись моніторинг її ефективності, доцільно впроваджувати диктаторський підхід – визначати посадову особу, в обов'язки та повноваження якої буде покладено прийняття управлінського рішення щодо включення кожного показника в систему показників, за якими здійснюється моніторинг ефективності управління корпоративною культурою. Це уможливить підвищення рівня об'єктивності оцінок ефективності, оскільки прийняттю управлінського рішення буде передувати обговорення відповідних показників та їхня оцінка щодо відповідності обраній стратегії підприємства.

К.В. Лахіна

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ЗАВДАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Швидкоплинність і динамізм господарських процесів, ускладненість та посилення конкуренції на ринку потребують від підприємства максимального використання всіх можливостей і ресурсів. Тому важливо визначити план майбутніх дій, а саме фінансову стратегію, яка є основою для планування діяльності підприємства, реалізації загальних функцій стратегічного управління фінансами та організації роботи фінансової служби. У межах цієї проблеми важливо сформулювати чітке уявлення про фінансову стратегію підприємства, яке охоплює «визначення довгострокової мети фінансової діяльності підприємства, вибір найбільш ефективних способів і шляхів їх досягнення»[2].

Фінансова стратегія представляє собою визначення довгострокової мети фінансової діяльності підприємства, вибір найбільш ефективних способів і шляхів їх досягнення.

Фінансова стратегія охоплює всі форми фінансової діяльності підприємства: оптимізацію основних та оборотних засобів, формування та розподіл прибутку, грошові розрахунки, інвестиційну політику.

Всебічно враховуючи фінансові можливості підприємств, об'єктивно оцінюючи характер внутрішніх та зовнішніх факторів, фінансова стратегія забезпечує відповідність фінансово-економічних можливостей підприємства умовам, які склалися на ринку товарів та фінансовому ринку. Фінансова стратегія передбачає визначення довгострокових цілей фінансової діяльності та

вибір найефективніших способів їх досягнення. Цілі фінансової стратегії мають підпорядковуватися загальній стратегії економічного розвитку та спрямовуватися на максимізацію прибутку та ринкової вартості підприємства.

Отже, успішне функціонування підприємства в умовах фінансової кризи можливе за рахунок формування і реалізації важеної маркетингової, фінансової та інвестиційної політики. Фінансова стратегія поєднує в собі ці складові і за допомогою реалізації оперативних й поточних планів дає змогу досягнути запланованих цілей. Фінансова стратегія повинна бути чіткою, логічною, збалансованою та обґрунтованою. Фінансова стратегія є напрямним вектором управління фінансами підприємства, і без її належного формування суб'єкту господарювання дуже важко оминати фінансові проблеми під час здійснення виробничо-господарської діяльності у сучасному глобалізованому, динамічному і конкурентному ринковому середовищі.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

В.В. Моїсеєнко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СТАН УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФІНАНСУВАННЯ АКТИВІВ ТОВ СІК «ДАФІ»

Результати діяльності підприємства напряму залежать від ефективності управління процесом фінансування активів. Тому це питання набуває ще більшої актуальності в сучасних умовах господарювання в Україні.

Політика процесу фінансування активів ТОВ СІК «Дафі» це частина загальної системи управління його активами, що полягає в оптимізації обсягу й складу фінансових джерел їх формування з позицій забезпечення ефективного використання власного капіталу та достатньої фінансової стійкості підприємства.

Аналізуючи данні фінансової звітності ТОВ СІК «Дафі», щодо структури та динаміки активів, можна зробити висновок, що за період з 2010 по 2013 роки структура оборотних та необоротних активів не змінилася, проте спостерігається загальна тенденція щодо зменшення загальної вартості активів.

Щодо управління фінансуванням необоротних активів підприємства, то ТОВ СІК «Дафі» здійснює їх фінансування за змі-

шаним типом. Станом на 31 грудня 2013 року доля необоротних активів підприємства склала 63,3% або 61453 тис. грн..

Фінансування здійснюється, як за рахунок власних коштів, отриманих від надання в аренду й експлатацію власного нерухомого майна, так і за рахунок залучених коштів. Залученими коштами виступають довгострокові кредити банків. Бюджетного фінансування ТОВ СІК «Дафі» не отримує.

Станом на 31 грудня 2013 року поточні активи товариства склали 35585 тис. грн., поточні зобов'язання 53765 тис. грн. Різниця між поточними активами та поточними зобов'язаннями складає робочий (функціонуючий) капітал, або чисті оборотні активи. Ця величина характеризує частку оборотних активів, яка сформована за рахунок власного і довгострокового залученого капіталу.

На підприємстві величина чистих оборотних активів складає від'ємне значення 18180 тис. грн. Це означає, що при такому стані підприємство не може сплачувати поточні борги тільки за рахунок оборотних активів. Тобто товариство активно використовує позики.

Чистий оборотний капітал в 2013 році, у порівнянні з 2012 роком, знижувався, і має негативне значення. Теж саме можна сказати й про коефіцієнти ліквідності. Що свідчить про не стабільну ситуацію на ТОВ СІК «Дафі».

Таким чином, ТОВ СІК «ДАФІ» потребує розробки і впровадження раціональних підходів в управлінні процесом фінансування активів, що забезпечить стійкість його фінансового стану, кредитоспроможність та інвестиційну привабливість.

Науковий керівник: З.С. Пестовська, старший викладач.

Н.В. Орленко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Глобальною метою фінансового менеджменту є попередження та оздоровлення підприємств на основі всебічної діагностики стану та розробки комплексу управлінських заходів щодо локалізації або попередження розвитку кризи.

За період свого існування фінансовий менеджмент значно розширив коло проблем, які потребують досконалого вивчення,

якщо на початку розвитку увага приділялася в основному фінансовим питанням створення нових фірм і компаній, потім — керуванню фінансовими інвестиціями й проблемам банкрутства, то на сучасному етапі він включає практично всі напрямки керування фінансами підприємства.

Передумовами для вирішення завдань фінансового менеджменту підприємства є:

- визначення функцій управління з урахуванням необхідності реалізації цілей підприємства;
- формування складу задач антикризового управління для системи управління фінансами та бюджетування, визначення їх характеристик, властивостей і призначення;
- визначення класу математичних моделей, узагальнених алгоритмів, методів і процедур для кожної задачі з безпосереднім управлінням фінансами;
- узгодження організаційних рівнів управління підприємством;
- формування необхідного набору показників та звітності щодо відображення реального фінансового стану з можливістю виявлення та прогнозування позитивних і негативних наслідків діяльності.

Фінансовий менеджмент, з одного боку, — це мистецтво, оскільки більшість фінансових рішень орієнтована на майбутні фінансові успіхи підприємства, що припускає іноді чисто інтуїтивну комбінацію методів фінансового менеджменту, засновану, проте, на знанні тонкощів економіки ринку. З іншого боку, — це наука, оскільки ухвалення будь-якого фінансового рішення вимагає не тільки знань концептуальних основ фінансового менеджменту фірми і науково обґрунтованих методів їх реалізації, але і наукових знань загальних закономірностей розвитку ринкової економіки.

Визначення мети, протягом досліджуваного періоду розвитку фінансового менеджменту, змінювалось і на сьогоднішній день нараховується три основних підходи:

- класична економічна теорія: головною метою фінансової діяльності підприємства є максимізація прибутку;
- теорія стійкого економічного росту: головною метою фінансової діяльності підприємства є забезпечення фінансової рівноваги у процесі його розвитку;
- сучасна економічна теорія: головною метою фінансової діяльності підприємства є забезпечення максимізації добробуту власника підприємства через максимізацію ринкової вартості підприємства.

Знаючи передумови для вирішення завдань фінансового менеджменту та його мету, аналізуючи фінансовий стан підприємства можна чітко визначити показники майнового та фінансового стану, ділової активності та рентабельності, що потребує прийняття управлінських рішень в існуючій системі фінансового менеджменту. Чітко знати заходи, які призведуть до зростання ефективності діяльності підприємства. Такими заходами можуть бути: маркетингові дослідження, підвищення оборотності запасів, організація управління фінансами та обліковими аспектами, переорієнтація функцій та обов'язків посадових осіб, формування додаткових та контрольних показників управлінської звітності.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

А.В. Пасічник
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективне використання оборотних коштів на підприємстві має виключно важливе значення, оскільки має великий вплив на загальну ефективність всієї сукупності коштів, залучених підприємством. Це пояснюється тим, що тривалість обороту основних і оборотних коштів істотно відрізняється через принципові відмінності в характері участі у виробничому процесі основних засобів і оборотних коштів. Якщо перші багаторазово беруть участь в процесі виробництва, то оборотні кошти -одноразово, повністю споживаючись в кожному його циклі.

Підвищення ефективності використання оборотних коштів дозволяє вивільнити значні грошові ресурси і направити їх на здійснення заходів з нарощування виробничих потужностей, вирішення соціальних завдань колективу, результативну роботу на фінансовому ринку. Крім того, краще використання оборотних коштів призводить до вивільнення матеріальних ресурсів, в яких вони були раніше розміщені.

Обчислення показників ефективності передбачає різні варіанти оцінки обороту і значень розміру коштів, які обслуговують оборот.

Економічну ефективність використання оборотних коштів характеризують показники оборотності. Так, коефіцієнт оборот-

ності вказує кількість оборотів, які здійснили оборотні кошти за певний період. Чим більше оборотів здійснюють оборотні кошти, тим ефективніше вони використовуються. Швидкість оборотності в днях визначає темпи кругообігу коштів підприємства, швидкість зміни форм вартості оборотних виробничих коштів і фондів обігу. Уповільнення оборотності супроводжується залученням в оборот додаткових оборотних коштів, що, як наслідок, може викликати втрату підприємством своєї ліквідності – найважливішої фінансово-господарської характеристики.

Втрата ліквідності загрожує не лише додатковими витратами, але і періодичними зупинками виробничого процесу. Якщо грошові кошти, дебіторська заборгованість і виробничо-матеріальні запаси підтримуються на відносно низьких рівнях, то вірогідність неплатоспроможності є великою. Проте можна сформулювати простий варіант управління оборотними коштами, що зводить до мінімуму ризик втрати ліквідності: чим більше перевищення поточних активів над поточними зобов'язаннями, тим менша міра ризику.

Таким чином, пошук шляхів поліпшення використання оборотних коштів передбачає, насамперед, впровадження сучасних технологій та інших досягнень науково-технічного прогресу, що забезпечують економію ресурсів, здешевлення виробництва і зростання якості продукції.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

Е.А. Пилипенко
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ СОВРЕМЕННЫХ МЕНЕДЖЕРОВ В УКРАИНЕ

Реформирование экономики страны совпало с глубокими изменениями, происходящими в системе образования Украины. В этой сложной обстановке неизмеримо возрастают требования к качеству подготовки специалистов в высшей школе. Роль менеджеров в обеспечении устойчивого положения фирмы на рынке постоянно растет, особую актуальность приобретает проблема, а именно, сколько и каких менеджеров нужно экономике, ее секторам, каждой отдельной фирме. Перераспределение собственности в Украине позволяет намного точнее, чем раньше,

оценивать новые реалии. Сегодня можно говорить, что рынок высших руководителей, «рынок начальников» – топ-менеджеров в Украине активно формируется. Руководитель среднего уровня – эксперт в какой-то конкретной области. Высший же должен быть способен выполнять все функции: управление финансами, юриспруденцию, маркетинг, связи с общественностью, производство и т.д. Успешно действующие украинские компании, созданные в начале реформ на базе крупнейших государственных корпораций, естественных монополий или крупных капиталов. Их главной целью является борьба за национальное лидерство, а также конкурентоспособный выход на мировые рынки. Число подготовленных руководителей на украинском рынке ограничено, а потребности рынка велики и постоянно растут. И хотя специалистов на рынке по-прежнему мало, разрыв между спросом и предложением постепенно сокращается.

Я считаю, что компании, которые хотят конкурировать и развиваться, должны выбирать следующие пути развития: стремиться привлекать украинцев из-за рубежа, предлагая им привлекательные условия работы, карьеру, возможность успешно работать; приглашать иностранцев, понимая, что они внесут в фирму деловую культуру, возможность выхода на новые рынки, привлекут новых деловых партнеров, помогут успешно конкурировать на украинском и международном рынках.

Научный руководитель: М.М. Вакулич, преподаватель.

В.В. Полшкова
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Утримання певного обсягу виробничих запасів на підприємстві завжди пов'язано зі значними витратами, оскільки необхідно витратити кошти на оренду складських приміщень, пошук покупців і постачальників, оплату праці співробітників, які займаються зберіганням та транспортуванням запасів, тощо. Найбільш важливішими складовими витрат є: витрати на фінансування запасів, тобто на сплату процентів за банківськими та іншими позиками, оскільки придбання запасів переважно фінансують за рахунок позикових коштів; витрати на компенсацію втрат у результаті морального старіння та псування матеріалів, сировини й готової продукції.

Основні завдання фінансового менеджера при управлінні запасами полягають в аналізі обсягу та структури запасів, а також джерел їх формування і подальшому формуванні такого обсягу та структури запасів, які б забезпечили неперервність і стабільність виробничого процесу при мінімальних витратах на утримання запасів.

Одним з найпоширеніших методів управління запасами є ABC-аналіз. Він базується на принципі Парето, суть якого: контроль невеликої кількості елементів дозволяє контролювати ситуацію в цілому. Часто сформульоване Парето правило іменують правилом „80/20”, що можна витлумачити так: надійний контроль 20% номенклатурних позицій дозволяє на 80% контролювати систему (тобто запаси). Згідно з цим методом, матеріальні ресурси, які зберігаються на складах підприємства, розподіляються (ранжуються) в порядку зменшення обсягів їх річної потреби. Обсяг щорічного споживання в грошовому виразі за кожною позицією номенклатури матеріалів записується зростаючим підсумком відносно попередніх позицій.

Виокремлюють також системи управління запасами. Найбільш поширеною у вітчизняній практиці господарювання є система „максимум-мінімум”, згідно з якою запаси поповнюються до рівня, не нижчого за їхню мінімальну величину, а після надходження чергової партії не перевищують установлений максимальний обсяг. Перевагою даної системи є повне виключення недостачі запасів для потреб виробництва. Однак при цьому вимагаються додаткові витрати на організацію постійного спостереження за станом величини запасів.

Одним із нових сучасних підходів до організації виробництва є впровадження системи „точно в термін” (JIT – „Just In Time”), згідно з якою обробка та рух матеріалів і виробів здійснюється точно в той момент, коли в них виникає потреба. Основна ідея системи полягає в тому, щоб скоротити виробничий процес та оптимізувати використання ресурсів. Ця система має певні переваги: скорочення запасів, зменшення складських площ, висока пропускна спроможність, активність та зміцнення мотивації робітника, повільний ритм роботи, високі прибутки та продуктивність, висока якість обслуговування, висока гнучкість системи, своєчасна доставка. Але є і недоліки: невеликі запаси підвищують ризик зупинки виробничого процесу внаслідок непередбачених ситуацій, система вимагає докорінної перебудови організації процесу виробництва, що потребує великих ресурсних затрат.

*Науковий керівник В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ринкові умови господарювання потребують ефективніших підходів до управління підприємством. На багатьох українських промислових підприємствах сьогодні відсутня ефективна система управління, що підтверджують показники їх діяльності. Зміна принципів управління в останні роки обумовила актуальність проблеми розвитку бюджетування в Україні. Це зумовлює необхідність створення адаптованих до вітчизняних умов принципів бюджетування підприємства.

Бюджетування – це інструмент фінансового менеджменту, найважливіший елемент системи управління підприємством.

За змістом бюджетування являє собою технологію планування, обліку, контролю й аналізу фінансових, інформаційних і матеріальних потоків, а також отриманих результатів. Ця технологія охоплює всі функціональні сфери діяльності підприємства: маркетинг, адміністрування, управління персоналом, виробництво, закупівлі, контроль якості, дослідження, продаж.

Динамічно змінні зовнішні умови зумовлюють необхідність постійного перегляду тактичних і частково стратегічних цілей, балансування між стабільністю та змінністю кінцевих результатів діяльності підприємства. З цією метою бажано забезпечувати стратегічну гнучкість або здатність підприємства до формування превентивних управлінських заходів та швидко реагувати на зовнішні зміни для отримання конкурентних переваг. Бюджетне планування на підприємстві складається з трьох етапів: підготовка до планування; планування – розроблення бюджетів; контроль за виконанням бюджетів.

Впровадження процесу бюджетування на підприємствах дозволить: поліпшити фінансові результати на основі управління прибутком і витратами, раціонально розподіляти і використовувати ресурси, оптимізувати витрати по підприємству і впровадити оперативний контроль за постійними і змінними витратами; поліпшити платоспроможність підприємства на основі ефективного управління грошовими потоками; підвищити якість та оперативність прийняття управлінських рішень; узгоджувати, координувати дії окремих підрозділів і відділів підприємств, а також напрямків діяльності для досягнення поставлених глобальних завдань.

Науковий керівник: М.М. Вакулич, викладач.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

В умовах хаотично структурованої економіки України, яка характеризується економічною та політичною нестабільністю, загострюється проблема неплатоспроможності підприємств, що зумовило необхідність проведення даного аналізу.

Метою роботи є дослідження сучасних тенденцій неплатоспроможності підприємств в Україні.

Крайньою формою неплатоспроможності, що призводить до застосування ліквідаційної процедури, є банкрутство підприємства, тому статистичним показником, що найбільш точно відображає тенденцію неплатоспроможності, обрано кількість підприємств, щодо яких порушено справу про банкрутство.

Аналіз даних показав, що в Україні на кінець 2013 року 3,62% зареєстрованих підприємств перебувають у стані банкрутства, в той час, як у країнах Європейського Союзу ця частка коливається в межах 1-2% [1, 2].

Найбільша кількість порушених справ про банкрутство за період існування інституту банкрутства в Україні – 1992-2013 рр. – була зареєстрована у 2008 році – 13634 справи. Частка підприємств-банкрутів серед зареєстрованих підприємств у цьому році склала 4,73%. З підприємств, визнаних банкрутами, 87,83% підлягають ліквідації [1, 2].

Основною причиною неплатоспроможності підприємств в Україні став загальноекономічний фактор – світова фінансова криза, яка зумовила нестабільність валютного, фондового ринку, банківської системи, зниження реальних доходів, погіршення стану зовнішньої торгівлі. За період 2009-2013 роки спостерігається тенденція зниження кількості підприємств, щодо яких порушено справу про банкрутство. Поряд з цим до 59% знизилася частка прибуткових підприємств та зросли розміри загальних збитків до 4294,5 млн. грн. [1], що є головною загрозою неплатоспроможності підприємств в середньостроковій перспективі.

Проведений аналіз засвідчив існування гострої проблеми неплатоспроможності вітчизняних підприємств. Оскільки, платоспроможність підприємств в Україні є найбільш чутливою до загальноекономічного та фінансового факторів, з метою підтри-

мання та відновлення платоспроможності підприємств необхідно, в першу чергу, реагувати на негативні прояви даних факторів, а також, з огляду на сучасну ситуацію в країні, – на політичний.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної судової адміністрації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsa.court.gov.ua/dsa>

*Науковий керівник: І.І. Нескородєва,
кандидат економічних наук, доцент.*

А.П. Рогут
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПАМПС ІНДАСТРІАЛ»

Розглянемо практику діяльності ТОВ «ПАМПС ІНДАСТРІАЛ» щодо управління формуванням прибутку від операційної діяльності.

У ТОВ «ПАМПС ІНДАСТРІАЛ» система організації аналізу фінансового стану та фінансових результатів забезпечена відповідною інформаційною базою: інформація нормативно-правового характеру; дані бухгалтерського та управлінського обліку. У ТОВ «ПАМПС ІНДАСТРІАЛ» облік ведеться за допомогою програми 1С та використовують меморіально-ордерну форму обліку.

Головною метою аналізу фінансового стану ТОВ «ПАМПС ІНДАСТРІАЛ» є, найперше, всебічна оцінка ефективності системи управління суб'єктом господарювання. Дотримання цієї послідовності під час проведення аналізу фінансового стану відповідає принципам системності та комплексності і дає змогу: комплексно вивчити об'єкт; розглядати аналіз фінансового стану як підсистему аналітичної функції управління; дотримуватися логічної послідовності проведення аналізу; від узагальненої

оцінки фінансового стану до часткових показників; враховувати зв'язок між метою аналізу та методикою його проведення.

На ТОВ «ПАМПС ІНДАСТРІАЛ» існує система управління формуванням прибутку від операційної діяльності. Вона забезпечена відповідною інформаційною базою: інформація нормативно-правового характеру; дані бухгалтерського та управлінського обліку (форма №1 «Баланс», форма №2 «Звіт про фінансові результати», примітки до річної звітності, форма №3 «Звіт про рух грошових коштів», кредитні угоди тощо); зовнішня інформація.

Основними завданнями управління формуванням прибутку від операційної діяльності ТОВ «ПАМПС ІНДАСТРІАЛ» є визначення обсягу і динаміки прибутку від операційної діяльності підприємства; зміна питомої ваги прибутку від операційної діяльності підприємства в фінансовому результаті від звичайної діяльності до оподаткування; постійний моніторинг доходу від реалізації продукції, податків, виплат з оплати праці, розрахунків з контрагентам, тощо; визначення обсягу втрат прибутку у зв'язку з неправильним визнанням доходів та витрат; обсягу недоотриманого прибутку від операційної діяльності за факторами обсягу, структури, собівартості, тарифів.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Ю.О. Розумна
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Управління фінансовою стійкістю є одним з основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною передумовою стабільного розвитку підприємства.

Фінансова стійкість відображає такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи коштами, здатне шляхом ефективного їхнього використання забезпечити безперервний процес виробництва і реалізації продукції, а також витрат по його розширенню і відновленню.

У системі складових елементів фінансової стабільності підприємства фінансова стійкість займає одне із головних місць. Тому необхідним є пошук шляхів досягнення певного ступеня фінансової стійкості підприємства.

Для забезпечення фінансової стабільності функціонування підприємства у перспективі необхідно визначати конкретний рівень фінансової стійкості та здійснювати її кількісну оцінку.

Велике значення мають визначення "певного ступеня" фінансової стійкості, низки чинників, що обумовлюють межу стійкості, обґрунтованості методичних підходів до її оцінки, особливо в умовах економіки кризового періоду. Кожне підприємство має визначити межу своєї фінансової стійкості.

Недостатня фінансова стійкість підприємства може призвести до його неплатоспроможності, а надлишкова – сприятиме створенню "зайвих" запасів та резервів, у зв'язку з чим зростуть витрати на їх утримання, спостерігатиметься недоотримання прибутку та гальмування темпів економічного розвитку підприємства.

Визначення стандартизованої межі фінансової стійкості є складним процесом.

Загальна стійкість підприємства може бути забезпечена лише за умови стабільної реалізації (своєчасної оплати за поставлену продукцію, надані послуги, виконані роботи) й одержання виручки від реалізації продукції, достатньої за обсягом, щоб виконати свої зобов'язання перед бюджетом, розрахуватися з поставачальниками, кредиторами, працівниками тощо. Отже, загальна стійкість підприємства передбачає насамперед такий рух його грошових потоків, який забезпечує постійне перевищення доходів над витратами.

Саме ця рівновага є змістом фінансової стійкості, яка є головним компонентом (умовою) загальної стійкості підприємства. Чим вища стійкість підприємства, тим більш воно незалежне від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик банкрутства. Таким чином, управління фінансовою стійкістю підприємства – запорука його фінансового благополуччя.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

А.В. Стрижак
*Кременчуцький інститут
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний стан економіки України характеризується значними диспропорціями, одним з проявів яких є тотальна криза не-

платежів, що охопила підприємства різних галузей економіки. Дефіцит грошових коштів на сьогоднішній день є однією з центральних проблем функціонування вітчизняних підприємств, що обумовлює їх вихід зі стану фінансової рівноваги та стримує економічне зростання.

Ефективне функціонування підприємства в значній мірі обумовлюється станом його грошових потоків, які є відображенням всього комплексу економічних процесів, що протікають на підприємстві.

Грошові потоки підприємства – це сукупність розподілених у часі надходжень та виплат грошових коштів, що формуються в процесі господарської діяльності. Класифікують грошові потоки відповідно до масштабу обслуговування господарського процесу, відношення до підприємства, виду діяльності, прямої руху, методу розрахунку обсягу, форми здійснення розрахунків, методу оцінювання в часі, рівня достатності та збалансованості, тривалості функціонування, ритмічності формування й стабільності часових інтервалів, передбачуваності та можливості регулювання, економічного змісту, пріоритетності й обов'язковості здійснення, що дозволить більш цілеспрямовано здійснювати облік, аналіз і планування грошових потоків різних видів на підприємствах. Управління грошовими потоками – це складний неперервний процес, що охоплює цикли стратегічного та оперативно-тактичного управління і повинен реалізовуватись із врахуванням таких принципів: цільового спрямування, системності; альтернативності підходів; конструктивності; динамічності; інформаційної достовірності та адекватності чинникам зовнішнього середовища.

Система показників аналізу стану грошових потоків та ефективності управління ними повинна включати спеціальні аналітичні інструменти різного ступеню складності та агрегації. Доцільним буде запропонувати використати методіку аналізу грошових потоків, де їх аналітичне дослідження рекомендується проводити за трьома основними напрямками: аналіз абсолютних величин грошових потоків, їх структури та динаміки; аналіз грошових потоків за відносними показниками; дослідження потоків грошових коштів із використанням прийомів аналізу часових рядів. Система контролю грошових потоків представляє систему заходів з перевірки виконання та забезпечення реалізації управлінських рішень стосовно грошових потоків, спрямовану на підвищення ефективності управління ними.

Ефективне управління грошовими потоками на підприємстві передбачає реалізацію їх тотального інтегрованого плану-

вання, визначеного як трьохрівнева система (що включає стратегічне, тактичне та оперативне планування), яка спрямована на досягнення стану фінансової рівноваги та стійкого економічного зростання.

*Науковий керівник: В.Г. Макаренко,
кандидат технічних наук, доцент*

Г.В. Східницька,
*кандидат економічних наук, в.о. доцента
кафедри фінансів і кредиту
Львівський національний аграрний університет*

ФІНАНSOVA CТІЙKІCTЬ І ШЛЯХИ ЇЇ ПОКРАЩАННЯ У CІЛЬCЬКОГОCПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМCТВАХ

Фінансова стійкість суб'єктів господарювання є запорукою фінансової стабільності держави. Виняткове місце агропромислового комплексу та аграрного сектора в народному господарстві зумовлює необхідність забезпечення фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств. На цій підставі слід наголосити, що саме станом виробничого потенціалу, можливістю маневрувати власними коштами, фінансовою забезпеченістю безперервності основних видів діяльності, фінансовою незалежністю від зовнішніх джерел фінансування, а також достатнім забезпеченням матеріальних оборотних активів власними джерелами покриття характеризується фінансова стійкість підприємств.

В ринкових умовах суб'єкти господарювання самостійно залучають фінансові ресурси, намагаються ефективно їх розміщувати з метою забезпечення безперебійної підприємницької діяльності, здійснюють самостійний пошук контрагентів. Найважливішою характеристикою фінансового стану підприємства є фінансова стійкість. Вона дозволяє визначити рівень фінансового ризику, що пов'язаний з формуванням структури джерел капіталу, а, відповідно, і міру стабільності фінансової бази розвитку підприємства на перспективу.

Внутрішню стійкість підприємства визначає загальний фінансовий стан, трудовий потенціал, натуральна і грошова структура виробництва, така їх динаміка, при яких забезпечується стабільно високі економічні результати його функціонування. Зовнішню по відношенню до підприємства стійкість визначає стабільність економічного середовища, в межах якого здійснюється

підприємницька діяльність. Основні завдання оцінки фінансової стійкості підприємства є: вивчення відповідності між засобами і джерелами, раціональності їх розміщення та ефективності використання; загальна оцінка стійкості фінансового стану та факторів їх зміни; визначення резервів підвищення фінансової стійкості; прогнозування фінансової стабільності.

Проаналізувавши сучасні умови господарювання сільськогосподарських підприємств, переконані, що наступні напрямки зможуть покращити фінансову стійкість сільськогосподарських підприємств, а саме: визначення рівня фінансової стійкості сільськогосподарського підприємства з урахуванням вимог системності оцінки та специфіки аграрного виробництва; визначення показників структури активів, пасивів; визначення напрямку поліпшення зовнішнього середовища для забезпечення фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств; вдосконалення правового забезпечення; формування ефективної цінової політики.

Ю.С. Сустав

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПЛАНУВАННЯМ ТОВ КФ «СТИМУЛ»

ТОВ КФ «Стимул» – одне з крупних стабільних підприємств в Україні по виробництву кондитерських виробів. ТОВ КФ «Стимул» випускає більше 150 видів продукції. Продукція компанії представлена в 24 областях України та АР Крим, національних торговельних мережах та в мережі роздрібних магазинів у Дніпропетровську і Дніпропетровській області.

Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ КФ «Стимул» у 2010-2012 рр. засвідчили, що обсяг продукції за 2012 рік в порівнянні з 2010 р. збільшився на 39314,4 тис. грн., в порівнянні із 2011 роком збільшився на 31416,3 тис. грн., що свідчить про підвищення обсягу реалізації або підвищення цін. Відмічено, що підприємство працює прибутково і ефективно.

Фінансове планування на ТОВ КФ «Стимул» складається із таких етапів:

– аналіз фінансових показників діяльності підприємства за попередній період; розробка фінансової стратегії та фінансова політика за основними напрямками фінансової діяльності підприємства;

- прогнозування наслідків прийнятих рішень;
- процес безпосереднього фінансового планування;
- процес бюджетування; аналіз і контроль виконання фінансових планів.

Персонал планово-економічного відділу спільно з вищим керівництвом ТОВ КФ «Стимул» розробляє стратегічний план фірми, бере участь у виборі і обґрунтуванні економічних цілей, аналізі і оцінці планових і фактичних результатів діяльності підприємства.

Таким чином, порівнюючи планові та фактичні дані, можна встановити недоліки управління фінансами підприємства, причини зниження ефективності діяльності підприємства та можливі шляхи їх усунення.

Порівнюючи планові та фактичні дані, можна встановити недоліки управління фінансами підприємства, причини зниження ефективності діяльності підприємства та можливі шляхи їх усунення.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

І.В. Сохач

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Найбільш об'єктивну оцінку підприємницької діяльності, можливість своєчасного виявлення «слабких» місць, забезпечення адаптації підприємства до зовнішніх змін, а також здатність швидко реагувати на ці зміни дає технологія бюджетування. Саме завдяки цій технології вдається забезпечити успішне застосування контролінгу, методики раннього запобігання банкрутству і таким чином посилити ефективність управління.

Впровадження системи бюджетування достатньо довготривалий процес, який включає ряд етапів, а саме: встановлення цілей розвитку; прогноз та обґрунтування обсягів продажів; визначення обмежуючих факторів; підготовка бюджетів підрозділів, генерального бюджету; контроль, аналіз; коригування бюджетів та інше.

Залежно від поставлених завдань та особливостей функціонування підприємство обирає види бюджетів і розробляє їх

структуру. Бюджетування – це простір для творчості, оскільки кожне підприємство неповторне, отже, і бюджетування в ньому має бути таким же.

Надзвичайно важливо правильно вибрати об'єкти бюджетування. На підставі системи бюджетів на підприємстві складають зведений (головний) бюджет. За своєю сутністю зведений бюджет являє собою скоординований за всіма підрозділами і функціями план діяльності підприємства, що об'єднує окремі бюджети і формує потоки інформації, необхідні для прийняття і контролю управлінських рішень у сфері фінансового планування. Головний бюджет повинен включати розробку таких бюджетів: продажу, виробництва, виробничих запасів, прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, загальновиробничих витрат, прямих матеріальних витрат, інших прямих витрат, витрат на збут та адміністративних витрат. Процес розробки бюджетів закінчується складанням прогнозного звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів та прогнозного балансу. Період, на який розробляється бюджет, називається бюджетним. Бюджетним періодом може бути рік, який розбивається на бюджетні квартали, місяці тощо. Важливою і невід'ємною частиною системи бюджетування є контроль за виконанням бюджету, коли планові значення зіставляються з фактичними і розраховуються відхилення, які сигналізують про необхідність корекції планів чи фінансової діяльності. Бюджетний контроль і управління по відхиленнях здійснюється за допомогою звіту про виконання бюджету.

Отже, завдяки своєчасному коригуванню бюджетів, підприємство може впливати на планові показники.

Таким чином, впровадження системи бюджетування на підприємствах дозволить:

- поліпшити фінансові результати на основі управління прибутком і витратами, раціонально розподіляти і використовувати ресурси, оптимізувати витрати підприємства і впровадити оперативний контроль за постійними і змінними витратами;
- поліпшити платоспроможність підприємства на основі ефективного управління грошовими потоками;
- підвищити якість та оперативність прийняття управлінських рішень;
- узгоджувати, координувати дії окремих підрозділів і відділів підприємств, а також напрямків діяльності для досягнення поставлених завдань.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

СТАН ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ТОВ «МВМ-ГРУП»

Спроможність в організації ефективного грошового обороту на підприємстві визначається сукупністю як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Виходячи з потреби формування знань з урахуванням багатоаспектності розглядуваної проблеми потрібно більше уваги приділяти саме фінансовому менеджменту грошових потоків.

Від обсягів і швидкості руху грошового обігу, ефективності управління ним безпосередньо залежать платоспроможність і ліквідність підприємства. Тому аналіз грошових потоків є основою оцінки і прогнозування платоспроможності підприємства. Його проводять по підприємству в цілому, а також у розрізі основних видів господарської діяльності.

В цілому на ТОВ «МВМ-ГРУП», станом на 2013 р., надійшло на 137338 тис. грн. менше ніж у 2011 р. та майже у 3 рази менше ніж у 2012 р., що пов'язане із скороченням доходу від реалізації продукції.

У результаті проведення горизонтального аналізу можна зазначити, що основну частку від загального надходження грошових коштів протягом останніх 3 років займають надходження від операційної діяльності.

Разом з тим результати аналізу структури надходжень грошових коштів дають змогу визначити основні їх джерела. Так, у 2013 р. до них можна віднести:

- надходження від реалізації товарів та послуг (30,79%);
- повернення авансів (19,81%);
- надходження від реалізації фінансових інвестицій (18,93) тощо.

Загальна величина витрат грошового потоку підприємства зазнала скорочення у 2013 р. майже в 4 рази у порівнянні з 2012 р. у зв'язку з появою інших витрат по операційній діяльності (66,31%). Доцільно зазначити, що значна частина витрат саме у 2013 р. припала на інвестиційну діяльність (57,01%).

Основними напрямками використання грошових коштів за 2013 р. стали:

- придбання фінансових інвестицій (57,01%);
- інші витрати операційної діяльності (26,39%) тощо.

Активність підприємства у сфері розрахунків з партнерами характеризується середніми термінами оплати дебіторської та кредиторської заборгованості.

Оборотність активів даного підприємства, враховуючи галузеві особливості, не є нормальною і має негативну тенденцію, за винятком 2012 року. Це говорить про те, що погіршується ефективність використання активів та зменшується ділова активність підприємства.

Оборотність товарів підприємства є досить високою для даного підприємства. Середня величина запасів підприємства дуже незначна, але має тенденцію до збільшення. Це відбувається за рахунок відсутності власного виробництва.

Розрахуємо активність підприємства у сфері розрахунків з партнерами. Для цього розрахований середній термін оплати кредиторської заборгованості постачальниками.

Кредиторська заборгованість погашається більше року, проте дані борги є довгостроковими і кредитори розраховують на їх погашення від 2 до 5 років.

Аналізуючи стан фінансового менеджменту на підприємстві за останні роки, можна зробити висновок, що фінансовий стан підприємства погіршується. Значно скоротилась кількість реалізованої продукції, що призвело до збитків у 2013 році.

Незважаючи на те, що деякі показники задовільні та навіть мають позитивну динаміку, підприємство знаходиться в нестійкому фінансовому стані через нестачу грошових коштів.

Великі обсяги готової продукції на складі свідчать про те, що дана продукція не дуже користується попитом через високу ціну, яка, в свою чергу, обумовлена великою собівартістю.

Також можна зробити висновок про низьку ефективність фінансового менеджменту грошових потоків на підприємстві та низьку збалансованість грошових потоків. Ці факти обумовлені відсутністю платіжного календаря, який би допоміг робити короткотермінове прогнозування надходжень і витрат коштів підприємства.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

И.Н. Шафранский
*УО «Белорусская государственная
сельскохозяйственная академия»*

ОБОСНОВАНИЕ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Успешное развитие любого сельскохозяйственного предприятия требует обоснования его перспективной финансовой стра-

тегии, под которой понимают такой план действий, связанный с риском и неопределенностью, целью которого является эффективное развитие предприятия в рамках сформированной миссии, долгосрочных финансовых целей, разработанных стратегий организации, представляющий собой финансирование путем формирования, координации, распределения и использования финансовых ресурсов предприятия.

Сформировать перспективную финансовую стратегию сельскохозяйственного предприятия, на наш взгляд, можно на базе использования экономико-математической модели оптимизации программы развития предприятия, учитывающую следующие условия: деятельность предприятия осуществляется с учетом имеющихся сельскохозяйственных угодий; потребность в трудовых ресурсах определяется, исходя из имеющихся в хозяйстве, и возможности привлечения сезонных и временных работников в напряженный период года; имеется возможность поступления недостающих ресурсов со стороны; действия по достижению диверсификации; возможности отраслей растениеводства (формирование кормовой базы) взаимоувязаны с потребностями отраслей животноводства; решение экономико-математической задачи обеспечивает оптимизацию рационов кормления животных с целью получения соответствующего уровня их продуктивности; потребность животноводства в кормах сбалансирована по кормовым единицам и переваримому протеину; обеспечивается возможность пополнения страхового фуражного фонда, семенного фонда; обеспечивается потребность в сельскохозяйственной продукции для реализации государству и на другие нужды.

Выше изложенный подход был апробирован на материалах РУП «Учхоз «БГСХА» Горецкого района Могилевской области. В результате решения экономико-математической задачи размерностью $m \cdot n = 65 \cdot 72$ получены показатели оптимальной производственной программы, предусматривающие полное использование земельных ресурсов; обоснование размеров отраслей; оптимизацию оборотных средств; определение доли и структуры заемных средств и их эффективности; оптимизацию инвестиций и источников средств для развития производства; оптимизацию налогов с максимальным учетом возможных льгот; определение политики внешнеэкономической деятельности; обоснование направления вложения высвобождающихся денежных средств с целью получения максимальной прибыли и оптимального ее распределения.

*Научный руководитель: И.В. Шафранская,
кандидат экономических наук, доцент.*

АНТИКРИЗОВА ПОЛІТИКА НА ПАТ «ЄВРАЗ ДНПРОДЗЕРЖИНСЬКИЙ КОКСОХІМІЧНИЙ ЗАВОД»

На ПАТ «ЄВРАЗ ДКХЗ» антикризове управління передбачає ряд етапів, за якими підприємство послідовно діє в разі настання кризи. Ці етапи передбачають наступні заходи:

1) Досліджується фінансовий стан підприємства з метою виявлення ознак банкрутства.

2) Визначаються масштаби кризового стану: легкий, середній, важкий.

3) Вивчаються основні чинники, що зумовили кризовий стан.

Досліджуються ступені впливу окремих факторів на форми та масштаби кризового стану підприємства.

4) Формуються цілі, і робиться вибір основних механізмів антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства.

5) Перш за все, використовуються внутрішні механізми фінансової стабілізації підприємства.

6) Якщо масштаби фінансового стану підприємства не дозволяють вийти з нього за рахунок власних резервів, підприємство вдається до зовнішньої допомоги, яка приймає форму його санації.

7) При ліквідації підприємства проводиться ліквідаційні процедури. Основна роль в системі антикризового управління підприємства приділяється використанню внутрішніх механізмів фінансової стабілізації. Фінансова стабілізація ПАТ «ЄВРАЗ ДКХЗ» в умовах кризових ситуацій послідовно здійснюється по етапах:

1) Усунення неплатоспроможності;

2) Відновлення фінансової стійкості;

3) Забезпечення фінансової рівноваги в тривалому періоді.

*Науковий керівник С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

РОЗДІЛ II РОЗВИТОК РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

М.І. Андрєєнко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

Страхові компанії є дуже важливими для економіки інвесторами (в Україні існує понад 400 страхових компаній). Тенденція зміни основних показників діяльності страхового ринку в 2011-2012 рр. свідчить про наявність якісних зрушень на цьому ринку. У 2012 р. порівняно з 2011 р. обсяг чистих страхових премій збільшився на 1 865,5 млн. грн. (17,9%). Для підвищення ефективності інвестиційної діяльності страхових компаній доцільно встановити норматив вкладень в цінні папери, які не котуються на фондовій біржі, на рівні не більше 30%. Це дозволить забезпечити фінансову підтримку малого та середнього бізнесу, підконтрольність інвестицій з боку інвесторів-страховиків, ріст диверсифікації інвестиційного портфеля, а збільшення обсягів страхових премій та резервів сприятиме тому, що інвестиційна діяльність страховиків буде мати реальний, а не спекулятивний характер.

Основою для здійснення інвестиційної діяльності СК «Страховий будинок» є кошти страхових резервів, які акумулюються в процесі надання страхових послуг. Джерелом формування цих коштів є відрахування за рахунок нетто-ставки страхового тарифу й сум, що спрямовуються у фонд попереджувальних заходів. Водночас для покриття власних видатків під час проведення страхової діяльності й забезпечення гарантій власної платоспроможності СК проводить фінансову діяльність, яку обслуговують навантаження до нетто-ставки страхового тарифу, за винятком відрахувань до фонду попереджувальних заходів, і власні кошти СК: статутний, додатковий, резервний капітал, а також фонди нагромадження й споживання та нерозподіленого прибутку. На даний момент в Україні склалася ризикова ситуація стосовно інвестицій: нестабільна політична ситуація, швидкий відплив коштів з низки банків поставили під питання інвестиційну привабливість як окремих підприємств так і країни в цілому. Банкрутство одного з банків – “Брокбиз-

несбанку” ставить під питання можливість інвестування усіх страхових компаній, бо у ньому розміщені кошти які використовуються для виплат страховиками (200 млн грн.). Проведене мною дослідження СК “Страховий Будинок” дало змогу зробити ряд висновків. По-перше, страхова компанія виплачує зобов’язання зі страхових резервів, які підкріплені власним капіталом (за минулий рік досліджувана компанія збільшила свій власний капітал на 200 млн грн.). Також компанія за минулий рік зменшила загальну кількість інвестицій на 40% (157 335 тис. грн.), але збільшила частку інвестицій та співпрацю з банківським сектором (збільшення суми коштів на рахунках у банках на 50 000 тис. грн.). Враховуючи таку тісну співпрацю з банками, можна зробити висновок, що на даний момент банки є найкращими для розміщення інвестицій страхових компаній.

Дохід від інвестицій у закордонних страхових компаніях становить у середньому від 20 до 30 % сукупного доходу, що дає змогу розглядати інвестування як необхідну складову страхового бізнесу. Водночас цей показник для українських страхових компаній становить у середньому не більше 6 % доходів, що свідчить про нерозвиненість цього виду операцій у національних страховиків.

Отже, інвестиційна діяльність впливає на фінансове становище страхових компаній, і правильно обрана інвестиційна стратегія є запорукою майбутнього прибутку й високої платоспроможності.

Науковий керівник: З.С. Пестовська, старший викладач.

С.В. Волоконський
Академія митної служби України

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ’ЄКТІВ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В умовах зростаючої конкурентної боротьби менеджмент комерційних банків шукає нові шляхи вдосконалення банківських продуктів, їх спрощення задля більшої привабливості для клієнтів. Одним з таких напрямів стало впровадження інноваційних інформаційних технологій у банківській справі.

Існує значна кількість факторів, що впливає на конкурентоспроможність банку, один з них це відношення банку до клієнта. Якщо клієнт банку змушений витратити багато часу на очікування у касовій залі, йому необхідно відвідувати відділення банку у незручний час, то існує велика імовірність, що він змінить банк, щоб уникнути цього.

Прогрес не стоїть на місці і для усунення цих неприємних атрибутів банківського обслуговування було розроблено ряд інформаційних технологій, таких як, інтернет-банкінг, банкомати, термінали самообслуговування.

Задля впровадження інформаційних технологій в діяльність банку, менеджменту треба вирішити питання, розробляти власні технології та програмне забезпечення чи віддати даний напрям на аутсорсінг.

Найбільший інноватор ринку фінансових послуг України, КБ «ПриватБанк», наприклад, має власний штат спеціалістів з інформаційних технологій, який перевищує штатну чисельність більшості ІТ-компаній України.

КБ «ПриватБанк» першим в Україні почав надавати послуги інтернет-банкінгу і створив найбільшу мережу банкоматів і терміналів. Окрім того він розробив власне програмне забезпечення для смартфонів, що дозволяє здійснювати банківські операції в режимі реального часу з власного мобільного телефону та натільного комп'ютеру Google Glass.

Після популяризації КБ «ПриватБанк» даних технологій серед українських споживачів, можна побачити активність і інших суб'єктів ринку фінансових послуг, так за останні роки по trochu зростає кількість компаній технологічних послідовників КБ «ПриватБанк», вони впроваджують власні системи інтернет-банкінгу, програмне забезпечення для смартфонів, створюють мережі платіжних терміналів.

Отже, врахувавши зростаючий рівень платіжної культури населення України та поширення інформаційних технологій, можна говорити про важливість наявності даного виду послуг в спектрі послуг комерційного банку, а подальше вдосконалення вже існуючих технологій та впровадження нових може суттєво підвищити його конкурентоспроможність на ринку.

*Науковий керівник: Р.Ю. Олексієнко,
кандидат економічних наук, доцент.*

КРЕДИТНІ КОМПАНІЇ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

В умовах скорочення інвестиційних потоків, зниження з боку банків обсягів кредитування реального сектору економіки необхідно шукати нові шляхи для зростання інвестиційної активності. Сучасний інвестиційний клімат в Україні через низку причин не можна вважати сприятливим як для вітчизняних, так і для іноземних інвесторів. У зв'язку з цим заслуговує на увагу питання підвищення ролі небанківських кредитних установ у розвитку вітчизняної економіки.

Проблематикою функціонування окремих небанківських кредитних установ і формування їх кредитного потенціалу займалися такі провідні науковці: О.Василик, Н.Внукова, Б.Івасів, В.Корнеєв, М.Крупка, І.Лютий, А.Мороз, А.Пересада, М. Савлук, В. Ходаківська, В.Шелудько та інших.

Кредитні компанії – нове явище на фінансовому ринку України, оскільки початок їх створення пов'язаний з прийняттям Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» (далі-Закон) [1].

Розглядаючи питання правового статусу кредитних компаній варто зазначити наступні позиції. Кредитні компанії, як юридичні особи, створюються у будь-якій організаційно-правовій формі. Право на здійснення діяльності на фінансовому ринку вони отримують з набуттям статусу фінансової установи. Фінансові установи надають виключно фінансові послуги, а саме операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, – і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів.[3] В Законі чітко окреслено перелік послуг, які віднесені до фінансових. Кредитна компанія надає такий вид фінансових послуг, який в Законі сформульований наступним чином: надання коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту.

Небанківські кредитні установи функціонують в сегменті ринку позичкових ресурсів, який часто не цікавить банки, тому такі установи є не стільки конкурентами банкам, а наслідком послідовного розвитку інфраструктури забезпечення підприємств фінансовими ресурсами.

Кредитна компанія має право надавати фінансові послуги будь-яким особам, як фізичним так і юридичним, які відповідають необхідним вимогам, а кредитна спілка лише членам кредитної спілки, які є фізичними особами і підпадають під поле членства, визначене в статуті кредитної спілки.

Статутний капітал кредитної компанії формується за рахунок вступних внесків її засновників. Пайовий капітал кредитної спілки накопичується шляхом приймання обов'язкових та додаткових пайових членських внесків. Крім того формується резервний та додатковий капітал. Додаткове залучення ресурсів понад сформований власний капітал, відбувається по-різному [4]. Кредитна компанія ж має певні обмеження, щодо використання такого фінансового інструменту, як депозит, для залучення заощаджень населення з метою формування ресурсної бази, на відміну від банків і кредитних спілок. Це обмеження виникло в результаті прийняття Розпорядження Держфінпослуг «Про затвердження Положення про встановлення обмежень на суміщення діяльності фінансових установ з надання певних видів фінансових послуг[3]. В ньому зазначено, що діяльність з прямого або опосередкованого залучення фінансових активів від фізичних осіб з зобов'язанням щодо наступного їх повернення (а це і є депозитна діяльність) не може суміщатись з наданням будь-яких фінансових послуг. Таким чином, заощадження населення не можуть бути активно використані в якості джерела інвестиційних ресурсів[2].

Отже, діяльність небанківських кредитних установ має відігравати вагомую роль у функціонуванні ринку фінансових послуг. Без фінансових посередників не можуть реалізовуватися всі переваги існування ринку фінансових послуг. Кредитні компанії перебувають на початковому етапі свого розвитку, здійснюють перші спроби віднайти власну нішу і закріпитись на кредитному ринку. Враховуючи кількість банків і кредитних спілок можна стверджувати, що конкуренція на кредитному ринку досить велика, тому кредитним компаніям треба чітко визначити сегмент ринку, на якому вони будуть надавати послуги з кредитування. На нашу думку, такими напрямками можуть бути кредитування малого та середнього бізнесу, так зване, мікрокредитування та кредитування населення. Адже малий і середній бізнес стали відігравати формоутворюючу роль в ринкових відносинах вже на сучасних етапах індустріального й постіндустріального розвитку економічних систем.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III.

2. Розпорядження Держфінпослуг «Про затвердження Ліцензійних умов провадження діяльності з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів кредитними установами» від 18.10.2005 N 4802 (із змінами та доповненнями).

3. Розпорядження Держфінпослуг «Про затвердження Положення про встановлення обмежень на суміщення діяльності фінансових установ з надання певних видів фінансових послуг» від 27.07.2004 № 933/9532.

4. Закон України «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 № 2908-III (остання редакція від 29.01.2006).

А.Н. Дрожак

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

РЫНОК ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ В УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Рынок финансовых услуг является одним из механизмов обеспечения конкурентоспособности экономики страны, поскольку распределение финансовых ресурсов на этом рынке происходит на конкурентной основе, что позволяет направить инвестиционные потоки в наиболее привлекательные сегменты экономики и тем самым способствовать экономическому росту.

Объективным основанием функционирования финансового рынка является несоответствие потребности в финансовых ресурсах с наличием источников удовлетворения этой потребности.

Поскольку финансовый рынок является рынком, где происходит обмен финансовыми ресурсами, предоставление кредита и мобилизация капитала, то конкуренция на этом рынке в глобальном и региональном масштабе заключается в конкуренции по привлечению мирового капитала.

Привлечение инвестиций требует существования специальных инфраструктур, таких как фондовый рынок, банковская система, которые выполняли роль накопления и перераспределения финансовых ресурсов. То, насколько эффективно организована деятельность этих инфраструктур в определенной стране, в конечном и определяет ее конкурентоспособность на рынке финансовых услуг.

Проблема украинского рынка финансовых услуг состоит в отсутствии у него финансовых ресурсов для обеспечения инвестиционного спроса со стороны реального сектора экономики. Решение этой проблемы предполагает создание условий, которые

бы позволили дополнительно привлечь внутренние финансовые ресурсы, в частности, сбережения населения и «теневой капитал».

Неразвитость законодательной базы, в частности по вопросам защиты прав инвесторов и эмитентов, несовершенство страхового рынка затрудняют привлечение инвестиций. Ведь страховые компании играют важную роль в инвестиционном процессе, обеспечивая инвесторам страховую защиту от различного вида рисков. Актуальным является вопрос либерализации рынка страховых услуг, поскольку на сегодня в соответствии с законом Украины «О страховании» национальный страховой рынок защищается от иностранной конкуренции протекционистскими нормами.

Развитие инфраструктуры финансовых рынков требует объединения усилий государства и профессиональных участников этих рынков с целью обеспечения необходимого ресурсного потенциала преобразований. Либерализация функционирования рынков финансовых услуг предусматривает создание условий для большей самостоятельности и независимости от государства их участников.

Особое внимание следует уделить просветительской деятельности среди населения Украины, которая бы обеспечила поддержку внедряемых мероприятий, повышение инвестиционной активности населения.

*Научный руководитель: З.С. Пестовская,
старший преподаватель.*

О.А. Євтушенко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

Згідно Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» пруденційний нагляд є складовою частиною загальної системи нагляду, що проводиться органами, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, і базується на регулярному проведенні оцінки загального фінансового стану фінансової установи, результатів діяльності системи та якості управління нею, дотриманні обов'язкових нормативів та інших показників і вимог, що обмежують ризики за операціями з фінансовими активами.

Пруденційні нормативи – кількісні та якісні показники, встановлені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку з метою здійснення пруденційного нагляду, обов’язкові для дотримання професійними учасниками фондового ринку.

Розрізняють пруденційні нормативи для різних фахівців з питань фондового ринку: торговців цінними паперами, депозитарних установ, діяльності з управління активами.

Обов’язковими до дотримання торговцями цінними паперами є такі показники пруденційних нормативів щодо: адекватності капіталу першого рівня; абсолютної ліквідності; адекватності регулятивного капіталу; коефіцієнта левериджу; продуктивності; регулятивного капіталу.

Для кількісного вимірювання та оцінки фінансових ризиків депозитарію використовуються такі показники: мінімальний розмір регулятивного капіталу; норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу. Для вимірювання та оцінки ризиків зберігача, що поєднує діяльність з діяльністю реєстратора, використовуються такі показники: мінімальний розмір регулятивного капіталу; показники для оцінки фінансового стану установи включають: коефіцієнт платоспроможності (фінансової стійкості); коефіцієнт фінансування (заборгованості).

Для вимірювання та оцінки ризиків зберігача (або зберігача, який суміщує діяльність з діяльністю реєстратора), що поєднує діяльність з діяльністю з торгівлі цінними паперами (крім банку), використовуються пруденційні нормативи, визначені НКЦПФР для торговця цінними паперами.

Для кількісного вимірювання та оцінки фінансових ризиків клірингового депозитарію використовуються такі показники: мінімальний розмір регулятивного капіталу, норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу; показники для оцінки фінансового стану установи (коефіцієнт платоспроможності (фінансової стійкості); коефіцієнт фінансування (заборгованості); коефіцієнт загальної ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності; коефіцієнт покриття зобов’язань учасників клірингу).

Пруденційні нормативи, що застосовуються до юридичних осіб, що провадять діяльність з управління активами залежать від суб’єктів – інституційних інвесторів (діяльність з управління активами) – компаній з управління активами та осіб, які провадять діяльність з управління пенсійними активами та до інститутів спільного інвестування.

Таким чином, використання пруденційного нагляду на фондовому ринку дає можливість зменшити ризики, пов’язані з діяльністю фахівців з питань фондового ринку, враховуючи її специфіку.

РОЗВИТОК РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

Однією із невід’ємних складових економічної системи сьогодні є ринок фінансових послуг.

Як свідчить світова економічна практика ринок фінансових послуг виконує провідну роль у забезпеченні економічного зростання, виступаючи механізмом накопичення та перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів.

Теоретичні і практичні аспекти функціонування ринку фінансових послуг в Україні розглядали такі вчені: Є.А. Бобров, О.В. Бутенко, О.А. Деревко, О.М. Кириченко, О.К. Малютін, Д.В. Полотенко, В.В. Ящук та ін.

Проблема розвитку українського ринку фінансових послуг в умовах хаотично структурованої економіки полягає у відсутності в нього фінансових ресурсів для забезпечення інвестиційного попиту з боку реального сектору економіки. Відповідно вирішення цієї проблеми передбачає створення умов, які б дозволили додатково залучити внутрішні фінансові ресурси, а також створити привабливі умови для іноземних інвесторів.

Ринок фінансових послуг є одним з механізмів забезпечення конкурентоспроможності економіки країни, оскільки розподіл фінансових ресурсів на цьому ринку відбувається на конкурентній основі, що дозволяє спрямувати інвестиційні потоки у найбільш привабливі сегменти економіки і тим самим сприяти економічному зростанню. Саме тому формування фінансового ринку здатного до ефективної мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів та спроможного утримувати конкурентні позиції на глобальному ринку капіталів є надзвичайно важливим для будь-якої держави.

Головними завданнями для підвищення ефективності функціонування та розвитку ринку фінансових послуг є забезпечення зростання ліквідності ринку фінансових інструментів і привабливість довгострокових інвестицій, збільшення переліку операцій і фінансових послуг, які створять умови для продуктивного функціонування ринку фінансових послуг як механізму залучення інвестиційних ресурсів у розвиток економіки держави.

Отже, за умов глобальної інтеграції ринків фінансових послуг в світовій економіці надзвичайно важливим для України

постає завдання забезпечення функціонування конкурентоспроможного ринку фінансових послуг. Фінансування інвестицій в реальний сектор через канали ринку цінних паперів і залучення на ці цілі не спекулятивних вітчизняних і іноземних капіталів, повинно стати найважливішим джерелом нового етапу промислового підйому.

Список використаних джерел

1. Параниця Н. В. Стан фінансового ринку в Україні та його вплив на розвиток економіки / Н. В. Параниця // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 10. – С. 41–45.

2. 3. Пурій Г. М. Інституційне забезпечення розвитку фінансового ринку України / Г. М. Пурій // Економіка АПК. – 2010. – № 2. – С. 95–101.

*Науковий керівник: Т.В. Лобунець,
кандидат економічних наук.*

Я.О. Крикливець

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ФІНАНСОВИЙ ІНЖИНІРИНГ В УМОВАХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах хаотично структурованої економіки на сучасних фінансових ринках виникають інноваційні фінансові продукти для більш повного і точного обліку інтересів інвесторів та емітентів. Швидкий розвиток сучасних технологій став причиною появи процесу фінансового інжинірингу. Фінансовий інжиніринг – це цілеспрямоване розроблення та реалізація нових фінансових інструментів та нових фінансових технологій, а також творчий пошук нових підходів до вирішення фінансових проблем за допомогою уже відомих фінансових інструментів та технологій.

Фінансовий інжиніринг охоплює різні сфери економіки та види діяльності. Значну роль фінансовий інжиніринг відіграє в фінансуванні зовнішньої торгівлі, зниженні бази оподаткування, покритті бюджетного дефіциту, сек'юритизація активів та управління ризиками. В управлінні короткостроковими та довгостроковими інвестиціями були розроблені та впроваджені в практику інструменти, а саме: взаємні фонди грошового ринку, взаємні фонди та ринок РЕПО. Взаємні фонди грошового ринку інвесту-

ють кошти виключно в низькоризикові короткострокові інструменти грошового ринку. РЕПО — це операції з продажу та купівлі цінних паперів з різними датами розрахунку. Також вагоме значення фінансовий інжиніринг має в соціальній сфері, а саме в області пов'язаній з обслуговуванням населення. До досягнень в цій сфері можна віднести “нау”-рахунки та індивідуальні пенсійні рахунки. Говорячи про банківські послуги пов'язані з фінансовим інжинірингом, можна сказати, що це розроблення нових операційних схем для здійснення нових фінансово-кредитних операцій та розроблення нових фінансових інструментів. До нетрадиційних банківських інструментів відносяться: інтернет-портали, фінансові інформаційні портали та call-center.

Розвиток фінансового інжинірингу зумовлений низкою факторів, які умовно можна поділити на дві групи: зовнішні та внутрішні. До зовнішніх відносяться: мінливість ціни, загальна глобалізація ринків, податкові асиметрії, досягнення науки і технології, тощо. До внутрішніх можна віднести: потреби в ліквідності, несхильність акціонерів і менеджерів до ризику, розбіжності в інтересах власників і менеджерів.

Питання фінансового інжинірингу є досить актуальним для економіки України, тому що розробивши нові ідеї можна отримати конкурентні переваги та вийти на якісно новий рівень, як на національних ринках, так і на міжнародних.

*Науковий керівник: О.А.Євтушенко,
старший викладач.*

Н.В. Лылык
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

РАЗВИТИЕ РЫНКА ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ХАОТИЧНО СТРУКТУРИРОВАННОЙ ЭКОНОМИКИ

Рынок финансовых услуг играет значительную роль в движении денежного капитала, обеспечивающего экономический рост. Однако, важнейшие аспекты формирования и развития рынка финансовых услуг, как целостной системы, не получили должного освещения в научной литературе и сам рынок рассматривается фрагментарно с точки зрения банковского, страхового и инвестиционного сегментов. Финансовые рынки в условиях глобализации значительно превзошли реальные по объёмам, а цены на деривативные инструменты стали оказывать сильное вли-

яние на рынки товаров и услуг. Доля финансового капитала организаций развитых стран преобладает в структуре активов, а доходы от операций на финансовых рынках занимают существенное место в структуре их доходов. Деятельность Украины по финансовым рынкам сконцентрирована на контроле фондового рынка.

На сегодняшний день, целесообразна широкая трактовка финансового рынка, включая все его основные сегменты – фондовый, кредитный, валютный, страховой рынки. Это вытекает из его определения как сферы рыночных отношений, обеспечивающих аккумуляцию и межотраслевое перераспределение денежных капиталов в целях непрерывности и рентабельности воспроизводства. Движение финансовых потоков и сделки с денежным капиталом осуществляются не только через фондовый, но и через другие взаимосвязанные его сегменты – кредитный, валютный, страховой рынки. Финансовые потоки, в отличие от товарных, различаются единством формы – они представляют собой движение денежного капитала, непосредственно или в виде его представителей – финансовых инструментов – базовых и производных, которые бурно развиваются на мировых рынках и в Украине. Между тем, сочетание технического и фундаментального анализа позволяет дать более реальную оценку состоянию и роли финансового рынка, поскольку стержнем национальных и мировых финансовых потоков остаются материальные процессы воспроизводства, закономерности кругооборота функционирующего капитала.

Для активизации роли финансового рынка в развитии экономики необходимо совершенствование всех его взаимосвязанных сегментов. При этом использование системного подхода к анализу финансового рынка даёт возможность классифицировать основные направления стратегии его развития с учётом особенностей, выявив их на основе сформировавшихся в мировой практике критериев классификации характеристик финансового рынка.

Научный руководитель: М.М. Вакулич, преподаватель.

О.І. Макаренко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СТАН РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Необхідною умовою становлення нової економічної інфраструктури в Україні стало створення і розвиток фінансового

ринку та його складових – ринків фінансових послуг. Нині на фінансовому ринку України працюють спеціалізовані фінансові установи – банки та кредитні спілки, інвестиційні фонди, біржі, страхові, лізингові компанії та пенсійні фонди тощо. Ринок фінансових послуг є ринком, на якому відбувається обмін фінансовими ресурсами, надання кредиту та мобілізація капіталу.

Об'єктивною підставою функціонування фінансового ринку є неспівпадіння потреби в фінансових ресурсах з наявністю джерел задоволення цієї потреби. Ринок фінансових послуг є одним з механізмів забезпечення конкурентоспроможності економіки країни, оскільки розподіл фінансових ресурсів на цьому ринку відбувається на конкурентній основі, що дозволяє спрямувати інвестиційні потоки у найбільш привабливі сегменти економіки і тим самим сприяти економічному зростанню.

Сучасні тенденції розвитку фінансового обслуговування об'єктивно вимагають розробки нових підходів до організації ведення цього бізнесу. Аналіз розвитку ринку фінансових послуг в Україні свідчить, що серед усіх його учасників найкращі потенційні можливості для розвитку обслуговування клієнтів на основі широкого використання сучасних технологій та моделей мають комерційні банки. Банківська система нині є найбільш потужним і розвинутим гравцем на ринку фінансових послуг в Україні. Позитивні тенденції розвитку банківської системи України та її стан визначають тенденції на фінансових ринках. Фондовий ринок, що є стратегічно важливою частиною економіки України, сьогодні не повною мірою виконує головне призначення – створення фінансового механізму для запуску інвестицій у промисловість, мобілізацію інвестицій і забезпечення трансформації нагромаджень у доступні для виробництва фінансові ресурси. Фондовий ринок України є слабким. Його нерозвиненість ускладнює міжсекторовий перетік капіталу.

Проблема українського ринку фінансових послуг полягає у відсутності в нього фінансових ресурсів для забезпечення інвестиційного попиту з боку реального сектору економіки. Відповідно вирішення цієї проблеми передбачає створення умов, які б дозволили додатково залучити внутрішні фінансові ресурси, зокрема, заощадження населення та «тіньовий капітал», до інвестиційної діяльності, а також створити привабливі умови для іноземних інвесторів.

Науковий керівник: М.М. Вакуліч, викладач.

НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СТРАХУВАННЯ ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Страховання виступає як один з найдієвіших елементів фінансової системи, який має забезпечувати захист майнових прав та інтересів суб'єктів господарювання у сільському господарстві. Оскільки виробництво сільськогосподарської продукції найбільшою мірою залежить від природно-кліматичних умов, які суттєво впливають на якість та обсяги одержаного врожаю, нагальною в цих умовах стає необхідність страхування сільськогосподарських культур від несприятливих погодно-кліматичних умов.

Аграрний потенціал України з кожним роком приваблює все більше і більше іноземних інвесторів та банківського сектору. За даними 2011 – 2013 рр., кредитні портфелі банків в сільському господарстві – найменш збиткові, в порівнянні з іншими галузями економіки. У вказаний період показники «проблемних» кредитів в сільському господарстві знаходилися на рівні 5%. Загальний об'єм виробництва сільськогосподарської продукції Україні складає біля 10% в структурі ВВП країни, що суттєво впливає на її економічні показники і наповненість бюджету.

Проте, сучасний стан розвитку системи страхування в Україні, поки що не завжди дозволяє ефективно й якісно виконувати функції зменшення фінансових втрат через настання ризиків. В даній галузі, і надалі, існує ряд проблем, які заважають розвитку системи страхування врожаю сільськогосподарських культур. Зокрема, страхові послуги, які пропонуються страховиками сільськогосподарським товаровиробникам, не завжди якісно захищають інтереси страхувальників, а інформація про порядок і умови страхування часто є важкодоступною і неповною. Більшість тарифних ставок, які використовуються страховиками не збалансовані актуарно, тобто не відображають об'єктивну вартість збитків та ймовірність настання таких ризиків.

Умови договорів страхування враховують більшою мірою інтереси страховиків. Страховики не дотримуються часових та технологічних термінів, чим порушують принципи ведення страхового бізнесу.

Отже, варто серйозно оцінити ситуацію та вжити необхідних заходів. Відновлення субсидійованого агрострахування може суттєво підштовхнути ринок України до розвитку. Важливо, щоб цей процес був прозорим і зрозумілим для всіх учасників ринку.

Так це працює в більшості країн, де страхування аграрних ризиків розвивається та покриває більше 50% всього виробництва.

Досвід проведення страхування в ринково-розвинених країнах показує, що сільське господарство в цих країнах постійно отримує фінансову підтримку з боку держави.

*Науковий керівник: Ю.М. Томашевський,
кандидат економічних наук, старший викладач.*

У.В. Побігушка
Львівський національний аграрний університет

СТРАХУВАННЯ ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ

Сільськогосподарське виробництво – одна з важливих і водночас найбільш ризикових галузей економіки, яка перебуває постійно під впливом стихійних сил природи. Тому одним із чинників стабільності його економічного розвитку та фінансового стану є страхування.

Ринок агрострахування в Україні в 2013 році продовжував розвиватися. Незважаючи на відсутність державної підтримки, за основними технічними показниками результати отримані кращі, ніж минулими роками. На ринку переважало класичне страхування з незначними обсягами формального страхування аграрних ризиків, в основному по страхуванню банківських застав. Проте потужність вітчизняного ринку сільськогосподарського страхування тільки при страхуванні врожаю зернових оцінюється в 400-500 млн. грн., а при страхуванні зерна, що зберігається на елеваторах – 25-30 млн. грн. Тому необхідна державна підтримка розвитку галузі, яка дасть можливість збільшити зацікавленість підприємств у якісному захисті свого урожаю.

Уряд України вже затвердив план першочергових заходів по підготовці і проведенню комплексу весняно-польових робіт. Серед заходів, передбачених планом: бюджетне кредитування проведення комплексу весняно-польових робіт, контроль над дотриманням оптимального рівня цін на мінеральні добрива; формування резервного фонду насіння сільськогосподарських рослин; реалізація заходів по активізації кредитування банками підприємств агропромислового комплексу для проведення весняно-польових робіт.

З метою успішного та стабільного розвитку агрострахування необхідно прийняти ряд заходів для вдосконалення агрострахування, а саме:

- на урядовому рівні визначити довгострокову політику держави щодо агрострахування;
- запровадити окрему ліцензію зі страхування аграрних ризиків з двома основними категоріями;
- у разі відновлення програми субсидування премій, встановити кваліфікаційні вимоги до страховиків, що надають послуги з субсидуванню агрострахування;
- затвердити кваліфікаційні вимоги до фахівців з агрострахування та впровадити програму сертифікації;
- впровадити новітні страхові продукти.

*Науковий керівник: Ю.М. Томашевський,
кандидат економічних наук, старший викладач.*

И.А. Сытник
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ФИНАНСОВЫЕ ПОСРЕДНИКИ И ИХ ЗНАЧЕНИЕ

Финансовый посредник — определенный финансовый институт, главными функциями которого являются аккумуляция свободных средств различных экономических субъектов, а также предоставление их от своего имени другим нуждающимся в этих средствах субъектам.

Благодаря финансовым посредникам вероятность получить недостающие денежные средства становится выше, расширяется возможность размещения временно свободных средств.

Выделяют четыре типа финансовых посредников: финансовые учреждения депозитного типа, договорные сберегательные учреждения, инвестиционные фонды, иные финансовые организации.

Финансовые посредники выполняют ряд важнейших функций. Таких как осуществление диверсификации риска путём распределения вложений по различным видам финансовых инструментов, осуществление проверки платёжеспособности заёмщика, в результате чего происходит снижение кредитного риска, упрощение проблемы поиска кредиторов, способных предоставить заём на приемлемых условиях, снижение процентной ставки за кредит при нормальных экономических условиях,

аккумуляция денежных средств, в результате которой происходит удовлетворение спроса заёмщиков на большие суммы.

Причины существования финансовых посредников заключаются в том, что они снижают транзакционные издержки при совершении сделок на финансовом рынке, а также решают проблему существования информационной асимметрии в экономической системе.

В финансовых посредниках заинтересованы как экономические субъекты, имеющие временно свободные средства (кредиторы), так и субъекты, нуждающиеся в финансовых ресурсах (заемщики), так как все они получают определенные преимущества и выгоды.

Таким образом, финансовые посредники являются необходимыми субъектами финансового рынка, их деятельность способствует повышению эффективности функционирования различных сегментов этого рынка. В то же время профессиональная деятельность финансовых посредников обычно является высокодоходным бизнесом, что требует высокой финансовой квалификации.

*Научный руководитель: О.А. Евтушенко,
старший преподаватель.*

Ю.М. Томашевский,
*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансів і кредиту
Львівський національний аграрний університет*

ПЕРЕПОНИ ДЛЯ СТРАХУВАННЯ ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНИХ РИЗИКІВ РОСЛИННИЦТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Страховання виступає як один з найдієвіших елементів фінансової системи, який має забезпечувати захист майнових прав та інтересів суб'єктів господарювання у сільському господарстві, а отже як важливий фінансовий інструмент, призначення якого полягає в акумулюванні коштів для подальшого інвестування в сільськогосподарське виробництво. Виробництво сільськогосподарської продукції найбільшою мірою залежне від погодних умов, які суттєво впливають на якість та обсяги одержаного врожаю. Тому зростає актуальність страхування сільськогосподарських культур від несприятливих погодно-кліматичних умов, че-

рез які зростає ймовірність нанесення шкоди сільськогосподарським культурам.

Особливістю страхування урожаю сільськогосподарських культур є високий рівень ризикованості, адже при настанні стихійного лиха втрати можуть зазнати не тільки окремі страхувальники, а й великі площі та території, а це робить страхування природно-кліматичних ризиків одним з найскладніших видів страхування, бо виплати по ньому часто перевищують зібрані премії.

Проте, рівень страхування рослинницької галузі сільського господарства залишається досить низьким і є недостатнім для гарантування безпечної й безперебійної господарської діяльності страхувальників. Нині здійснюється розробка законодавчо-нормативної бази, яка має забезпечити подальший розвиток страхування сільськогосподарських підприємств. Насамперед, розробляються проект Закону „Про аграрне страхування” та Концепція розвитку аграрного страхування в Україні. Розглядається можливість створення Агентства з управління ризиками аграрного сектору.

Можна виділити основні причини повільного розвитку та здійснення сільськогосподарського страхування: не враховуються особливості здійснення виробництва у сільському господарстві; несприятливий фінансовий стан більшості сільськогосподарських товаровиробників, їх неплатоспроможність; інфляційні процеси; не здійснюється компенсування витрат на страхування врожаїв; недотримання агротехнічних заходів і строків при вирощуванні сільськогосподарських культур; незадовільна робота агрометеорологічних служб; недостатня підтримка сільського господарства з боку держави; застосування старих механізмів обчислення страхових платежів із високими тарифними ставками; недостатня поінформованість сільськогосподарських товаровиробників про страхування природно-кліматичних ризиків; непрозорий механізм відшкодування збитків.

Отже, до заходів підвищення ефективності страхової послуги із добровільного страхування сільськогосподарських культур від ризиків природно-кліматичного характеру можна віднести: удосконалення процедури страхування сільськогосподарських культур; розробити широкий спектр додаткових послуг, які надаються разом із страхуванням урожаю сільськогосподарських культур; розробити страхові продукти, що включають кілька страхових ризиків з метою проведення комплексного страхування, та окремі ризики відповідно до агрокліматичних зон і районів.

РОЗДІЛ III

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТА ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ У ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНІЙ ЕКОНОМІЦІ

А.Л. Бондаренко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «УКРСПЕЦМОНТАЖ»

Будівельна компанія «Укрспецмонтаж» – молода, стабільна і динамічно розвивається. Виробнича діяльність підприємства почалася в травні 2005 року. Основним напрямком діяльності є будівництво будівель і споруд різного цільового призначення, будівництво приватних будинків і котеджів, ремонт квартир і офісів.

Підприємство пропонує нашим Замовникам, максимальний комплекс будівельних послуг, прагнучи найбільш повно задовольнити всі потреби наших клієнтів. При цьому, що важливо, основні види робіт виконуються власними силами, а спеціалізовані роботи (слабкострумові мережі, вентиляція, пожежна, охоронна сигналізація, автоматика) доручаємо субпідрядникам. Всі турботи, пов'язані з підбором спеціалізованих організацій, координацією їх роботи і, головне, відповідальність за якість виконаних ними робіт, наше підприємство бере на себе, що дозволяє помітно скоротити витрати часу Замовника на участь у будівництві об'єктів.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства показав, що прибуток підприємства за останній звітний період збільшилася на 3,6 млн. грн. Основна діяльність, заради здійснення, якої було створено підприємство за аналізований період була прибутковою. За 2013 валовий прибуток склав 825 тис. грн, чистий прибуток – 427 тис. грн, але темп зростання виручки за 2013 склав 46,3%, а собівартості -61,35%, що свідчить про неефективну діяльність підприємства.

Аналіз активів підприємства виявив наступне: найбільшу питому вагу в структурі сукупних активів припадає на оборотні активи (88,37%). Доля основних засобів в сукупних активах на кінець аналізованого періоду збільшилася і склала 15,69 %. Тобто «Укрспецмонтаж» має «легку» структуру активів, це свідчить про формування досить мобільною структури активів, що сприяє прискоренню оборотності засобів підприємства. Основний внесок у формування оборотних активів внесли дебіторська за-

боргованість (49,64%) і запаси (38,05%). Структура з високою часткою заборгованості може свідчити про проблеми, пов'язані з оплатою послуг ТОВ «Укрспецмонтаж», але її зниження на 21,67% є позитивною зміною.

Частка грошових коштів у структурі активів підприємства збільшилась і склала 3,83%. Вартість запасів за аналізований період зменшилася на 20,7%. В цілому, сума необоротних і оборотних активів підприємства за 2006 рік зменшилася на 13,44%, що свідчить про скорочення господарського обороту.

Сутність фінансової стійкості та платоспроможності визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів. Недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності підприємства і відсутності коштів для розвитку виробництва, а надлишкова – перешкоджати розвитку, обтяжуючи витрати підприємства зайвими запасами і резервами.

Науковий керівник З.С. Пестовська, старший викладач.

Н.С. Гулевич
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ШЛЯХИ ПОКРАЩАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ СТІЛОЧНИЙ ЗАВОД»

Оцінка фінансового стану та розробка на його основі заходів щодо більш ефективного використання фінансових ресурсів – є актуальним напрямом діяльності підприємств України в сучасних умовах.

У ході аналізу фінансового стану ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» було виявлено, що в структурі активів найбільшу роль відіграло збільшення незавершеного виробництва на 20663 тис. грн. що на зараз складає 45880 тис. грн. або на 81.94%. Негативне але не велике те, що основні засоби зменшились на -5887 тис. грн. і складає 228662 тис. грн. що є не дуже добре. Також є тенденція в запасах на кінець періоду складало 86477 тис. грн. це говорить, що підприємство має достатній рівень запасу.

У складі пасивів найбільшу частку має власний капітал який збільшився на 55439 тис. грн. і складає 440412 тис. грн. це призвело до збільшення нерозподіленого прибутку який складає 257105 тис. грн.

Тип фінансової стійкості – абсолютна фінансова стійкість. Основна частка показників фінансової стійкості та ліквіднос-

ті активів. Коефіцієнт автономії являє собою одну з найважливіших характеристик фінансової стійкості підприємства. На ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод» коефіцієнт автономії становить на кінець періоду 0,88. Він збільшився з 0,80 до 0,88. Значення показника значно перевищує мінімально допустиме 0,5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності на кінець періоду складає 0,61 (при нормативі 0,2-0,5), коефіцієнт швидкої ліквідності – 2,948 (при нормативі 1), коефіцієнт поточної ліквідності 3,78 (при нормативі 2).

Для оптимізації фінансового стану ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод» пропонується розширення виробничої бази за рахунок придбання необхідних основних засобів за рахунок грошових коштів та зменшення частини дебіторської заборгованості.

У результаті реалізації пропозицій значення показників ліквідності активів стають ближчими до нормативних значень.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Д.А. Данилко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ СПРІНГЕЙТА ДЛЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «С.І. ГРУП ТРАНС»

Для прийняття рішень з управління в галузі виробництва, фінансів, інвестицій і нововведень керівництву потрібна ділова постійна поінформованість з відповідних питань, яка є результатом відбору, аналізу, оцінки і концентрації вихідної інформації. Основною метою фінансового аналізу є отримання невеликого числа ключових (найбільш інформативних) параметрів, що дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його прибутків і збитків, змін у структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами і кредиторами.

Щоб отримати доцільну інформацію що до фінансової стійкості підприємства слід почати з визначення можливості банкрутства підприємства, при цьому широко застосовуються методи економетричного моделювання.

З огляду на специфіку ринкових відношень в Україні та особливостей фінансової діяльності суб'єктів підприємництва до використання можливі і моделі діагностики банкрутства, розроблені зарубіжними економістами. Зокрема, це модель Спрінгей-

та та модель Таффлера, де для розрахунків результату (Z) використано ряд показників фінансової діяльності.

Розглянемо результати оцінки вірогідності банкрутства за моделлю Спрінгейта.

Таблиця 1

**Динаміка показників прогнозування банкрутства
ТОВ «С.І. ГРУП ТРАНС» за моделлю Спрінгейта**

	2011р.	2012р.	2013р.
X1	0.6	0.8	0.7
X2	1.19	1.21	1.13
X3	2.2	2.3	2.1
X4	1.47	1.68	1.34
Z1	6.31	6,72	6,91

За даними розрахунків моделі Спрінгейта за останні роки дані підтверджують, що підприємство є успішним, отже фінансово стійким оскільки $Z < 0,862$. Модель Спрінгейта досягла 92,5% точності прогнозування платоспроможності на рік уперед, проте з часом цей показник зменшується.

Таким чином, можна дістати висновку про покращення фінансової стійкості ТОВ «С.І. ГРУП ТРАНС».

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Д.Ю. Зензерова
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СУТНІСТЬ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Рентабельність є одним із головних вартісних показників ефективності виробництва на підприємстві, який характеризує рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі виробництва. Рентабельність безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку. Однак її не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку.

Рентабельність – це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках.

До основних показників рентабельності, які використовуються у ході аналізу фінансового стану підприємства, належать:

- коефіцієнт рентабельності активів;
- коефіцієнт рентабельності власного капіталу;

– Коефіцієнт рентабельності діяльності.

Аналіз фінансових результатів та рентабельності ґрунтується на визначенні основних елементів процесу дослідження доходів, витрат та прибутку з метою формування взаємопов'язаних етапів виконання відповідних аналітичних процедур і розробки логічно обґрунтованих алгоритмів розрахунку аналітичних показників, на основі яких узагальнюються і оцінюються результати діяльності та приймаються управлінські рішення щодо подальшого розвитку підприємства.

Суб'єкти підприємницької діяльності, здійснюючи свою діяльність, отримують відповідний фінансовий результат у вигляді прибутку або збитку. В умовах сучасної світової ринкової економіки прибуток і рентабельність є головними орієнтирами і водночас показником стану підприємства, критерієм його ефективності.

Тому для зростання прибутку та рентабельності підприємства керівництво слід: нарощувати обсяги реалізації товарів; розширювати, орієнтуючись на ринок, асортимент продукції; з максимальною віддачею використовувати потенціал, що є у його розпорядженні, в тому числі і фінансові ресурси; вміти найдоцільніше вкладати одержаний раніше прибуток задля досягнення оптимального ефекту. Важливими факторами, що забезпечують зростання прибутку і рентабельності підприємства, є підвищення продуктивності праці, фондовіддачі, економія матеріальних ресурсів, рівень технічного прогресу, а саме, механізації та автоматизації трудомістких технологічних процесів, удосконалення організації виробництва та ін. Урахування підприємством таких факторів дасть змогу підвищувати ефективність його діяльності.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

Г.С. Ільїн
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «ТК „АТЛАНТА”»

Посилення уваги до проблем ліквідності і платоспроможності будівельних підприємств визначається необхідністю підвищення ефективності їх діяльності, забезпечення фінансової стабільності розвитку будівельної галузі. Однією із найважливіших складових умов забезпечення фінансової стабільності будівельної галузі є фінансова стабільність кожного підприємства, яка ба-

зується на його платоспроможності, ресурсній стійкості, оптимальному співвідношенні власного і позикового капіталу, ефективному механізмі управління платоспроможністю підприємства.

ТОВ «ТК „Атланта”» веде діяльність в будівельній галузі, яке займається реалізацією будівельних товарів та наданням будівельних послуг.

Розглянувши фінансові показники будівельного підприємства ТОВ «ТК „Атланта”» зроблено висновок, що у продовж 2011-2013 років діяльність підприємства розвивалась, обсяги реалізації та оборотні активи збільшувались. Дохід від реалізації продукції збільшився у 2013 році порівняно з 2011 майже у 3 рази, з 992 тис. грн. до 3 364 тис. грн., що становить 240% від 2011 року.

Досягнення цільового прибутку означає для підприємства його достатність для вирішення виробничих та соціальних задач, забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності, конкурентоздатності на ринку.

Майно підприємства ТОВ «ТК „Атланта”» головним чином складається з запозичених коштів, якими є кредиторська заборгованість. Вона складає майже 97% від загальної вартості майна, і збільшилась порівняно з попереднім роком на 6%, що у грошовому вимірянні складає 1 285 тис. грн.

Проаналізувавши фінансовий стан підприємства ТОВ «ТК „Атланта”» було визначено, що фінансово-економічний стан підприємства не достатньо стабільний. У 2013 році ефективність діяльності підприємства знизилась, про що говорить зниження рентабельності та платоспроможності підприємства.

Проведене дослідження дозволило зробити висновок, що втрата ліквідності підприємства означає його неплатоспроможність і подальше банкрутство. Отже, ліквідність – це оціночний показник платоспроможності, який визначає ступінь або здатність підприємства бути платоспроможним.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Ю.Ю. Іщенко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ З П «КОРПОРАЦІЯ ЦМК»

Товариство з обмеженою відповідальністю з іноземними інвестиціями «Корпорація ЦМК» було засноване у 2007 р. Осно-

вним видом діяльності є торгівля, переробка та зберігання свіже мороженої риби.

Загальний обсяг інвестиційних коштів, які використовувались підприємством в період з 2011 по 2013, склав 10 млн. грн. Дані кошти були використанні на закупівлю нового обладнання для ведення господарської діяльності.

Аналізуючи структуру необоротних активів на ТОВ з П «Корпорація ЦМК» з 2011 по 2013 р. спостерігається поступове збільшення їх обсягу.

Якщо у 2011 р. необоротні активи склали 43,5%, то вже наприкінці 2012 р. їх частка збільшилась до 62,08%, а за 2013 р. її обсяг склав 72,1%.

Проаналізувавши коефіцієнт швидкої ліквідності, можна побачити тенденцію збільшення обсягів поточних активів.

Якщо в 2011 р. коефіцієнт становив 0,99, то вже в 2013 р. він збільшився до 1,29.

Загальний обсяг майна підприємства на початок 2011 року становив 4570 тис. грн., і вже наприкінці 2013 року він збільшився на 2,04% і складав 4570 тис. грн.

Власний капітал зменшився на 16,66%. В 2011р. він склав 49,53%, а в 2013р. 32,87%. В даному випадку зменшення власного капіталу є наслідком зниження нерозподіленого прибутку. Це свідчить про зниження платоспроможності підприємства.

Заборгованість за короткостроковими кредитами за розглянутий період збільшилась на 1,05%. На початок 2011 р. становила 28,67%, а на кінець 2013 р. 29,72%, а це на 1,05% більше від початку розглянутого періоду.

Збільшення заборгованості за короткостроковими кредитами свідчить про можливі труднощі в залученні додаткових коштів.

Для забезпечення нормального фінансування господарської діяльності підприємства необхідним є використання не тільки власних і позикових коштів, але й залучених, що зробить підприємство більш стійким до зовнішніх змін.

Отриманий результат свідчить про не досить високий рівень платоспроможності підприємства.

Це звичайно свідчить про нестабільне фінансове становище підприємства протягом цього періоду.

Окрім того, структура майна і капіталу підприємства вимагає здійснення додаткових інвестицій, що створить підґрунтя для покращення фінансового стану підприємства.

Науковий керівник: З.С. Пестовська, старший викладач.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ТА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Фінансовий аналіз – спосіб нагромадження, трансформації і використання інформації фінансового характеру, що має метою: оцінити поточне і перспективний фінансовий стан підприємства; визначити можливі доцільні темпи розвитку підприємства з позицій фінансового їхнього забезпечення; виявити доступні джерела засобів і оцінити можливість і доцільність їхньої мобілізації; спрогнозувати положення підприємства на ринку капіталів. Для аналізу фінансової діяльності застосовуються різні моделі і методи, найбільше широко для застосовується система аналітичних коефіцієнтів. Усі показники (аналітичні коефіцієнти) найчастіше поєднують у п'ять груп по наступним напрямках фінансового аналізу: Аналіз ліквідності; аналіз поточної діяльності; аналіз фінансової стійкості; аналіз рентабельності; аналіз положення і діяльності на ринку капіталів.

Фінансовий контроль являє собою сукупність видів, форм і методів перевірки законності і доцільності здійснення фінансових операцій та реалізації на цій основі завдань фінансової політики. Отже, фінансовий контроль зв'язаний з реалізацією фінансової політики як безпосередньо, так і через контроль за фінансовою діяльністю окремих суб'єктів.

Сучасні темпи та тенденції розвитку економіки, яка є складною динамічною системою, не дозволяють своєчасно одержувати досконале уявлення про неї, як про детерміновану систему. Різкі стрибкоподібні зміни показників стану економічної системи, вплив невизначеностей і нерегулярності, що вагомо відбиваються на формуванні економічних умов, вплив подій катастрофічної природи, стимулюють прояви хаотичної динаміки сучасної не лише національної, але і світової економіки. Сучасний світ змінюється динамічно, нелінійно, допускаючи хаотичні процеси, тому стан розвитку кінця ХХ і початку ХХІ століть називають «епохою біфуркацій» або періодом кризи сучасної цивілізації.

Розглядаючи особливості управління фінансовою системою в умовах хаотично структурованої економіки необхідно брати до уваги той факт, що фінансові потоки у такій економіці є максимально розгалуженими та характеризуються високим рівнем не-

визначеності. В таких умовах, застосування класичних методів й моделей аналізу та управління є малоефективним. Наразі виникає потреба переорієнтації методології моделювання з дослідження умов стабільності – на функціонування за умов турбулентності й нерівноважної поведінки; з досліджень процесів стабілізації – на вивчення особливостей самоорганізації; з безперервності поведінки – на стрибкоподібний імпульсивний їх характер; з детермінізму – на вивчення невизначеностей.

Науковий керівник: М.М. Вакулич, викладач.

Ю.Ю. Колота

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансова стабілізація в умовах кризової ситуації послідовно здійснюється по таких основних етапах: усунення неплатоспроможності; відновлення фінансової стійкості (фінансової рівноваги); зміна фінансової стратегії з метою прискорення економічного зростання.

Кожному етапу фінансової стабілізації підприємства відповідають певні її механізми, які в практиці фінансового менеджменту прийнято підрозділяти на оперативний, тактичний і стратегічний.

Розглянемо більш детально оперативний механізм фінансової стабілізації.

Оперативний механізм фінансової стабілізації є системою заходів, що направлена, з одного боку, на зменшення поточних зовнішніх і внутрішніх фінансових зобов'язань підприємства, а з іншого, – на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання. Принцип «відсікання зайвого», що лежить в основі цього механізму, визначає необхідність скорочення розмірів як поточних потреб (що викликають відповідні фінансові зобов'язання), так і окремих ліквідних активів (з метою їх термінового переведення в грошову форму).

Розглянемо, які заходи можна використати для підвищення платоспроможності підприємства.

1. Заходи, пов'язані з грошовими потоками :

– збільшення вхідних грошових потоків (збільшення виручки від реалізації; реструктуризація активів);

— зменшення вихідних грошових потоків (зменшення собівартості продукції; збільшення кредиторської заборгованості)

2. Негрошові операції: переkritтя збитків резервними фондами, додатковим капіталом та ін.; реструктуризація боргів; прощення боргів

3. Заходи виробничо-технічного та організаційного характеру: перепрофілювання виробництва; заміна вищої ланки менеджменту; пошук інвесторів.

Отже, розглянувши метод покращення фінансового стану підприємства, можна сказати, що існує багато можливостей фінансової стабілізації за рахунок використання його внутрішніх і зовнішніх механізмів.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Т.Ю. Копотієнко,
*аспірант кафедри фінансового аналізу та контролю
Київський національний торговельно-економічний університет*

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ВИТРАТ У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Одним із важливих показників фінансово-господарської діяльності підприємства ресторанного господарства є витрати.

Витрати в ресторанному господарстві мають два вагомих значення — економічне — як головний фактор собівартості продукції власного виробництва, а звідси чинник можливості реалізації продукції, товарів та послуг ресторанного господарства; і правове — суттєвіші економічні, адміністративні та карні санкції за порушення податкового обліку та умов оподаткування. Останнє, з огляду на розміри штрафних санкцій, тісно корелює з економікою підприємства. Ось чому, з огляду на ринкову невизначеність, неякісне управління витратами підприємства ресторанного господарства ставить під загрозу сам факт його реального існування у підприємницькому полі [1, с. 1].

Система бухгалтерського обліку не дає повної інформації, необхідної для своєчасного ухвалення рішень. Керівники структурних підрозділів і окремі фахівці не завжди володіють відповідними знаннями і досвідом прийняття рішень, які мають можливе значення для підприємства і можуть не тільки збільшити його прибутки, але й нанести збитки, збанкрутувати [2].

Зазначені обставини зумовлюють необхідність проведення внутрішнього аудиту витрат підприємств ресторанного господарства як важливої складової системи внутрішнього контролю за діяльністю господарюючого суб'єкта.

На нашу думку, здійснення внутрішнього аудиту не лише допоможе забезпечити планомірний перманентний контроль за витратами з виявленням та усуненням наявних недоліків та відхилень, але й дасть можливість покращити роботу управлінських ланок усіх рівнів, а також оперативно реагувати на дію внутрішніх та зовнішніх чинників. Проведення ефективного внутрішнього аудиту витрат також дозволить оптимізувати та мінімізувати їх розмір, забезпечити дотримання режиму економії, зростання продуктивності праці, скорочення непродуктивних витрат, що в свою чергу дозволить підвищити рентабельність.

Таким чином, наявність окреслених проблемних питань доводить необхідність проведення внутрішнього аудиту витрат як основної складової подальшого визначення фінансового результату діяльності підприємств ресторанного господарства у сучасних умовах ринкової економіки.

Список використаних джерел

1. Карпенко І.О. Методика та організація аудиту витрат підприємств громадського харчування: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / І.О. Карпенко. — К., 2000 р. — 17 с.; Немченко В.В. Практичний курс внутрішнього аудиту [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1821100136896/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/sut_vnutrishnogo_auditu#166.

*Науковий керівник: В.К. Симоненко,
доктор економічних наук, професор.*

Т.Ю. Крошка
*Кременчуцький інститут
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

МІСЦЕ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

На шляху інтеграції України до європейської спільноти найважливішим завданням є розвиток та укріплення позитивних економічних процесів у країні. Безпрецедентний у світі перехід від адміністративно-командної системи до ринкових умов госпо-

дарювання свого часу викликав болючі соціальні проблеми і затяжний економічний спад у державі.

Відмова суспільства від системи планової економіки і перехід до ринкової докорінно змінили умови функціонування підприємств. Вони стали реально управляти своєю господарською діяльністю за повної самостійності, одночасно забезпечуючи виживання та стабільність. Засадою виживання та основою стабільного стану є фінансова стійкість. Вона відображає такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, спроможне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробництва і реалізації продукції, а також витрати на його розвиток.

Це потребує вибору такої моделі управління, яка б відповідала меті підвищення ефективності діяльності й водночас давала б змогу зберегти його стабільність та фінансову незалежність в умовах конкуренції. Основою такої управлінської моделі є систематичне здійснення якісного аналізу, завдяки якому можна приймати відповідні рішення. Якість рішень, що приймаються залежить від якості їх аналітичного обґрунтування, інформаційною основою для якого є фінансова звітність. Аналіз фінансових результатів як один із розділів фінансового менеджменту поступово займає належне місце в аналітичній роботі бухгалтерів, фінансових менеджерів, керівників підприємств. У цей час кожний суб'єкт господарювання незалежно від виду основної діяльності та форми власності підприємства повинен реально оцінювати як власний фінансовий стан, так і фінансовий стан партнерів або контрагентів. На основі фінансового аналізу оцінюють ступінь фінансової стійкості підприємства, ділову активність, ефективність підприємницької діяльності, як підприємства, так і його партнерів.

Усі, хто залучений до ділового життя підприємства, мають використовувати методи, прийоми, моделі фінансового аналізу для прийняття рішень, спрямованих на реалізацію своїх інтересів. Власникам уміння застосувати аналітичні інструменти необхідно для збільшення рентабельності капіталу, своєчасної реалізації заходів щодо управління фінансовою стійкістю, визначення резервів рентабельності, поліпшення платоспроможності та ліквідності; кредиторам та інвесторам — для ліквідації ризиків за позиками і вкладками, вибору оптимальних інвестиційних проєктів.

*Науковий керівник: В.Г. Макаренко,
кандидат технічних наук, доцент.*

МІСЦЕ ТА РОЛЬ РЕВІЗІЇ У ФІНАНСОВОМУ КОНТРОЛІ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЇ

В сучасних економічних умовах безперервно відбуваються процеси оптимізації систем управління. Менеджери прагнуть до постійного збільшення ефективності фінансового контролю як складової системи управління організацією. Можливість застосування тої чи іншої форми контролю залежить від багатьох факторів: організаційної структури, масштабу діяльності установи, доцільності обраної форми контролю, відношення топ-менеджменту до контролю.

Українськими організаціями в якості однієї з найбільш ефективних форм контролю фінансової діяльності широко застосовується ревізія. Головними відмінностями ревізії від інших форм контролю є виявлення правопорушень з наступним покаранням винних осіб, примусовий характер, чітке правове закріплення меж, строків, прав та обов'язків посадових осіб, що здійснюють ревізію.

Яскраво демонструє ефективність ревізії як форми фінансового контролю її застосування в КБ «ПриватБанк», який має власну створену ревізійну комісію, котра здійснює контроль за фінансовою та господарською діяльністю банку.

Ревізійна комісія КБ «ПриватБанк» вживає заходи стосовно недопущення здійснення неефективних витрат, контролює стан розрахунків, виконує рішення по усуненню недоліків в діяльності банку. Забезпечення та досягнення високих стандартів здійснення фінансового контролю є можливим також завдяки повноваженням ревізійної комісії, серед яких найбільш важливими є:

- надання висновків по річних звітах та балансам, без яких загальні збори не вправі затверджувати звіт та баланс;
- вимагання позачергового скликання загальних зборів у разі виникнення загрози істотним інтересам банку або виявлення зловживань посадових осіб банку;
- повідомлення загальні збори, а в період між ними – Наглядову Раду про всі виявлені у ході перевірок чи розслідувань недоліки та зловживання посадових осіб банку.

Отже, ефективна система контролю та правильний вибір форм контролю за фінансовою діяльністю грає не останню роль у формуванні належної довіри до банківської установи. Саме впевненість акціонерів та клієнтів у належному контролі зі сто-

рони банку за своїми фінансами є тим чинником, що визначає його успіх або невдачу.

*Науковий керівник: Р.Ю. Олексієнко,
кандидат економічних наук, доцент.*

К.Є. Літвіченко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ВКФ „ПРОМТЕХНОЛОГІЯ”»

Аналіз фінансового стану є найважливішим етапом в оцінці підприємства. Він дає можливість визначити якість фінансового стану, вивчити причини його поліпшення або погіршення за певний період. А також відіграє важливу роль у підготовці рекомендацій для підвищення фінансової стійкості і платоспроможності підприємства.

З розрахунків коефіцієнтів за 2011 та 2012 роки можна побачити:

а) коефіцієнт автономії. На кінець 2011 року він становив 0,067, у 2012 р. склав 0,122. Нормальне мінімальне значення коефіцієнта 0,5. Оскільки даний коефіцієнт показує на скільки підприємство є фінансово незалежним, можна прийти до висновку, що підприємство зазнає фінансових труднощів, стає нестійким та нестабільним, більш залежним від зовнішніх кредитів. Але все ж таки коефіцієнт зростає, а це свідчить, що забезпеченість позикових коштів власними покращується і підприємство зможе погасити зобов'язання.

б) коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами. На кінець 2011 року він становив 0,054, у 2012 р. склав -0,622. Нормальне значення коефіцієнта має бути $>0,1$. Як бачимо підприємство незабезпечене власними засобами. На кінець 2012 року показник значно погіршився тому, що підприємство придбало новий станок для зварювання пил для подальшого введення його в експлуатацію.

в) коефіцієнт поточної ліквідності. На кінець 2011 року він становив 1,057, у 2012 р. склав 0,616. Нормальне значення коефіцієнта має бути ≥ 2 . Можна прийти до висновку, що підприємство не здатне погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок тільки оборотних активів. Зростає ризик неплатоспроможності.

г) коефіцієнт фінансової стійкості. Нормальне значення коефіцієнта має бути більше 1. На кінець 2011 року він показав

дуже добрі результати 4,912, але у 2012 р. склав 0,266. Причиною цього також є значне збільшення необоротних активів. Підприємство стає менш стійким.

Аналізуючи баланс підприємства за 2011 рік бачимо, що на початок року він складав 1020,30 тис. грн., а на кінець року 2730,2 тис. грн. Значний вплив серед активів підприємства мали оборотні активи, а саме дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги – зросла на 1669,40 тис. грн. В пасиві балансу значний вплив мали поточні зобов'язання, а саме збільшилась кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (зросла на 1509,40 тис. грн.), нерозподілений прибуток (збільшився на 112,30 тис. грн.) та поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом (зросли на 23,60 тис. грн.).

Аналізуючи баланс підприємства за 2012 рік бачимо, що на початок року він складав 2730,20 тис. грн., а на кінець року 2224,6 тис. грн. Серед активів балансу значні зміни відбулись у необоротних активах, а саме незавершені капітальні інвестиції (на початок року їх не було, а на кінець року склали 983,30 тис. грн.). Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, яка у 2011 році не була сплачена покупцями, у 2012 році зменшилась на 1843,70 тис. грн. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги за 2012 рік також зменшилась (на 1107,60 тис. грн.) і склала 1332,2 тис. грн.

Проаналізувавши всі розрахунки можна прийти до висновку, що фінансовий стан підприємства погіршився. Підприємство зазвичай бере кредити в банках для розрахунків з поставальниками. Для того, що зменшити затрати по кредитам потрібно налагодити відноси з покупцями продукції (прискорити розрахунки). Також для покращення фінансового стану ввести в експлуатацію нове обладнання та збільшити кількість клієнтів.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

К.Ю. Лобко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

НАПРЯМИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «СІТАЛ УКРАЇНА»

Ефективне використання власних фінансових ресурсів суб'єктів господарювання сприяє забезпеченню процесу виробництва оптимальним їх розміром. Раціональна структура фінан-

сових ресурсів залежить не стільки від співвідношення власних і залучених фінансових ресурсів, скільки від ефективного використання власних фінансових ресурсів.

Для визначення стану та ефективності системи фінансових ресурсів підприємства на ТОВ «Сітал Україна» застосовується така система показників: структурні показники системи; показники функціонування і зовнішніх взаємозв'язків системи; показники ефективності функціонування системи.

Структурні показники системи фінансових ресурсів характеризують її внутрішнє середовище і структуру (частка дебіторської заборгованості в ресурсах підприємства, оборотність дебіторської заборгованості, оборотність залучених коштів, показник оборотності власних ресурсів, показник оборотності всіх ресурсів підприємства).

Структурна характеристика ресурсів, що використовується, представлена абсолютними показниками того чи іншого виду ресурсів чи їх питомою вагою в валюті балансу.

Друга група – показники функціонування і зовнішніх взаємозв'язків системи, що характеризують інтенсивність функціонування системи, рівень реалізації функцій фінансових ресурсів і взаємозв'язок із зовнішнім середовищем. Тут розраховують абсолютні показники дебіторської і кредиторської заборгованості контрагентам, заборгованість по отриманих та виданих кредитах, а також до бюджетів та позабюджетних фондів. Також представлені показники, що характеризують виробничу чи інвестиційну сферу функціонування ресурсів, їх оборотність.

Показники третьої групи відображають ефективність функціонування системи фінансових ресурсів. Дані показники є результативними при оцінці стану і динаміки розвитку системи. Сюди належать як абсолютні показники отриманого прибутку за різними напрямками діяльності, так і відносні показники рентабельності.

В якості критеріїв ефективного використання фінансових ресурсів ТОВ «Сітал Україна» необхідно використовувати наступні: кількісні – зростання величини прибутку на одиницю необоротних активів і на одиницю власного капіталу (як вираз ефективності інвестицій у основний капітал і у власний капітал відповідно), якісні (в сенсі розподіли ресурсів – підтримання оптимальної ліквідності і політики фінансування ТОВ «Сітал Україна»).

*Науковий керівник: Г.О. Крамаренко,
доктор економічних наук, професор.*

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ ОЦІНКИ І ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ

Проблема банкрутства суб'єктів господарювання в Україні з кожним роком стає все більш актуальною для вітчизняної практики через глибоку структурну кризу, яка охопила не тільки економіку нашої країни, а й сколихнула та порушила фінансову стабільність у всьому світі. Сьогодні спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості порушених справ про банкрутство. За таких умов, питання визначення ймовірності банкрутства підприємства стоїть особливо гостро, адже достовірна і своєчасна ідентифікація негативних факторів впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства дозволяє сформуванню відповідної фінансової політики та розробляти заходи щодо попередження ризику банкрутства підприємства.

Серед найбільш розповсюджених методів прогнозування банкрутства виділяють: експертні; економіко-математичні; штучні інтелектуальні системи; методи оцінки фінансового стану.

Прогнозування вірогідності банкрутства на базі економіко-математичних моделей використовує: дискримінантний аналіз; кластерний аналіз; дерева класифікації; імітаційне моделювання.

Найбільш відомими методами, заснованими на побудові дискримінантної функції, є: моделі оцінки ймовірності банкрутства на основі Z-критерію Альтмана; дискримінантна функція К. Бермана; модель Спрінгейта; прогнозна модель Таффлера і Тішоу; модель оцінки ймовірності банкрутства малих і середніх підприємств Конана й Гольдера; дискримінантна модель О. Терещенка та інші.

У 1976 році К. Берман вперше застосував методологію багатофакторного дискримінантного аналізу при дослідженні фінансового стану підприємств. Модель Спрінгейта була побудована в 1978 році Г. Спрінгейтом за допомогою методу поетапного дискримінантного аналізу, розробленого Е. Альтманом. При створенні моделі Спрінгейт використовував дані 40 підприємств і досяг 92,5% точності прогнозування неплатоспроможності на наступний рік. Модель Таффлера і Тішоу була запропонована в 1977 році і представлена чотирьохфакторною прогновною моделлю, в якій обчислюється 80 показників збанкрутілих і платоспроможних компаній та будується модель платоспроможності. Модель Конана і Гольдера була розроблена на основі вивчення

95 малих і середніх підприємств Франції та дозволяє визначити вірогідність затримки платежів фірмою. Модель Конана і Гольдера дозволяє виявити стратегічні проблеми підприємства.

Проблему неможливості використання зарубіжних методик, у практиці оцінювання фінансового стану українських підприємств, спробував вирішити вітчизняний економіст О. Терещенко. Він розробив дискримінантну функцію з 6 змінними.

Отже, серед існуючих моделей прогнозування банкрутства, на сьогодні немає ідеальної методики, що може надати достовірні результати про банкрутство підприємства. При використанні тих чи інших методів прогнозування ймовірності банкрутства має місце отримання суперечливих висновків про рівень фінансового стану підприємства та загрозу банкрутства. Але найбільш прийнятними методами прогнозування ймовірності неплатоспроможності (банкрутства) підприємства можна вважати економіко-математичні моделі. Для того щоб прогноз був більше обґрунтованим, рекомендується комплексно використати одночасно кілька методів прогнозування ймовірності банкрутства підприємства, що дозволить значно підвищити ступінь вірогідності отриманих результатів.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

Н.І. Мосіна
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ SWOT-АНАЛІЗУ ТОВ «МЕФФЕРТ ГАНЗА СААРПОР»

ТОВ «МЕФФЕРТ ГАНЗА СААРПОР» як метод фінансового контролінгу використовує SWOT-аналіз. Для проведення SWOT-аналізу не потрібні ні великі бази даних, ні формальна підготовка. Будь-хто, хто хоч трохи знайомий з компанією й має уявлення про ринок, може скласти простий SWOT.

З іншого боку, властива аналізу простота може призвести до поспішних і безглузких висновків, повним таких невизначених і двозначних понять, як «експлуатаційна характеристика продукту», «сучасне устаткування», «ціни». До того ж, користувачі іноді забувають про об'єктивність і покладаються на застарілу або ненадійну інформацію. Щоб уникнути зазначених помилок і дістати максимум користі з SWOT-аналізу, підприємство дотримується наступних нескладних правил.

Правило 1. Ретельно визначити сферу кожного SWOT-аналізу. Компанії часто проводять загальний аналіз, який охоплює весь їхній бізнес.

Вірогідно, він буде занадто узагальненим і марним для менеджерів, яких цікавлять можливості на конкретних ринках або сегментах. Фокусування SWOT-аналізу, наприклад на конкретному сегменті, забезпечує виявлення найбільш важливих для нього сильних і слабих сторін, можливостей і погроз.

Правило 2. Зрозуміти розходження між елементами SWOT: силами, слабостями, можливостями й загрозами. Сильні й слабкі сторони – це внутрішні риси компанії, отже, їй підконтрольні. Можливості й загрози пов'язані з характеристиками ринкового середовища й непадвласні впливу організації.

Правило 3. Сильні й слабкі сторони можуть уважатися такими лише в тому випадку, якщо так їх сприймають покупці. Потрібно включати в аналіз тільки найбільш стосовні до справи переваги й недоліки, при цьому вони повинні визначатися у світлі пропозицій конкурентів.

Сильна сторона буде сильною тільки тоді, коли такою її бачить ринок.

Наприклад, якість продукту буде силою, тільки якщо він працює краще, ніж продукти конкурентів. І нарешті, таких сильних і слабих сторін може набратися дуже багато, так що й не зрозумієш, як з них головні. Щоб уникнути цього переваги й недоліки повинні бути ранжирувані відповідно до їх важливості в очах покупців.

Правило 4. Необхідно бути об'єктивними й використовувати різнобічну вхідну інформацію. Звичайно, не завжди вдається проводити аналіз за результатами великих маркетингових досліджень, але, з іншого боку, не можна доручати його одній людині, оскільки він не буде настільки точним і глибоким, як аналіз, проведений у вигляді групової дискусії й обміну ідеями. Важливо розуміти, що SWOT-аналіз – це не просто перерахування підозр менеджерів. Він повинен у якнайбільшому ступені ґрунтуватися на об'єктивних фактах і даних досліджень.

Правило 5. Необхідно уникнути великих і двозначних заяв. Занадто часто SWOT-аналіз послаблюється саме через те, що в нього включають подібні твердження, які, найімовірніше, нічого не значать для більшості покупців. Чим точнішим формулювання, тим кориснішим буде аналіз.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ ПАТ «УКРТЕЛЕКОМ»

Ліквідність будь-якого підприємства, фірми, господарюючого суб'єкта – це «здатність швидко погашати свою заборгованість». Ліквідність визначається співвідношенням величини заборгованості і ліквідних коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства. Ліквідними називаються такі засоби, які можуть бути використані для погашення боргів (готівкові гроші в касі, депозитні вклади, розміщені на рахунках банках, цінні папери, елементи оборотних коштів що, такі як: паливо, сировина).

Ліквідність ПАТ «Укртелеком» необхідно розрахувати з його балансу. По суті, ліквідність балансу досліджуваного підприємства означатиме ліквідність всього підприємства в цілому.

Ліквідність балансу виражається, в свою чергу, в ступені покриття зобов'язань господарюючого суб'єкта, підприємства його активами, термін перетворення яких в гроші відповідає терміну погашення зобов'язань.

Ліквідність означає безумовну платоспроможність підприємства і передбачає постійну рівність між активами і зобов'язаннями як по загальній сумі, так і за термінами їх настання.

Аналіз ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів по активу, згрупованих за ступенем їх ліквідності і розташованих у порядку убавання ліквідності, із зобов'язаннями по пасиву, згрупованими за термінами їх погашення і розташованими у порядку зростання термінів.

ПАТ «Укртелеком» не вистачає грошових коштів для погашення найтерміновіших зобов'язань (на початок періоду -925408 тис. грн та на кінець періоду -401353 тис. грн) і навіть швидко реалізованих активів недостатньо. Зіставлення швидко реалізованих активів з найбільш терміновими зобов'язаннями і короткостроковими пасивами дозволяють обчислити поточну ліквідність і платоспроможність.

На ПАТ «Укртелеком» на найближчий час, склалося скрутне становище. По третій групі активів і пасивів на кінець звітного року мається платіжний надлишок у сумі 147982. Це свідчить, про те, що організація може погасити в повному обсязі довгострокові кредити і позики. Однак платіжний надлишок через його низьку ліквідність не може бути спрямований на покриття короткострокових зобов'язань. Виконання даного нерів-

ності говорить про те, що підприємство має перспективну ліквідність. Більш детальним є аналіз платоспроможності за допомогою фінансових коефіцієнтів.

Всі показники ліквідності підприємства значно нижче нормативних значень. Коефіцієнт абсолютної ліквідності на кінець періоду складає 0,080 (при нормативі 0,2-0,5), коефіцієнт швидкої ліквідності -0,267 (при нормативі 1), коефіцієнт поточної ліквідності - 0,279 (при нормативі 2).

Таким чином на основі проведеного аналізу можна стверджувати, що протягом аналізованого періоду ПАТ «Укртелеком» має низьку проблем і в першу чергу низьку платоспроможність. Падає чиста виручка від реалізації, зменшується розмір власного капіталу, зростає кредиторська заборгованість та зменшується платоспроможність підприємства.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

М.В. Нудьга
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА ФІНАНСУВАННЯ АКТИВІВ ТОВ «СТАНДАРТ КАПІТАЛ»

Підприємства різних форм власності, різних сфер діяльності мають у своєму розпорядженні певну суму фінансово-господарських засобів, які забезпечують здійснення господарського обороту. Правильність вкладення фінансових засобів в активи є однією з найважливіших ознак стійкості фінансового стану підприємства.

Актив балансу містить відомості про розміщення капіталу, наявного в розпорядженні підприємства, тобто про вкладення його в конкретне майно і матеріальні цінності, про залишки вільної грошової готівки і т.п.

Для аналізу використовують горизонтальний та вертикальний методи аналізу фінансової звітності.

За допомогою горизонтального аналізу вивчаються абсолютні та відносні відхилення по розділах, статтях балансу, відповідних групах активів і пасивів. Вертикальний аналіз дозволяє охарактеризувати структуру балансу та її зміну.

У ході аналізу ТОВ «Стандарт капітал» було виявлено, що необоротні активи сильно перевищують оборотні активи. Також необоротні активи збільшилися у 2013 році на 0.44%, що-

му сприяло збільшення довгострокової дебіторської заборгованості. В свою чергу, оборотні зменшилися, також на 0.44%, що негативно відображається на фінансовому стані ТОВ «Стандарт капітал», і підприємство змушене брати позики, щоб мати змогу оновлювати оборотні активи. Це в свою чергу, сприяло зменшенню балансу у 2013 році на 46870 тис.грн.

Зниження оборотних активів у 2013 році пов'язано, у першу чергу, зі зниженням показника у строчці «дебіторська заборгованість» (яка знизилась у 2013 році на 522688 тис.грн.).

Пасивами підприємства є власний капітал і зобов'язання. Методика аналізу пасивів підприємства аналогічно методиці аналізу активів. Був визначений склад, структура і динаміка пасивів досліджуваного підприємства.

Власні оборотні кошти ТОВ «Стандарт капітал» за даний період знизилась за рахунок стрімкого збільшення поточних зобов'язань, та за рахунок зменшення оборотних активів на 2013 рік.

Негативне значення цього показника свідчить про неплатоспроможне положення товариства та не стійкий фінансовий стан. ТОВ «Стандарт капітал» не здатне сплатити власні поточні борги, це свідчить про те що оборотні активи фінансуються за рахунок запозичених коштів, а саме довгострокових кредитів.

Отже, можна зробити висновок, що ТОВ «Стандарт капітал» не має змоги фінансувати свої активи за рахунок власних коштів, тому товариству треба збільшувати довгострокові зобов'язання.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

**Т.М. Омелянчук,
аспірант кафедри фінансового аналізу та контролю
Київський національний торговельно-економічний університет**

ЕТАПИ ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР В АУДИТІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ

При застосуванні аналітичних процедур в аудиті існують чітко прописані етапи, які, зазвичай, визначаються у внутрішніх документах аудиторської фірми чи відділом внутрішнього аудиту, якими керується аудитор при перевірці та аналізі діяльності підприємства.

Проте від правильності підбору аналітичних процедур та визначення алгоритму їх застосування залежить ефективність вирішення ключових питань поставлених перед аудитором.

З даного приводу дослідники проблем організації та методології аудиту не дотримуються однієї думки.

Так, при аналізі наукових праць можна виділити декілька підходів до складу етапів застосування аналітичних процедур. Ряд вчених (Мних Є. В., Барабаш Н. С., Никонович М. О., Джалаєва З. Г., Жмицько С. І., Швирєва Ю. І.) вважають що при застосуванні аналітичних процедур необхідно дотримуватися таких етапів як визначення мети аналітичних процедур, вибір виду процедури, виконання процедури, аналіз результатів.

В працях Дорош Н. І. виділено п'ять етапів застосування аналітичних процедур: визначення цілей і завдань аналізу (аудиту); вибір інформаційної бази; визначення методів аналізу; проведення аналітичних процедур; оцінки результатів.

Щирба М. Т. та Щирба І. М. виділяють наступні етапи: постановка мети аналітичної процедури; вибір виду аналітичної процедури; визначення інформаційної бази для виконання аналітичної процедури; документальне оформлення результатів виконання аналітичної процедури; аналіз і оцінка результатів виконання аналітичної процедури.

Проскуріна Н. М. вважає, що аналітичні процедури повинні застосовуватися за такими етапами: постановка мети аудиту; вибір методу аналізу для досягнення поставленої мети; складання інформаційної бази аналізу; встановлення критеріїв для прийняття рішень; процедури тестування; аналіз результатів; формування висновків.

При таких умовах, на нашу думку, доцільно зазначити про необхідність структуризації етапів застосування аналітичних процедур з урахуванням мети їх здійснення, а саме при проведенні комплексного аудиту фінансового стану доцільно використовувати розширену поетапність, тобто погодитися з Щирбою М. Т., проте при проведенні експрес-аналізу чи здійсненні щорічної оцінки найважливіших показників фінансового стану підприємства доцільно виділити такі етапи як постановка мети аудиту (аналізу), вибір методу його здійснення, за допомогою індивідуального підходу визначити найголовніші показники діяльності підприємства, відповідно визначити еталонні значення враховуючи специфіку галузі чи встановити необхідні критерії для прийняття рішень, здійснити тестування та сформулювати аналітичні висновки.

*Науковий керівник: М.М. Бенько,
доктор економічних наук, професор.*

ФУНКЦИИ КОНТРОЛЛИНГА

Поскольку посредством контроллинга осуществляется сбор, систематизация, интерпретация и агрегация информации относительно функционирования предприятия, на основе которой принимаются управленческие решения, можно считать, что он выступает консультирующим звеном в процессе формирования и принятия управленческих решений оперативного характера. Данная характеристика, достаточно точно отражает роль контроллинга в функционировании предприятия.

К наиболее значимым функциям контроллинга в системе управления предприятием можно отнести методическое и информационное обеспечение, проведение анализа, мониторинга и оценки, осуществление агрегирования и интерпретирования, а также реализация консультирования и координирования. Функционирование системы контроллинга в значительной степени зависит от качества информации, которая поступает посредством информационного обеспечения. Таким образом, целесообразно выбирать, адаптировать или модернизировать информационную систему на предприятии в соответствии с потребностями службы контроллинга.

Основными функциями системы контроллинга выступают функции анализа, оценки и мониторинга, которые реализуются посредством мониторинга информационного поля с целью выявления существенных отклонений в деятельности предприятия и факторов, которые на них повлияли, проведения анализа и оценки итоговой информации о функционировании предприятия. Также ключевыми функциями системы контроллинга можно считать функции агрегирования и интерпретирования. Реализация функции интерпретирования осуществляется с целью предоставления информации соответствующим службам предприятия (служба прогнозирования, планирования и т.п.).

Функция координирования реализуется на протяжении реализации приведенных ранее функций системы контроллинга. Данная функция заключается в осуществлении внутренней и внешней координации. Для управления потоками информации, структурные подразделения предприятия, которые взаимодействуют со службой контроллинга на этапе наполнения данными информационного поля, совершают действия, которые требуют упорядочивания и согласования, что является выражением ре-

лизації зовнішньої координації. Внутрішня координація здійснюється за допомогою погодження діяльності управлінського персоналу в процесі формування і прийняття управлінських рішень оперативного характеру.

Функція контролінгу, яка здійснюється в консультуванні, реалізується на етапі координування.

*Науковий керівник: О.А. Евтушенко,
старший викладач.*

А.В. Снадчук
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ НА ТОВ «ТО „ЮНІОН”»

У сучасних економічних умовах діяльність кожного господарюючого суб'єкта є предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин (організацій і осіб), які зацікавлені в результатах його функціонування.

Основним інструментом для цього є фінансовий аналіз, за допомогою якого можна об'єктивно оцінити: внутрішні і зовнішні відносини об'єкта, що аналізують; охарактеризувати його платоспроможність, ефективність і прибутковість діяльності, перспективи розвитку, а потім по його результатам прийняти обґрунтовані рішення.

У ході дослідження було проаналізовано фінансові дані торговельного підприємства – ТОВ «ТО „ЮНІОН”», яке займається оптовою посередницькою торгівлею побутовими товарами, залізними та іншими металевими товарами. Підприємство ТОВ «ТО „ЮНІОН”» постачає більш ніж 1500 найменувань металевої продукції та має ліцензію.

Зробивши аналіз динаміки фінансової стійкості капіталу підприємства, можна відзначити, що надлишок та нестача власного оборотного капіталу для формування запасів у порівнянні 2013 року із 2011 роком зменшився на (4 732) тис. грн. а в порівнянні 2013 та 2012 року надлишок з нестачею зменшилася ще, на (2 268) тис. грн., та становить (1 490) тис. грн.

Також можна дати висновок і проаналізованим запасам стійкості фінансового стану підприємства, бачимо, що підприємство по цьому показнику має показники в сторону зміцнення, які на 2011 рік становили (-17 973) днів, а вже в 2013 році вони сягають

вже (-60) днів. Можна зазначити, що результат поки що має негативний знак, але у порівнянні 2013 та 2011 року ми бачимо покращення показника на (17 912) днів.

Таким чином, своєчасне виявлення недоліків у діяльності ТОВ «ТО «Юніон» та розробка заходів по стабілізації його фінансового стану, дозволить керівництву приймати зважені та обґрунтовані рішення, розробити пошук резервів для поліпшення фінансового стану і його платоспроможності, спрогнозувати можливі фінансові наслідки господарської діяльності підприємства.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

Н.С. Трегубова
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ФІНАНСОВИЙ СТАН ТОВ «ГРИНВІЧ»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Гринвіч» створене 27 січня 2003 року шляхом об'єднання майна фізичних осіб Капустянського М.Г. та Чернишова А.А., які уклали між собою Установчий договір про заснування товариства. ТОВ «Гринвіч» діє згідно до Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, Закону України «Про господарські товариства» та інших законодавчих актів України.

ТОВ «Гринвіч» здійснює діяльність у таких напрямках, як оптова та роздрібна торгівля сільськогосподарською продукцією; медикаментами, як вітчизняного, так і імпортного виробництва; продукцією виробничо-технічного призначення; товарами народного споживання; дистильованими та недистильованими алкогольними напоями, вином, пивом, водами; тютюновими виробами; новими та уживаними автотранспортними засобами, як вітчизняного так і імпортного виробництва; паливно-мастильними матеріалами, та іншими.

Загальна вартість майна ТОВ «Гринвіч» на кінець 2013 року, порівняно з кінцем 2011 року, збільшилась на 9529 тис. грн. і становить 436801 тис. грн., а саме: необоротні активи – 113398 тис. грн., в тому числі нематеріальні активи – 5918 тис. грн., основні засоби – 75800 тис. грн., та незавершене будівництво – 21351 тис. грн.; оборотні активи складають – 310703 тис. грн., в тому числі запаси – 34631 тис. грн., дебіторська заборгованість

за товари, роботи, послуги – 95395 тис. грн.; та грошові кошти в національній валюті – 38068 тис. грн.; витрати майбутніх періодів складають 12700 тис. грн.. Збільшення суми активів свідчить про збільшення виробничих можливостей підприємства.

Пасиви ТОВ «Гринвіч» на кінець 2013 року, порівняно з кінцем 2011 року, теж збільшилися на 9529 тис. грн., що свідчить про зростання вартості майна. Власний капітал підприємства становить – 255480 тис. грн., в тому числі статутний капітал – 149950 тис. грн., нерозподілений прибуток – 103500 тис. грн.; довгострокові зобов'язання на кінець 2013 року становлять 73500 тис. грн., та поточні зобов'язання – 107318 тис. грн.. Треба зауважити, що довгострокові та поточні зобов'язання ТОВ «Гринвіч» на кінець 2013 року, порівняно з кінцем 2011 року, зменшилися на 4966 тис. грн., та на 4749 тис. грн., відповідно.

В аналізованому підприємстві два засновники. Обидва засновники можуть брати участь в управлінні, що відповідає їх інтересам, з одного боку, а з іншого, відповідає цілям самого партнерського підприємства – отримати максимальний прибуток – за рахунок чіткої структури управління окремим напрямом торгівлі.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

М.О. Фефелова
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СУТНІСТЬ КОЕФІЦІЄНТНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Оцінка фінансової стійкості – важливий напрям аналізу фінансового стану підприємства. Фінансова стійкість характеризує структуру капіталу підприємства, а також забезпеченість активів необхідними джерелами.

Недостатня увага до проблем фінансового аналізу підприємств може призвести до небажаних результатів, оскільки навіть при високій прибутковості бізнесу підприємство наражається на поглинання з боку інших підприємств, а зростання темпів бізнесу викликає більш високу залежність підприємств від зовнішніх джерел фінансування та, можливо, втрату стійкості і самостійності в прийнятті управлінських рішень. Запорукою виживання підприємств в умовах кризи та основою їх фінансово стійкого стану є фінансова стабільність.

Фінансові коефіцієнти — відносні показники фінансового стану, які дають можливість виявити нові закономірності в використанні фінансових ресурсів підприємства.

Розроблена система показників, які у вітчизняній і світовій практиці використовуються для оцінки фінансової стійкості підприємства. Основними із них є:

- 1) забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами;
- 2) коефіцієнт концентрації власного капіталу (коефіцієнт автономії)
- 3) коефіцієнт фінансової залежності
- 4) коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- 5) коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами;
- 6) коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (коефіцієнт фінансової стійкості);
- 7) коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу;
- 8) коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами;
- 9) коефіцієнт відношення реальних активів і вартості майна;
- 10) коефіцієнт поточних зобов'язань;
- 11) коефіцієнт довгострокових зобов'язань та ін.

При застосуванні коефіцієнтного аналізу фінансової стійкості підприємства необхідно враховувати, що окремі фінансові коефіцієнти дублюють один іншого. Наприклад, коефіцієнт автономії та коефіцієнт фінансової залежності по суті характеризують один напрям оцінки фінансової стійкості підприємства — незалежність від зовнішнього фінансування. Тому, при розробці системи показників оцінки фінансової стійкості необхідно це враховувати.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Х.О. Чмона

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

АНАЛІЗ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА З МЕТОЮ ДОСЯГНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ РІВНОВАГИ ДП «НВК „ЕЛЕКТРОВОЗБУДУВАННЯ”»

Держпідприємство «Дніпропетровський науково-виробничий комплекс «Електровозобудування» засновано в 1934 р. як паровозоремонтна база України і нині є одним з найбіль-

ших підприємств країни з випуску складних виробів важкого електротехнічного машинобудування. Спеціалізується на виробництві магістральних, промислових та шахтних електровозів; основними ринками збуту підприємства є Казахстан і Росія. З 2012 року серед трудового колективу підприємства поширюються чутки про підготовку підприємства його діючим керівництвом до банкрутства в інтересах групи “Приват”. ДП «НВК “Електровозобудування”» є останнім великим промисловим підприємством Дніпропетровська (1800 робітників), що знаходиться у державній власності.

Головною метою антикризового управління є забезпечення міцного положення на ринку та фінансової рівноваги підприємства за будь-яких економічних, політичних і соціальних метаморфоз в країні. Наразі для українських підприємств характерні проблеми неплатоспроможності; відсутність замовлень на виробництво продукції; недостатнє цільове фінансування програм підтримки підприємництва; надмірний податковий тягар. Для діагностування банкрутства підприємства скористаємося п'ятифакторною моделлю Альтмана для компаній, чії акції не торгуються на біржовому ринку. При $Z < 1,23$, підприємство визнається банкрутом, при Z від 1,23 до 2,89 ситуація невизначена, Z більше 2,9 – підприємство стабільне і фінансово стійке.

Таблиця 1

Прогнозування банкрутства ДП “НВК “Електровозобудування”»

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.
X1	0,4352	0,4448	0,4137
X2	0,0067	0,0083	0,0209
X3	0,0026	0,032	0,0075
X4	0,6421	0,6672	0,5365
X5	0,00559	0,00589	0,00749
Коефіцієнт Альтмана	1,86219	1,05719	0,87984

З таблиці видно, що коефіцієнт Альтмана має негативну динаміку. У 2010 р. стан підприємства знаходився ще у зоні невизначеності, а далі показав дуже високу ймовірність банкрутства. Протое слід зауважити, що застосування моделі Альтмана у такому вигляді не дозволяє отримати об'єктивний результат в умовах України. Наприклад, сама система коефіцієнтів значущості окремих факторів в умовах нашої економіки повинна бути переглянута. Так, навряд чи можна погодитися з тим, що рівень прибутковості активів в наших умовах (особливо в умовах висо-

кого рівня монополізації окремих ринків) більш ніж в п'ять разів перевершує за значимістю коефіцієнт співвідношення різних видів використовуваного капіталу, що визначає фінансову стійкість підприємства. Крім того, значення кожного з цих коефіцієнтів повинні бути в наших умовах диференційовані з урахуванням галузевих особливостей діяльності підприємств (зарубіжна практика не потребує диференціації через вільний міжгалузевий перелив капіталу в цілях вирівнювання норми прибутку). Коригування коефіцієнтів значимості окремих факторів є нагальною вимогою при використанні моделі Альтмана в наших умовах для об'єктивної оцінки загрози банкрутства підприємства.

Науковий керівник: З.С. Пестовська, старший викладач.

К.С. Шойхет

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

На сьогоднішній день роль фінансового контролю в управлінні діяльності підприємства є важливою складовою, так як правильно організована система контролю сприяє фінансовій безпеці підприємства та інвестицій акціонерів. Як форма реалізації контрольної функції фінансів, фінансовий контроль необхідний у будь-якому суспільстві, заснованому на товарно-грошових відносинах. У країнах з ринковою економікою роль фінансового контролю особливо велика, так як найважливішим напрямком діяльності суб'єктів ведення бізнесу при обов'язковому дотриманні встановлених норм права стає підвищення її ефективності. Фінансовий контроль має найважливіше значення для управління фінансами на будь-якому рівні, забезпечуючи надійне функціонування всієї фінансової системи, реалізацію здійснюваної державою фінансової політики, сприяє забезпеченню фінансової безпеки.

Фінансовий контроль – це сукупність дій і операцій по перевірці фінансових і пов'язаних з ними питань діяльності суб'єктів ведення бізнесу і управління з застосуванням специфічних форм і методів його організації.

Контроль, як одна з функцій управління, являє собою цілеспрямований вплив на об'єкт управління з метою оцінки обґрунтованості та ефективності прийнятих управлінських рішень

і результатів їх виконання. Також, серед завдань контролю розглядають моніторинг та виявлення відхилень від вимог рішень, усунення несприятливих ситуацій і здійснення коригування дій.

В умовах переходу економіки країни до ринкових відносин, в умовах бюджетного дефіциту, особливу роль набуває контроль за фінансовою діяльністю підприємств, дотриманням цивільного і податкового законодавства. Виконання вимог чинного законодавства держави, своєчасна сплата бюджетних та позабюджетних платежів – основні завдання, які вирішуються державою на даному етапі соціально-економічного розвитку України. Найважливішу роль у виконанні цих завдань відіграє проведення належного контролю за фінансовою діяльністю підприємств.

Таким чином, контроль покликаний забезпечувати правильну оцінку реальної ситуації і, тим самим, створювати передумови для внесення корективів у заплановані показники розвитку як окремих підрозділів, так і всього підприємства. Тому, контроль виступає одним із головних інструментів формування політики та прийняття рішень, що забезпечують нормальне функціонування підприємства і досягнення ним намічених цілей, як у довгостроковій перспективі, так і в питаннях оперативного управління.

Науковий керівник: М.М. Вакулч, викладач.

РОЗДІЛ IV РЕФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНІЙ ЕКОНОМІЦІ

М.Н. Блещинская

Філіал МГУ имени М.В. Ломоносова в городе Севастополе

ХАОТИЧНО СТРУКТУРИРОВАННАЯ ЭКОНОМИКА: ДИАГНОСТИКА БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ

Хаотичность структурированности экономики устанавливается по признакам нестабильности, динамичности и самоорганизации. Судя по результатам анализа, проведенного Аналитическим департаментом НРА «Рюрик», именно эти особенности характеризуют работу банковской системы Украины.

За период с января 2013 года до настоящего времени доля иностранного капитала в банковской системе Украины сократилась с 39,5% до 34,2%. При этом следует отметить, что, хотя банки с иностранным капиталом продолжают сворачивать деятельность на розничном рынке и переориентируются на корпоративный сегмент, доля банков с российским капиталом в активах банковской системы Украины остается стабильной и по-прежнему составляет около 12%. В то же время продолжается тенденция к консолидации банковского капитала, несмотря на то, что в оценочной стоимости банков мультипликатор к капиталу преимущественно составляет меньше единицы, хотя ранее он достигал 7-8.

Отдельно следует отметить, что на банковском рынке наблюдается увеличение объема как процентных доходов, так и процентных расходов банков, причем последние растут более быстрыми темпами. Аналитический департамент НРА «Рюрик» связывает эту тенденцию с привлечением банками в конце 2012 года депозитов по высоким ставкам, что привело к существенному росту процентной нагрузки.

Однако, несмотря на отрицательные моменты развития банковской системы Украины, существуют и положительные результаты работы банков. К ним можно отнести прирост и повышение качества активов, пополнение уставного капитала, возобновление доверия вкладчиков к банкам, рост объемов депозитных и кредитных вложений субъектов хозяйствования.

Так, в течение января-сентября 2013 года 30 банков увеличили уставный капитал на общую сумму 4,71 млрд. грн. Следует

отметить, что банки всех групп увеличивали свой уставный капитал преимущественно с целью расширения деятельности.

Список використаних джерел

1. [Электронный ресурс] // Режим доступа : http://slon.ru/economics/zonu_evro_zhdet_bankovskiy_krizis_i_khaotichnyy_razval-712874.xhtml
2. [Электронный ресурс] // Режим доступа : <http://rurik.com.ua/news/3609-bs9m2013.html>
3. Банковское реформаторство-2012: от А до Я // Электронный ресурс [<http://www.prostobankir.com.ua/>]

*Научный руководитель: В.А. Бобырев,
старший преподаватель.*

С.М. Глушенко
*Кременчуцкий институт
Днепропетровского университета имени Альфреда Нобеля*

ЕТАПИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Національний банк України стоїть на чолі вітчизняної дворівневої банківської системи. НБУ був створений як центральний банк незалежної України. Декларація про державний суверенітет України, ухвалена Верховною Радою України в липні 1990 р., проголосила курс на політичну та економічну самостійність України як незалежної держави. Відповідно до Конституції України основною функцією НБУ є забезпечення стабільності гривні.

На першому етапі діяльності НБУ грошово-кредитна політика підпорядковувалася емісійній підтримці безперспективної економічної системи та емісійному фінансуванню дефіциту державного бюджету. Наслідком такої експансіоністської політики Національного банку України стали гіперінфляція та катастрофічний спад виробництва.

Другий етап діяльності центрального банку охоплює період з 1995 до 1997 р. В економіці України спостерігається загострення кризи і насамперед у сфері виробництва, відсутня стратегія гальмування темпів інфляції, досягнення стабілізації банківської системи, проведення грошової реформи. Національний банк поступово опановує ринкові інструменти грошово-кредитного регулювання економіки.

Третій етап діяльності НБУ охоплює період 1998-1999 рр. На цьому етапі Національний банк України запустив повномасштабну реформу бухгалтерського обліку та звітності в Україні, завдяки якій вітчизняні банки дістали можливість більш широко використовувати у власних потребах переваги глобалізації фінансових ринків.

Четвертий етап діяльності НБУ охоплює період з 2000 до 2004 р. Для нього характерним є запровадження більш жорсткої системи регулювання та нагляду за діяльністю банків. Так, Національним банком було суттєво вдосконалено систему банкрутства та ліквідації комерційних банків, підвищено вимоги до мінімального розміру статутного капіталу банків.

На п'ятому етапі (2005-2008 рр.) НБУ інтенсивно працює над вдосконаленням нормативно-правового поля діяльності комерційних банків, зокрема у напрямку гармонізації вітчизняного правового регулювання з європейським банківським правом. НБУ провів повномасштабну роботу з формування підґрунтя для імплементації вимог Базеля II, щоб якнайкраще забезпечити відповідність мінімальних вимог до капіталу новим ризикам поточної міжнародної банківської діяльності.

Шостий етап діяльності НБУ розпочався восени 2008 р. і триває до сьогодні. Цей етап пов'язаний з діяльністю НБУ в умовах кризи банківської системи.

Діяльність НБУ в першу чергу була спрямована на подолання проблеми ліквідності банківських структур.

Очільниками НБУ були призначені: 6 червня 1991 р. – 24 березня 1992 р. Матвієнко Володимир Павлович; 24 березня 1992 р. – 18 грудня 1992 р. Гетьман Вадим Петрович; 26 січня 1993 р. – 11 січня 2000 р. Ющенко Віктор Андрійович; 21 січня 2000 р. – 17 грудня 2002 р. Стельмах Володимир Семенович; 17 грудня 2002 р. – 16 грудня 2004 р. Тігіпко Сергій Леонідович; 16 грудня 2004 р. – 23 грудня 2010 р. Стельмах Володимир Семенович; 23 грудня 2010 р. – 11 січня 2013 р. Арбузов Сергій Геннадійович; 11 січня 2013 р. – 24 лютого 2014 р. Соркін Ігор В'ячеславович; 24 лютого 2014 р. – до тепер Кубів Степан Іванович.

Залежно від динаміки економічного зростання в еволюції банківської системи України можна виділити три блоки, кожен з яких охоплює один або декілька етапів, що визначають значну зміну кількісних та якісних характеристик системи: перший – становлення (перші п'ять етапів), другий – стабільності (шостий етап) та третій – кризовий (шостий етап).

Науковий керівник: Т.М. Болгар, кандидат економічних наук, доцент.

ВПЛИВ СВІТОВОЇ КРИЗИ НА РЕГІОНАЛЬНУ БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Світова фінансова криза показала вразливість і слабкість банківської системи регіонів на території України. Найважливішою причиною, по якій виникла криза в системі банків України, можна назвати: залучення банками зовнішніх запозичень з метою кредитування в Україні, при цьому переважно здійснювалося споживче кредитування населення. Загалом, заходи прийняті урядом і НБУ з подолання кризи і її наслідків, дозволили запобігти руйнування банківської системи регіонів і дали можливість післякризового відновлення.

Аналізуючи ситуацію в регіональній банківській системі України можна виділити наступні найважливіші аспекти впливу світової кризи:

- економіка України є відкритою і разом з тим недостатньо диверсифікованою;
- значні обсяги зовнішнього боргу, які підлягали виплаті в короткостроковій перспективі;
- регіональна банківська система України привернула велику кількість зовнішніх позик для фінансування внутрішнього споживання та інвестицій, в умовах світової фінансової кризи іноземні інвестори спішно повернули свої кошти до національних економік з метою їх стабілізації і більшої захищеності.

Пішла хвиля втрат у регіональній банківській системі України в період світової фінансової кризи, а саме: втрата багатьма банками платоспроможності; збитки в діяльності регіональних банків України; значні витрати держави для відновлення платоспроможності окремих системних банків. Наслідки кризи будуть позначатися ще досить тривалий час, стан банківського сектора, на сьогоднішній момент, є стійким. Створюються умови для подальшого підвищення вкладу банківського сектору в стабілізацію української економіки, в тому числі за допомогою надання фінансових ресурсів для її модернізації та впровадження інновацій.

На мій погляд, основним змістом нового етапу в розвитку регіонального банківського сектора має стати підвищення якості банківської діяльності:

- розширення складу банківських продуктів і послуг;
- зростання якості і вдосконалення способів надання послуг;

— використання сучасних інформаційних технологій, складаючих основу модернізації банківської діяльності.

Науковий керівник: М.М. Вакулич, викладач.

Завгородній І.Д.
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

ПАТ «Банк Кредит Дніпро» – універсальний банк, що надає повний комплекс фінансово-банківських послуг. Він був зареєстрований Національним банком України 7 липня 1993 р. і знаходився біля витоків формування банківської системи України.

Таблиця 1

Загальна вартість активів ПАТ «Банк Кредит Дніпро» 2005–2013рр.

Усього активів тис. грн	2005	2006	2007	2008	2009
	1095188	1404297	2366055	4058769	4833934
	2010	2011	2012	2013	
	6036371	8555919	8370821	5 891 901	

За результатами аналізу динаміки зміни вартості активів ПАТ «Банк Кредит Дніпро» за період з 2005 по 2013р. можна дістати наступних висновків.

Прослідковується чітка тенденція до зростання вартості активів ПАТ «Банк Кредит Дніпро» з 2005 по 2011 роки. За цей період номінальна вартість активів зросла у 8 разів. Проте починаючи з 2012 року ми можемо побачити суттєвий спад, у 2013 року тощо вартість активів ПАТ «Банк Кредит Дніпро» впала нижче рівня 2010 року. Це пов'язано з нестабільною політичною та економічною ситуацією в країні. В таких умовах довіра громадськості до банківських установ суттєво знижується.

Таким чином, якщо активи банку формуються за рахунок надання позичок зокрема юридичним особам то пасивна частина формується здебільшого з коштів фізичних осіб (строкові депозити та ін.) Зменшення пасиву суттєво впливає на масу позичок що може надати банк а отже на сумарну вартість активів. Щоб уникнути втрати ліквідності банк змушений прибігти до зменшенню власного обігу.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ «КАПІТАЛІЗАЦІЯ БАНКУ»

У даний час, однією з проблем вітчизняної банківської системи є підтримка її стабільності та надійності, відтак залучення достатнього обсягу капіталу є основною метою банківської системи. Достатній обсяг капіталізації забезпечує економічну самостійність, фінансову стійкість, активну та прибуткову діяльність на ринку фінансових послуг як кожного банку зокрема, так і банківської системи країни в цілому.

Висвітленням економічної сутності капіталізації та її впливу на стійкість і надійність банківського сектору загалом інтенсивно досліджується такими науковцями, як О. Барановського, О. Васюренка, А. Гальчинського, О. Дзюблюка, Б. Івасіва, С. Шумської, О. Кіреєва, В. Геєця, С. Мочерного, І. Лютого, Б. Луціва, В. Міщенко, А. Мороза й інші, однак однозначного визначення цієї категорії на сьогоднішній день не існує.

Термін «капіталізація» в економічних дослідженнях учених має багато значень. Карл Маркс розглядав капіталізацію як: перетворення додаткової вартості в капітал; процес утворення фіктивного капіталу; визначення цінності майна за його дохідністю; оцінювання вартості підприємства, земельної ділянки, цінних паперів та іншого майна шляхом розрахунку приведеної суми очікуваних доходів, узятої за весь період його очікуваного використання; вартість, що приносить додаткову вартість [1].

З метою уточнення поняття «капіталізація» було застосовано контент аналіз як формалізований метод аналізу текстової та графічної інформації, основним і центральним інструментом якого виступає система категорій.

В основі контент-аналізу лежить принципи формалізації та статистичної значимості, суть яких полягає в надійному фіксуванні необхідних характеристик та відсутності низької частоти повторень відповідно.

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити уточнення поняття «капіталізація банку» – процес збільшення обсягу банківського капіталу, що поступає в розпорядження кредитно-фінансової установи з метою отримання прибутку від реалізо-

ваних акцій, облігацій та інших цінних паперів для підвищення ринкової вартості банку.

Список використаних джерел

1. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М.: Политиздат, 1968. – Т.25, ч. 2. – С. 380.

*Науковий керівник: І.І. Нескорородева,
кандидат економічних наук, доцент.*

А.А. Ланна

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНОЮ ПОЛІТИКОЮ В ПАТ «ОТП БАНК»

Особливою роллю банківських операцій є надання кредитів, і робота банкірів зводиться до того, щоб вирішити, кому можна довірити гроші вкладників і на які цілі. Дана функція банків представляє собою вкрай важливий і надзвичайно чутливий процес. Банк повинен визначити, які кредити він буде надавати, скільки кредитів кожного типу він буде надавати, кому він буде надавати кредити і за яких обставин ці кредити будуть надаватися. При наданні будь-якої позики перед банком стає проблема невизначеності того, чи буде її повернуто вчасно, і більше того, чи буде її повернуто взагалі. Звідси випливає, що серед основних завдань банку при наданні позики є перетворення невизначеності в ризик і його детальний аналіз.

Одним з найважливіших інструментів запобігання ризикам є кредитна політика банку.

Таблиця 1

Кредитний портфель ПАТ «ОТП БАНК» (тис. грн)

	2011 рік	2012 рік
Кредити юридичним особам та фізичним особам – підприємцям	13 140 633	11 593 517
Іпотечні кредити фізичним особам	6 092 999	4 831 647
Споживчі кредити фізичним особам	929 471	1 955 788
Інші кредити фізичним особам	265	7 440
Всього кредитів клієнтам	17 345 863	15 155 344

Станом на кінець 2012 та 2011 років нараховані проценти за кредитами клієнтам склали 501 350 тис.грн. та 358 001 тис. грн. відповідно. Значна сума кредитів (99,9% від кредитів клієнтам) надана компаніям, які ведуть свою діяльність в Україні, що представляє собою значну географічну концентрацію в одному регіоні.

З метою запобігання погіршення якості кредитного портфеля та створення сприятливих умов для виконання боргових зобов'язань позичальниками, у яких виникли тимчасові фінансові труднощі, банк у 2009 році започаткував програму реструктуризації кредитної заборгованості, яку здійснював і у 2013 році.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, завідувач кафедри.*

К.В. Ляшенко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПАТ «ОТП БАНК»

У червні 2006 року OTP BankPlc. (Угорщина) придбав одного з лідерів вітчизняного фінансового сектора – АКБ «Райффайзенбанк Україна», що був заснований у березні 1998 року як банк зі 100% іноземним капіталом.

З 2001 року Райффайзенбанк входив до 10-ки найбільших банків України. На момент придбання Банк обслуговував понад 100 тисяч клієнтів, надаючи повний спектр банківських послуг.

Банк посідав 6-те місце серед банків України за розміром активів, капіталу та кредитно-інвестиційного портфеля і 5-те за розміром кредитів, наданих приватним клієнтам.

Мережа філій нараховувала 40 банківських установ на території України. Кількість персоналу становила близько 1500 осіб. З моменту заснування Банк займає провідні позиції у корпоративному бізнесі та зарекомендував себе як банк-новатор.

Одним із перших на ринку банківських послуг України Райффайзенбанк розпочав надавати такі інноваційні для українського ринку послуги, як структуроване торговельне фінансування, проектне фінансування та інші спеціалізовані послуги для великих корпоративних клієнтів. Такій історії успіху

Банк завдячує: широкому спектру довершених та прозорих банківських послуг, високопрофесійній команді, яка продовжує

самовіддано працювати і намагається максимально задовольнити потреби клієнтів Банку, підтримуючи на високому рівні стандарти європейського сервісу.

Після завершення процедури придбання у листопаді 2006 року стовідсотковим власником Райффайзебанк Україна став ОТП BankPlc. I, банк, відповідно, було перейменовано в ОТП Bank. Новий власник Банку – ОТП BankPlc. – є найбільшим банком в Угорщині, що має частку ринку майже 25%. ОТП BankPlc. було створено в 1949 р. як державний ощадний і комерційний банк.

Після приватизації, що розпочалася в 1995 р., частка держави в капіталі Банку зменшилася до однієї привілейованої («золотої») акції, і його акціонерами стала велика кількість приватних та інституційних інвесторів.

На даний час 85,9% акцій ОТП Bank володіють іноземні приватні та інституційні інвестори. «ОТП БАНК» є універсальним банком, що надає повний спектр послуг для корпоративних і приватних клієнтів. ОТП Банк – це універсальна кредитна організація, що надає широкий спектр банківських послуг і продуктів для корпоративних клієнтів і приватних осіб. ОТП Банк входить до числа 50 найбільших банків Європи, а по ряду напрямків роздрібного кредитування є лідером. Зокрема, ОТП Банк займає 2 місце на ринку кредитування. ОТП Банк є лауреатом національних премій «Фінансовий Олімп 2008» у категорії «Потенціал і перспектива» і «Бренд року 2008/EFFIE» за успіхи в побудові бренду в сфері фінансових послуг ОТП Банк здійснює обслуговування клієнтів через власну мережу, яка складається в даний час з більш. Послугами ОТП Банку користуються більш ніж 2,6 млн. клієнтів.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

Я.В. Мирошніченко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ АТ «ОТП БАНК»

Акціонерне товариство «ОТП Банк» – один з найбільших вітчизняних банків, визнаний лідер фінансового сектора України. Успіх роботи АТ «ОТП Банк» гарантує такий фактор, як ліквідність, тобто можливість швидкого перетворення активів бан-

ку в платіжні засоби для своєчасного повернення його боргових обов'язків.

Проаналізуємо основні показники ліквідності АТ «ОТП Банк». Так, норматив поточної ліквідності знизився за аналізований період. Розрахункові показники відповідають нормативним значенням (мін 70%), що свідчить про здатність Банку протягом 30 днів з аналізованої дати виконати зобов'язання до запитання і терміном до 30 днів.

Норматив довгострокової ліквідності відзначений позитивною динамікою, за аналізований період розрахункові показники відповідають нормативним значенням (max 120,0%), що свідчить про збалансованість активів і пасивів Банку терміном понад одного року.

Норматив загальної ліквідності знизився за аналізований період. Розрахунковий показник на кінець аналізованого періоду відповідає нормативному значенню (мін 20,0%) , це свідчить про те, що банк нарощує загальну забезпеченість ліквідними коштами на одиницю залучених, але, тим не менш, поки ліквідних коштів не достатня.

Сучасні фахівці найоптимальнішою й ефективною стратегією щодо управління ліквідністю визначили стратегію збалансованого управління активами і пасивами.

Основними перевагами цієї стратегії є можливість максимізації прибутку за прийнятної рівня ризику, а також реалізація зваженого підходу до управління ліквідністю завдяки точнішому визначенню потреби у ліквідних коштах.

Відповідно до цієї стратегії, частину очікуваного попиту на ліквідність нагромаджують у формі швидко реалізованих цінних паперів та депозитів в інших банках, а також завдяки попередньо укладеним угодам із іншими банками про відкриття кредитних ліній.

Попит на ліквідні кошти задовольняють завдяки короткотерміновим позикам у партнерів. Коли ж виникає потреба у довготермінових ліквідних коштах, то її реалізують завдяки поверненню короткотермінових чи середньо термінових позик.

Для мінімізації ризику ліквідності АТ «ОТП Банк» доцільно керуватися принципом планування і прогнозування дій у випадку виникнення ризику незбалансованої ліквідності та кризової ситуації (наявність антикризового плану).

АТ «ОТП Банк» намагається забезпечувати своєчасність, повноту та безперервність виконання своїх грошових зобов'язань. Це можна зрозуміти з вище поданих нормативів. Так сказано, що всі показники майже рівні нормативу, але банк й у подаль-

шому проводитиме політику покращення, щоб вийти на вищий рівень.

Науковий керівник: М.М. Вакулич, викладач.

Т.І. Науменко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПОКАЗНИКИ ПРИБУТКОВОСТІ ПАТ «ОТП БАНК»

Необхідною умовою ефективного функціонування банку є розрахунок, аналіз і прогнозування показників прибутковості й рентабельності, а основною задачею банку являється не допустити зниження прибутковості, оскільки це неминуче позначиться як на показниках достатності капіталу, так і на рівні конкурентоспроможності банківської установи.

Світова банківська практика передбачає використання низки показників прибутковості (дохід на активи, дохід на капітал, чистий спред, чиста процентна маржа, відношення операційного доходу та чистого операційного доходу до загальних активів, посередницька маржа, коефіцієнт мінімальної дохідної маржі, чистий дохід на одного працівника, чистий дохід до витрат на утримання персоналу, показник ROA, показник фінансового левериджу та інші).

На теперішній час у світовій практиці аналіз прибутковості банку здійснюється комплексно, а показники прибутковості розглядаються не як окремі відносні показники, а як певна система фінансових показників банку, яка має забезпечити необхідний фінансовий результат, тобто здійснюється моделювання прибутковості банку.

Публічне акціонерне товариство «ОТП Банк» – один з найбільших вітчизняних банків, визнаний лідер фінансового сектору України.

Отже, розглянемо декілька показників прибутковості ПАТ «ОТП Банк» за IV квартал 2013 року.

Чистий прибуток банку за четвертий квартал 2013 року наростаючим підсумком склав 117 300 000 грн. Такий показник прибутку банку зафіксований по Національним стандартам фінансової звітності з урахуванням значного доформування обов'язкових резервів в 2013 році.

Тобто, чистий прибуток банку за четвертий квартал склав 21 млн. грн, що стало продовженням прибуткової діяльності фінан-

сової установи в 2013 році. А чистий процентний дохід банку в 2013 році склав 1 912 млн. грн, що на 235 млн. грн. більше, ніж роком раніше (1677 млн. грн).

Чистий комісійний дохід ОТП Банку за підсумками 2013 року досяг 367 млн. грн, перевищивши показник аналогічного періоду 2012 року (331 млн. грн).

Отже, показники прибутковості відіграють важливу роль у діяльності банку, оскільки досягнення задовільного рівня прибутковості дозволяє поповнювати капітал, формує основу життєдіяльності та зростання банку.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

А.О. Паргачов
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

РЕФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ

Одна з головних причин уповільнення темпів економічного зростання в Україні – розбалансованість банківської системи, недостатність ефективних механізмів її регулювання. Усе це свідчить про необхідність проведення реформ. Кожна країна має свій особливий досвід здійснення реформ, який міг би стати корисним для вдосконалення вітчизняного банківського середовища.

При реформуванні вітчизняного банківського середовища доцільно використати досвід Німеччини. Банківська система Німеччини має дві основні ланки: Німецький федеральний банк, який складається з 12 центральних земельних банків, та багато комерційних банків. Відкриття у складі Центрального банку земельних банків дасть змогу не допустити концентрації земель в руках окремих осіб і великих фінансово-монопольних угруповань та забезпечить раціональне й ефективне їх використання.

Для банківських установ Німеччини властиво присутність банків в капіталі німецьких підприємств у вигляді пайової участі. Такий досвід міг би стати корисним для України оскільки участь банків у капіталі національних підприємств забезпечить створення додаткових умов для розвитку національної економіки. Банки ж матимуть змогу контролювати власні кошти й тим самим знижувати ринкові ризики, зменшити обсяги проблем-

них активів та витрати на обслуговування простроченої заборгованості.

Досвід Німеччини щодо самостійності Центрального банку також є досить актуальним для України. Використання цього досвіду в національній практиці дозволить не лише повністю фінансувати економічний і соціальний розвиток держави, але й сприятиме наближенню вітчизняних стандартів до стандартів Європейського Союзу та прискоренню інтеграції банківської системи України в міжнародний фінансовий ринок. Проте підвищення рівня незалежності НБУ неможливе без посилення його інституційної спроможності виконувати свої функції.

Враховуючи умови розвитку світової фінансово-економічної кризи та зарубіжний досвід банківської діяльності, вважаємо, що першочерговими напрямками реформування банківської системи є:

- правова регламентація взаємодії органів банківського регулювання;
- розширення практики використання міжнародних стандартів та вимог щодо організації та прозорості банківського регулювання;
- покращення технічної інфраструктури наявних інститутів банківського регулювання та фінансування програмного забезпечення їх діяльності.

Науковий керівник: М.М. Вакулич, викладач кафедри.

З.С. Пестовська,
*старший викладач кафедри міжнародних фінансів
та банківської справи
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля*

АНТИКРИЗОВА ПОЛІТИКА НБУ ТА ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

В умовах економічної та політичної нестабільності в країні НБУ докладає всебічних зусиль для збереження контролю над ситуацією на фінансовому ринку. Так, з метою підтримання ліквідності банківської системи НБУ суттєво збільшив обсяги кредитування фінансових установ (Постанова НБУ № 48 від 06.02.14 р.). Умовою, щоб банк звернувся до НБУ для рефінансування, є зменшення вкладів фізичних та юридичних осіб на 2% за останні 5 робочих днів до дати звернення. Також скасо-

вано обмеження кількості можливих звернень банків за кредитами «overnight» (раніше таке було дозволено лише два рази на тиждень).

Ефективність такого фінансування підсилюється за рахунок впровадження низки антикризових заходів: тимчасове обмеження суми одноразових виплат при достроковому розірванні валютних депозитів, встановлення плаваючого валютного курсу. Банкам заборонено видавати готівкову валюту з поточних та депозитних рахунків клієнтів через каси та банкомати на суму більше еквівалента 15 тис. грн. за офіційним курсом на добу одній людині. НБУ ввів заборону на безпоставочні валютні операції (форварди, ф'ючерси) на міжбанківському ринку (Постанова НБУ № 104 від 27.02.14 р.).

Банківська криза 2008-2009 років сприяла кардинальним змінам в принципах співпраці банків, НБУ та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. У 2012 р. було прийнято Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», що значно прискорило термін отримання коштів вкладниками після визнання банку неплатоспроможним. У тому ж році було збільшено до 200 тис. грн. максимальну суму гарантованих вкладів. При цьому середній розмір вкладу на початок 2014 року склав 8,5 тис. грн.

За даними ФГВФО, на початок 2014 року гарантії Фонду поширювались на вклади 47,4 млн. осіб, а їх загальний обсяг складав 402,6 млрд. грн. На ліквідації знаходяться АТ «Ерде БАНК» та АТ «Банк „Таврика“, вкладникам яких вже виплачено більше 99% від загальної суми гарантованого відшкодування. З 2014 року введено тимчасову адміністрацію в Банк «Даніель», АТ «БрокБізнесбанк» та ПАТ «Реал Банк».

При невеликому обсязі власних ресурсів Фонду (8,1 млрд. грн. станом на 01.02.14 р.), ФГВФО має можливість отримувати кредити, цільову фінансову підтримку від НБУ та/або Кабінету Міністрів, що дозволяє в повному обсязі виконувати зобов'язання перед вкладниками проблемних банків.

Першочергове завдання НБУ нині — пошук кредиторів для нашої країни. Крім того, необхідна ревізія банківської системи з метою виявлення проблемних банків. Кілька банків через зміну влади в країні та втечу їхніх власників можуть опинитися банкрутами. У більш ніж десяток банків направлено аудиторські перевірки, в 16 банках виявлено порушення економічних нормативів, встановлених НБУ.

Співпраця НБУ та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб дозволить зберігати ліквідність більшості банків та опера-

тивно повертати депозити вкладникам проблемних банків. При цьому, задля захисту вкладників та збереження ліквідності банківської системи України, введення НБУ тимчасових обмежень на проведення окремих операцій є цілком виправданими.

В.І. Солодка
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ В УКРАЇНІ

Протягом останнього десятиріччя неабиякий інтерес центральних банків, у тому числі НБУ, викликає феномен електронних грошей. Електронні (цифрові) гроші – це платіжний засіб, що існує тільки в електронному вигляді, тобто фактично у вигляді інформації, що міститься у спеціальних базах даних.

Електронні гроші зберігаються в електронних гаманцях користувачів відповідної платіжної системи. Управляти грошима у своєму гаманці користувач може за допомогою Інтернету або мобільного телефону.

Виникнення електронних грошей обумовлене, з одного боку, стрімким розвитком інформаційних і криптографічних технологій, які дали змогу зберігати грошову вартість на електронних пристроях, а з іншого – потребами електронної комерції, які не задовольняються повною мірою традиційними платіжними системами.

Вагомі переваги використання системи електронних грошей. Приватність платежу. При здійсненні платежу електронними грошима, як правило, не потрібно повідомляти ніяку інформацію про себе, потрібен тільки номер електронного гаманця. Захист від податкових органів. Високий рівень безпеки. Низька вартість трансакції. Швидкість і зручність платежів. Гроші переводяться майже миттєво, здійснити оплату можна не виходячи з будинку, якщо у вас є комп'ютер та Інтернет. Не потрібно заповнювати від руки платіжні доручення і т.д. Можливість переказувати малі суми. Банки називають такі суми мікроплатежами.

Комісія для них є значно вищою, ніж при переказі більших сум, тому що обчислюється як « $n\%$, але не менше (визначеної суми)». Платіжні системи дозволяють переказувати невеликі суми. У низці випадків сума, яку доведеться сплатити «понад» основний грошовий переказ, є меншою, ніж при оплаті через банк.

Недоліки системи електронних грошей: 1. Зберігання грошей власників гаманців на рахунках юридичних осіб. 2. Відсут-

ність процента, який нараховується при зберіганні грошей. 3. Ризики шахрайства. 4. Зняти готівку без комісії не можна.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

В.О. Степаненко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»

ПриватБанк – найбільший український банк і лідер роздрібного банківського ринку. Сьогодні банк обслуговує 18,9 млн. рахунків фіз. осіб і 538 тис. корпоративних клієнтів і приватних підприємців. За даними на 1 січня 2014 року, активи банку становлять 214,5 млрд. грн., капітал – 20,3 млрд. грн., чистий прибуток банку за 2013 рік – 1,873 млрд грн. У регіональній мережі банку працює 3 376 філій і відділень, понад 8 600 банкоматів, 13 748 терміналів самообслуговування.

Генеральна мета банку полягає в тому, щоб бути лідером в Україні з надання платіжних та інших банківських послуг населенню і юридичним особам, маючи найкращі показники прибутковості та надійності серед найбільших банків України.

Запорукою досягнення даної мети є ефективна робота над основними операційними сегментами діяльності банку: обслуговування фізичних осіб; обслуговування юридичних осіб; міжбанківський сегмент; інвестиційна діяльність.

ПриватБанк є одним з лідерів на українському ринку з надання інвестиційних послуг своїм клієнтам. Інвестиційний сегмент банку орієнтований на проведення операцій з цінними паперами на біржовому та позабіржовому вітчизняних ринках.

Управління інвестиційного бізнесу оперує цінними паперами значної кількості емітентів України, виконуючи наступні функції:

1) здійснення комісійної (брокерської) діяльності з цінними паперами: покупка і продаж цінних паперів в інтересах вітчизняних і закордонних інвесторів, формування контрольних пакетів для стратегічних інвесторів;

2) формування та управління портфелем цінних паперів банку і клієнтів: розміщення грошових коштів клієнтів в різні цінні папери із забезпеченням заданого рівня прибутковості і ступеня ризику вкладення;

3) корпоративне фінансування: проектування та розміщення випусків цінних паперів вітчизняних емітентів на внутрішньому і зовнішніх фондових ринках (андерайтинг), угоди по злиттю і поглинанню компаній;

4) інвестиційний консалтинг: аналіз інвестиційної привабливості цінних паперів.

Отже, аналіз інвестиційної політики ПАТ КБ «ПриватБанк» показав, що у 2012 році інвестиційна діяльність банку зросла на суму у розмірі 423 665 тис. грн. або на 0,58% і склала 1 025 419 тис. грн. порівняно з 2011 роком. У 2013 році інвестиційна діяльність банку зменшилась на суму у розмірі 45 675 тис. грн. або на 0,95% і склала 979 744 тис. грн. порівняно з 2012 роком.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

Т.О. Сьоміна
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Реформування банківської системи в Україні стало нагальною проблемою в ході трансформації і розпочалося воно раніше, ніж в інших сферах економіки. Як і інші країни з перехідною економікою, Україна взяла курс на створення дворівневої банківської системи універсального типу. Однак банківська система України ще відстає від банківських систем інших країн з перехідною економікою як за кількісними показниками, зокрема, за кількістю банків на душу населення та за їх розмірами, так і за активністю на грошовому ринку. Разом з тим, на сьогоднішній день серйозною проблемою є недостатній рівень капіталізації банківської системи України, за яким вони поступаються країнам Центральної і Східної Європи.

Мала активність банків у кредитуванні виробництва значною мірою пояснюється кризовим станом підприємств, недостатністю інформації про перспективи їх розвитку, високим ступенем ризику через небезпеку неповернення кредиту. Водночас через нерозвиненість ринку цінних паперів і небанківських фінансових інститутів саме банки виступають в Україні тією об'єднуючою ланкою між фірмами і домогосподарствами, яка сприяє поживленню ділової активності, формує пропорції гро-

шового ринку. Підвищення рівня капіталізації є суттєвою умовою зростання ефективності банківської діяльності, надійності та прибутковості банків. Але разом з тим, не варто форсувати процес об'єднання, злиття банків, оскільки для цього немає необхідних умов. Відповіддю на завищення вимог щодо капіталізації, з точки зору не тільки малих, але подекуди і великих банків, може бути не злиття банків, на що нашоухує НБУ, а штучне збільшення розміру капіталу.

Таким чином, реформування грошово-кредитної системи, зокрема банківської сфери, є необхідною передумовою досягнення ефективності монетарної політики, її зорієнтованості на реальне економічне зростання. Під цим оглядом доцільним видається як збільшення капіталізації банківської системи України, так і процеси укрупнення та конгломерації банків, а також формування спеціалізованих інвестиційних банків розвитку, які б виступили кредитним інструментом для реалізації стратегічних державних інвестиційних програм в умовах їх відповідної фінансової та регулятивної підтримки. Поряд із зростанням частки іноземного капіталу в банківській системі України необхідним вбачається залишити у державній власності кілька великих універсальних банків з розвиненою мережею філій та відділень як інструмент реалізації різного роду державних програм.

Науковий керівник: М.М. Вакулч, викладач.

Т.В. Трішина
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ В ПАТ «ОТП БАНК»

Одним з основних ризиків, властивих операціям банку, є кредитний ризик, тобто ризик того, що одна сторона не зможе виконати свої зобов'язання за фінансовим інструментом і, як наслідок, інша сторона зазнає фінансових збитків. Управління та моніторинг кредитних ризиків в ПАТ «ОТП БАНК» здійснюються Директоратом з Управління ризиками, Кредитними комітетами та іншими комітетами, які створенні в банку і діють на колегіальній основі, Правлінням банку в межах їхніх повноважень.

Банком розроблені та впроваджені процедури щодо управління ризиками та контролю за ними. Процес управління ризи-

ками побудовано на базі передового світового досвіду, новітніх технологій та відповідних нормативних документів Національного банку України.

Основні засади управління ризиками в банку були сформовані на загальновизначених підходах та рекомендаціях Базельського комітету та практики віденського АТ „Райффайзен Центральбанк Естеррайх АГ”. В 2006 р. угорський ОТР Bank Plc. провів аудит стану ризик-менеджменту в банку та намітив низку кроків по інтеграції ризик-менеджменту українського банку в систему ризик-менеджменту групи ОТР, яка була реалізована протягом 2007 року. На сьогоднішній день ПАТ „ОТП Банк” відповідає висунутим стандартам материнського банку.

Управління кредитним ризиком здійснюється за рахунок:

а) затвердженої Наглядовою Радою та Правлінням кредитної політики та стандартів;

б) чітко виписаними процесами прийняття рішень в ризик-менеджменті щодо напрямку роздрібного бізнесу, корпоративного кредитного аналізу та вироблення рекомендацій для Кредитного Комітету;

в) контролю за якістю портфеля;

г) системи лімітів (за ризиком);

д) системи лімітів на прийняття рішень щодо кредитування за клієнтськими сегментами;

е) диверсифікації кредитного портфеля;

є) ефективної системи рейтингування та скорингування клієнтів;

ж) системи оцінки та отримання ліквідних застав, єдині правила дисконтування застав згідно їх ліквідності та ринкової/справедливої ціни;

з) місячних звітів, що висвітлюють тенденцію розвитку та якість портфелів за сегментами, проблемні кредити;

и) квартальних звітів, що висвітлюють структуру портфелів, адекватність капіталу, звіт „Базель-2”.

ПАТ «ОТП БАНК» структурує рівні кредитного ризику, який він приймає на себе, встановлюючи обмеження на суму допустимого ризику по відношенню до позичальників банку, його продуктів та інших напрямків.

Обмеження на структуру кредитного портфеля встановлюються відповідним відділом в структурі Управління інтегрованого керування ризиками та затверджуються Комітетом з управління активами та пасивами банку. Порівняння фактичних сум можливих втрат із встановленими обмеженнями відбувається на щоденній основі.

Моніторинг кредитного ризику ведеться в Управлінні з моніторингу та адміністрування кредитів, яке відповідає за звірку лімітів та авторизацію на видачу коштів. Цей підрозділ є такою аналітичним центром для усього банку, де розраховуються та прогнозуються резерви під покриття кредитних ризиків.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

М.О. Фат'янова
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ ПАТ «КБ «ПІВДЕНКОМБАНК»

Надання кредитів і проведення кредитної політики є найпоширенішою операцією банківських установ. Система банківського кредитування має забезпечити банкам прибуткову діяльність як у якісному, так і в кількісному вигляді. Отримання прибутку є загальною метою створення банку, а кредитування – однією з головних його функцій. Без банківського кредиту і банків взагалі важко уявити сучасну ринкову економіку.

З розвитком ринкових умов в Україні дедалі важливішу роль в економіці країни відіграють не державні структури, а саме акціонерні та комерційні банки. Однією з важливих умов забезпечення стійкого розвитку банку, формування високих кінцевих результатів його фінансової діяльності є наявність ефективної системи його фінансової безпеки, змістом якої виступає розробка і реалізація комплексу заходів щодо захисту його фінансових інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Загрози фінансовим інтересам банку на всіх етапах його розвитку є об'єктивним, постійно діючим чинником, і тому вимагають серйозної уваги і врахування з боку банківських менеджерів.

В умовах економіки перехідного періоду, високої мінливості чинників зовнішнього і внутрішнього середовищ функціонування банків, що характеризується здійсненням агресивної фінансової політики багатьма учасниками його фінансових відносин, актуальність формування системи фінансової безпеки банку істотно зростає. Оскільки українські банки змушені працювати в умовах підвищеного ризику, тому вони частіше, ніж їх закордонні колеги, бувають у кризових ситуаціях, приклади яких не зникають зі сторінок періодики.

Вирішуючи питання про доцільність надання кредиту підприємствам, ПАТ «Правекс-банк» виробляє оцінку ризику кожної організації, що подала заявку на отримання кредиту. Процес кредитування у ПАО «КБ «ПІВДЕНКОМБАНК» складається з ряду етапів, кожний з яких забезпечує вирішення певних завдань, а в сукупності досягаються головні цілі – надійність і прибутковість для банку.

Етапами кредитного процесу виступають: отримання та розгляд кредитної заявки; безпосередня співбесіда з потенційним позичальником; оцінка кредитоспроможності; підготовка до складання кредитного договору; кредитна угода; моніторинг і контроль якості виданих кредитів.

Кожному елементу з цієї групи привласнюється ваговий коефіцієнт. Розрахунок підсумкового показника виробляється за допомогою експертних оцінок.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

О.М. Цуканова
*Российская академия народного хозяйства
и государственной службы при Президенте РФ*

ПРОБЛЕМЫ СИСТЕМЫ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ РФ

Система риск-менеджмента в коммерческих банках позволяет организовать эффективное управление банком, снизить уровень рисков, которым подвержен банк, а также повысить конкурентоспособность банка. Актуальность подтверждается неразвитостью применения данной системы управления рисками на практике, необходимостью ее совершенствования.

К основным методам управления кредитными рисками, которые используются в практике зарубежных банков, относятся:

1. Анализ внешней и внутренней среды банка.
2. Контроль за качеством кредитного портфеля.
3. Установление пределов кредитования.
4. Диверсификация кредитного портфеля.
5. Формирование резервов на возможные потери по кредитам в соответствии с нормативами Центральных Банков.
6. Хеджирование рисков.

7. Переуступка прав требования на возврат кредита и начисленных процентов за пользование кредитом.

8. Обеспечение сделки в виде залога, поручительства или гарантии.

9. Премия за риск.

В российской практике основным методом снижения уровня кредитного риска является использование обеспечения в виде залога недвижимости и основных средств. В условиях финансового кризиса данный метод неэффективен, так как стоимость реализации предмета залога не покрывает издержек по операционным расходам банка.

На сегодняшний день структура риск-менеджмента зависит от размеров самого банка: в крупных банках, таких как Банк ВТБ, Райффайзенбанк уже существуют целостные структуры риск-менеджмента, а в некоторых средних и мелких банках нет даже подразделений риск-менеджмента.

Для успешного развития системы риск-менеджмента в РФ необходимо: построение интегрированной эффективной системы в каждом банке по управлению рисками различного вида; подбор комплексной системы риск-менеджмента, которая бы обеспечивала автоматизацию всего процесса управления рисками; уделять большее внимание к подразделениям, которые проводят системный анализ, диагностику и прогнозирование деятельности банка; выработка четкой системы финансового мониторинга за деятельностью банка.

Т.Г. Чередниченко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Інтеграція українських банків у світову банківську систему проявляється зі зростанням присутності іноземного капіталу в банківській системі країни. Під час стійкого зростання велика увага приділялася впливу іноземного капіталу на розвиток вітчизняної банківської системи. Серед негативного впливу зазначалося наступне: іноземна експансія; переслідування власних інтересів; загроза економічній безпеці.

Позитивні фактори:

- залучення іноземного, дешевшого капіталу;
- збільшення конкурентоспроможності банківської системи;

— поява нових продуктів і послуг, створення нових робочих місць;

— прозорість і залучення української банківської системи в глобальну банківську систему.

Криза показала, що для вітчизняної банківської системи найактуальнішим питанням є підвищення стійкості. У поточних умовах стійкості банківської системи значно сприяє іноземний капітал дочірніх банків.

Можливі такі стратегії поведінки іноземних банків в Україні:

1. Збереження іміджу, тому материнські структури будуть продовжувати надавати фінансову допомогу своїм дочірнім підрозділам і надалі.

2. Рефінансування своїх боргів.

3. Зміна стратегії, відхід від агресивної політики захоплення ринку.

4. Зміни в організаційній структурі, оптимізація менеджменту і штату, скорочення філіальної мережі.

5. Збільшення частки іноземного капіталу в результаті викупу збанкрутілих вітчизняних банків.

На сьогоднішній день, незважаючи на кризу в країнах ЄС, перевага для банків з іноземним капіталом очевидна — їх можливості по залученню коштів від великих європейських фінансових установ значно перевищують ресурсні можливості українських банків. Таким чином, як висновок, можна сказати, що присутність іноземного капіталу значно сприяє збереженню стійкості на ринку банківських послуг.

Науковий керівник: М.М. Вакулич, викладач.

О.Д. Чернецький
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В Україні, наявність успішно працюючого банківського сектору є необхідною умовою ефективною ринковою економікою. Це пов'язано з його провідним значенням у забезпеченні рівня накопичень та інвестицій, які необхідні в умовах росту економіки. Для підвищення ефективності інвестицій необхідне існування міцної банківської системи і фінансових ринків. Завдання банківської системи не зводиться лише до забезпечення фінансових

розрахунків між економічними агентами. Вона повинна сприяти створенню умов для акумулювання накопичень усіх економічних агентів і перетворенню їх на інвестиції.

Результати аналізу сучасного стану банківської системи України вказують на існування недоліків, які показують, що основні цілі її розвитку – забезпечення стійкості, прозорості та конкурентоспроможності, нині не досягнуто. Існування цих недоліків викликано низкою проблем. Зрозуміло, що багато проблем, котрі впливають на розвиток банківської системи, знаходяться поза її площиною. Найбільш важливі з них це: слабкий і недостатньо прозорий фінансовий стан значної кількості підприємств; слабкий розвиток фондового ринку, а також ринку землі і нерухомості; недостатня захищеність прав кредиторів і вкладників.

Проте розвиток банківської системи обмежується і через проблеми, притаманні самій банківській системі. Основними серед них є: низький рівень капіталізації банків, як наслідок – нездатність банківської системи забезпечити економічне зростання необхідними за обсягами, ціною і термінами ресурсами; низька якість та конкурентоспроможність банківських послуг; недостатній рівень управління банківськими ризиками.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

РОЗДІЛ V
ФІНАНСОВІ СТРАТЕГІЇ В УМОВАХ
ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

И.В. Балынин
Калужский филиал ФГОБУ ВПО
«Финансовый университет при Правительстве
Российской Федерации»

РАСХОДЫ В РЕАЛЬНЫЙ СЕКТОР ЭКОНОМИКИ
В СУБЪЕКТАХ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ЦЕНТРАЛЬНОГО ФЕДЕРАЛЬНОГО ОКРУГА
В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

В современных социально-экономических условиях развитие российских регионов в значительной степени обуславливается проводимой бюджетной политикой, ключевым вызовом которой на современном этапе развития является проблема несбалансированности и обеспечения устойчивости региональных бюджетов. В целях выявления субъектов РФ с наибольшим и наименьшим уровнем риска несбалансированности бюджета была предложена авторская модель оценки, включающая пять групп факторов: общеэкономические, долговая политика, доходы, расходы региональных бюджетов, а также оценка управления дефицитом (профицитом) региональных бюджетов.

В рамках третьего этапа разработанной автором модели осуществляется аналитическая характеристика расходной части региональных бюджетов (в частности, расходов на социальную сферу и реальный сектор экономики) с последующей оценкой влияния на уровень риска несбалансированности региональных бюджетов. Расходы в реальный сектор экономики включают расходы на национальную экономику, жилищно-коммунальное хозяйство и охрану окружающей среды.

Анализ показал рост расходов региональных бюджетов Центрального федерального округа в реальный сектор экономики. Наибольший рост произошел в 2011 году в Рязанской области – в 3,3 раза и в 2011 году в Белгородской области – в 1,8 раза.

Наиболее значительное снижение произошло в Смоленской и Тульской областях в 2012 году. Следует отметить рост совокупных объемов расходов бюджетов российских регионов Центрального федерального округа как в целом (с 1441 млрд. рублей до 2479 млрд. рублей), так и в реальный сектор экономики

(с 604,8 до 816,2 млрд. рублей) в сравнении данных 2012 и 2008 года. Однако, в исследуемом периоде произошло снижение доли расходов в реальный сектор экономики в совокупных расходах региональных бюджетов Российской Федерации Центрального федерального округа (с 41,97% до 32,92%). Исследование также показало, что рост совокупных расходов региональных бюджетов Центрального федерального округа происходил большими темпами по сравнению с ростом расходов в реальный сектор экономики.

Таким образом, на основании проведенного исследования следует сделать вывод, что, несмотря на снижение доли расходов в реальный сектор экономики в общей структуре совокупных расходов региональных бюджетов ЦФО, динамика их роста является положительной, что подтверждает их значимость и роль для регионального развития.

В свою очередь, в целях решения существующих проблем, определения путей и предложений решения необходима тщательная работа, связанная, прежде всего, с оценкой рисков несбалансированности региональных бюджетов, учитывающей влияние комплекса факторов.

*Научный руководитель: Н.С. Сергиенко,
кандидат экономических наук.*

А.Т. Білобаченко, З. Ісаєв
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Найважливішим інструментом впливу держави на економічні процесиви є грошово-кредитна політика. Проблеми формування грошово-кредитної політики на сучасному етапі є актуальною проблемою розвитку фінансової системи України.

Грошово-кредитна політика розкриває напрямки і можливості регулювання економіки за допомогою монетарних методів. Вона дає можливість значною мірою визначати розвиток сучасних економічних систем, які є основними ринковими регуляторами стабільності та економічного розвитку країни.

Грошово-кредитна політика є оперативним і гнучким довершенням бюджетної політики, заснованої на принципах монетаризму і має ряд переваг перед фіскальною політикою.

Одним з головних напрямків реформування грошово-кредитної політики є уточнення і доповнення її цілей, заснова-них на обліку особливостей сучасних економічних процесів.

Визначаючи цінову стабільність, економічне зростання, зайнятість, традиційні цілі грошово-кредитної політики, слід зазначити, що додатковим завданням центральних банків стає забезпечення макроекономічної стабільності.

Реформування грошово-кредитної політики має забезпечити, насамперед, узгодженість основних її цілей, відмова від декларативного характеру певних цілей, що може бути досягнуто за рахунок збалансованого використання основних інструментів грошово-кредитного регулювання.

До найважливіших напрямків реформування грошово-кредитної політики належать підвищення ефективності монетарного трансмісійного механізму, який є системою тих економічних важелів, які можуть пристосовуватися до економічної кон'юнктури в той час, як фіскальні та адміністративні методи означають державне втручання в економіку.

Відзначимо також, що грошово-кредитна політика має широкий діапазон впливу, який пов'язаний з її можливостями вирішувати монетарні проблеми і досягати рівноваги. Вона визначається як сукупність заходів у сфері грошового обігу та кредитних відносин, які проводить держава з метою регулювання інфляції, забезпечення зайнятості та збалансування платіжного балансу.

Отже, оцінюючи в цілому формування грошово-кредитної політики в Україні на сучасному етапі, необхідно виділити перехід її реалізації до ринкових важелів монетарного регулювання.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

М.М. Вакулич,
*аспірант кафедри міжнародних фінансів та банківської справи
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля*

МОНІТОРИНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Дослідження інвестиційних процесів різного спрямування доводить, що вирішальним кроком в ефективному освоєнні інвестицій на вітчизняних підприємства може стати систематичне проведення інвестиційного моніторингу.

В умовах інтернаціоналізації світової економіки та лібералізації руху капіталу зростають ризики неконтрольованого трансграничного переміщення інвестиційного капіталу, що гостро ставить питання про створення засобу реалізації інвестиційної політики держави – інвестиційного моніторингу, що дозволяє Україні регулювати не лише процеси протидії легалізації доходів, але й здійснювати макроекономічний синергетичний вплив на економіку в сфері загального державного регулювання, інвестиційної привабливості, інформаційної прозорості.

Інвестиційний моніторинг – це відстеження в режимі реального часу процесів, які відбуваються в інвестиційному середовищі та постійний безперервний контроль за найважливішими результатами впровадження у ньому інвестиційних проектів в умовах постійних змін інвестиційного клімату та кон'юнктури інвестиційного ринку.

Моніторинг стає дієвим засобом інвестиційної політики за умови своєчасного регулярного надходження якісної інформації до учасників інвестиційного процесу. У зв'язку з цим, до основних задач моніторингу інвестиційної діяльності слід віднести:

- організацію безперервного спостереження за об'єктом дослідження та формування системи інформативних показників;
- оцінку та аналіз отриманої інформації та виявлення причин, що призвели до відхилення від запланованих результатів;
- прогнозування розвитку та надання рекомендацій щодо уникнення або зниження негативних наслідків на об'єкт дослідження.

Інвестиційний моніторинг передбачає безперервне спостереження, обробку, аналіз, оцінку стану інвестиційного ринку та надання якісної своєчасної інформації учасникам інвестиційного процесу для прийняття управлінських рішень.

Використання моніторингу в інвестиційній сфері дозволить підвищити ефективність управління інвестиційною діяльністю.

Аналіз досліджень моніторингу в інвестуванні засвідчив, що ще існує низька невирішених проблем, а саме подальшої розробки потребують питання методологічного і прикладного характеру здійснення моніторингових досліджень інвестиційної діяльності в частині розробки системи показників, які характеризують стан інвестиційної діяльності на всіх рівнях економіки.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В СТРУКТУРІ ЕКОНОМІКИ

Одним з важливих індикаторів розвитку економіки країни є рівень залучених інвестицій. Інвестування в Україні є і найближчим часом залишиться більшою мірою теорією, аніж реальною практикою діяльності.

Оцінюючи інвестиційний клімат в Україні, доступність фінансів, інвестиційну привабливість галузей української економіки було виділено коло проблем. Це недосконала законодавча база, тенденція до «ручного» управління економікою, постійне впровадження додаткових податкових зобов'язань для бізнесу. Все це на тлі частого недотримання урядом своїх же зобов'язань перед інвесторами (чого варта лише невідшкодування ПДВ), а також досі не врегульовані проблеми в дозвільній системі, які стримують фінансування базових секторів української економіки. На жаль, маючи ряд таких фундаментальних проблем, відбувається блокування розвитку як галузей так і економіки в цілому.

Одна із стратегічних галузей української економіки залишається машинобудівна. Україна з її ємним ринком, сусідством з ЄС і Росією, значною прибутковістю бізнесу завжди була однією з найбільш привабливих країн, що розвиваються, адже навіть під час кризи ми не відчували масового відходу великих і середніх інвесторів. Може, саме ця тенденція і дозволяє Україні залишатися країною з однією з найскладніших у світі податкових систем, не розвивати свою інфраструктуру, зберігати одну з найбільш витратних в світі дозвільних систем з точки зору часу і ресурсів.

Для України, яка прагне до максимального розширення економічних зв'язків з країнами Євросоюзу, а в перспективі – і до отримання повноправного членства в ЄС, забезпечення гарантій і сприятливих умов для іноземних інвесторів є одним з найважливіших завдань.

Подальший розвиток наукомістких виробництв неможливо без серйозних фінансових вкладень, які, як показує досвід розвитку багатьох зарубіжних фірм, є найбільш прибутковим видом інвестицій. Але залучення інвестицій на розвиток наукових досліджень вимагає розробки особливих методів оцінки їх ефективності. Отже, розробка схеми та механізму визначення економічної ефективності інвестицій в інноваційну діяльність, спрямовану на поліпшення екології мегаполісів, є важливим завдан-

ням, що вимагає рішення. Дослідження методів оцінки економічної ефективності інвестицій в інновації є недостатньо вивченою областю економічних знань. Це пов'язано з тим, що неможливо заздалегідь передбачити всі наслідки реалізації таких інноваційних проектів.

У даний час існують досить складні (в основному західні) математичні моделі оцінки ефективності інвестицій у науково – дослідні і дослідно -конструкторські розробки, які важко застосовувати на практиці. При цьому методики, використовувані в розвинених країнах, не завжди можуть бути застосовані в країнах пострадянського простору.

Одним із завдань є розробка проекту структурної перебудови економіки України для кожної галузі машинобудування, в якому запропоновано конкретні заходи щодо підвищення ефективності їх функціонування. Гострою необхідністю є пропозиція методичних рекомендацій з економічної оцінки ефективності інвестицій та вдосконалення механізмів щодо підвищення інвестиційної привабливості, спрямованих на розвиток підприємств машинобудівної галузі.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

М.Е. Иванов,
кандидат экономических наук, доцент
Казанский (Приволжский) федеральный университет

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНАЯ ПАРАДИГМА ФИНАНСОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В РОССИИ

Актуализация вопроса укрупнения государственного регулирующего органа в сфере финансовых рынков вызвана тем, что 1 сентября 2013 года в России упразднена Федеральная служба по финансовым рынкам, ответственная ранее за развитие отечественного рынка ценных бумаг, а ее полномочия переданы Центральному банку России. Таким образом, на базе данного института создан мегарегулятор финансовых рынков, представляющий собой институт, действующий в рамках кросс-секторальной модели регулирования и надзора на финансовых рынках, основанной на полной или частичной интеграции надзорных полномочий в одном ведомстве.

Большинство экспертов отмечают потенциальную эффективность модели мегарегулятора, в то же время суще-

ствують протилежні точки зору, які заперечують позитивний ефект мегарегулювання, тим більше, що це в якій-то мірі підкріплюється фактами. Так, в Великобританії, досвід якої частіше за все приводиться як успішний приклад, в 2012 році розпочався процес розділення мегарегулятора на два незалежних регулятора, що ставить під сумнів саму ідею мегарегулювання.

Створення мегарегулятора в Росії більше ґрунтується на декларативному підході, так як початок цього процесу було покладено нормативними документами і заявленнями В.В. Путіна і Д.А. Медведєва в 2012 році, хоча починаючи з 1999 року процес йшов поступово, можна сказати, еволюційно, так як необхідно було сформувати необхідні передумови.

Як показує практика, при створенні об'єднаного регулятора замість двох або декількох очікуваної економії на витратах, як правило, досягти непросто. Зокрема, кількість зайнятих в наглядових органах після реформи зазвичай не зменшується. Бюджетна економія, яка виникає в разі переходу на фінансування діяльності по регулюванню і нагляду за рахунок сеньоражного джерела, ілюзорна. В захист нових парадигм інституціонального регулювання слід зауважити, що централізація відповідальності в межах центрального банку дозволяє уникнути проблем міжвідомчої координації, втрати часу і розмивання повноважень (між органом нагляду і кредитором останньої інстанції), що критично в періоди фінансових потрясінь.

Важким умовою ефективного функціонування моделі мегарегулювання є дотримання таких принципів, як: ефективність; національна специфіка; відповідність міжнародним стандартам; відповідальність, можливість оскарження прийнятих рішень; незалежність, свобода від політичного впливу; конституційність; колегіальність; прозорість; єдиності застосування; системність; ієрархічність; гнучкість; поєднання державного і суспільного управління.

І.В. Ковтуненко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

НБУ ЯК ЕМІСІЙНИЙ ЦЕНТР

Емісія грошей – це випуск в обіг нових грошових знаків, що є однією з найважливіших функцій центрального банку, якому

належить монопольне право емісії національної валюти та організації її обігу.

Здійснюючи емісію, центральний банк намагається забезпечити таку кількість грошей в обігу, яка необхідна для обслуговування процесу обміну товарами та послугами. Національний банк України є центральним банком України, який є головною ланкою в державі, за допомогою якого здійснюються регулюючі функції стосовно економіки.

Особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, Законом «Про Національний банк України» та іншими законами України.

Центральний банк держави має бути єдиним емісійним центром, що як публічна установа держави користується монопольним правом грошової емісії на території держави.

Він має бути банком держави, який зобов'язується підтримувати загальнодержавні економічні програми, якщо вони не суперечать грошово-кредитній політиці.

Він також повинен бути банком банків, тобто виступати кредитором останньої інстанції, який надає банкам і фінансово-кредитним інститутам можливість рефінансування на певних умовах і у разі тимчасового дефіциту ліквідних коштів.

Центральний банк також має залишатися органом банківського нагляду і контролю, який визначає необхідний рівень стандартизації і компетентності в національній кредитно-фінансовій системі.

Отже, емісія грошей та управління емісійним процесом є важливим питанням для центральних банків, як країн із розвинутою економікою, що мають високий рівень розвитку сучасних платіжних технологій, так і для України, де частка готівки в грошовій масі залишається значною.

Досвід розвинутих країн показує, що збільшення у грошовому обігу частини безготівкових грошей позитивно впливає на розвиток економіки країни в цілому.

Але існує ряд проблем, які потрібно вирішити перш ніж перейти на функціональну та ефективну форму безготівкових розрахунків.

Серед них і довіра клієнтів до банківської системи та електронних розрахунків, безпека здійснення розрахунків.

Багато переваг безготівкових розрахунків та зокрема електронних грошей перекреслюються та недооцінюються нашим користувачем через велику кількість проблем, які існують у цій сфері.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

А.В. Колодій,
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту
Львівський національний аграрний університет

СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНИХ ПЕНСІЙНИХ СИСТЕМ В КРАЇНАХ ОЕСР

Системи пенсійних доходів є різноманітні і часто пов'язані з низкою різноманітних програм. Класифікація пенсійних систем і різних програм з управління пенсійними накопиченнями є до певної міри складною. Систематизація пенсій, що використовуються в деяких дослідженнях складається з двох обов'язкових рівнів: перерозподільної частини та накопичувальної частини. Добровільне забезпечення (страхування), незалежно від того здійснюється воно фізичною чи юридичною особою, формує третій рівень.

Елементи схеми базуються на ролі та цілі кожної частини системи. Перший рівень, розподільчий, складається з програм, спрямованих на забезпечення пенсіонерів на досягнення певного мінімального рівня життя. Компоненти другого накопичувального рівня призначені для досягнення певного забезпеченого рівня життя після виходу на пенсію в порівнянні з тим рівнем, коли працівник працює. В межах цих рівнів, програми класифікуються за постачальником (тим хто її здійснює) – державна або приватна, а також за методом здійснюваних виплат.

Програми, спрямовані для запобігання бідності в старості – перший рівень, тобто перерозподільчі схеми – застосовуються у державному секторі і бувають трьох основних типів – базові, цільові та мінімальних пенсій.

В базових програмах переважно здійснюються виплати допомог з фіксованою ставкою (однакові суми для кожного пенсіонера) або їх вартість залежить тільки від відпрацьованих років роботи, а не від минулих заробітків. Додатковий пенсійний дохід не змінює даного права. Деякі з 13 країн ОЕСР мають базові пенсійні програми або інші форми забезпечення з подібним ефектом.

В цільових програмах існують більш високі виплати для бідніших пенсіонерів і зменшення виплат (пілґ) для більш заможних пенсіонерів. У цих програмах сума виплат залежить або від доходів з інших джерел або базується на обидвох складових – доходах та інвестованих активах. Всі країни мають подібні загальні системи соціального захисту такого типу, але в деяких випадках вони охоплюють лише частину літніх людей, які мали перерваний стаж роботи.

Програми мінімальних пенсій, які мають багато спільних рис з цільовими програмами діють в 18 країнах-членах ОЕСР. Вартість даних прав враховує тільки пенсійний дохід: на відміну від цільових програм на них не впливає дохід від заощаджень і т.д. Мінімальне значення в пенсійних програмах “в залежності від доходів”, що діють у Бельгії та Великобританії, має такий же ефект: виплати для працівників з дуже низькими заробітками розраховуються так само, як працівник міг би заробити на більш високому рівні.

Тільки Ірландія та Нова Зеландія з країн ОЕСР не мають обов'язкового другого рівня забезпечення. В решті 32 країнах є чотири види схем – програми з фіксованими виплатами, «бальні» програми, програми з фіксованими внесками, програми умовно-накопичувальних рахунків.

А.В. Мельник

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СУТНІСТЬ ГРОШОВО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН

Грошово-кредитним відносинам у ринковій економіці відведено надзвичайно важливу роль. Будь-яке їх порушення призводить до небажаних наслідків. Саме тому ці відносини перебувають під постійним контролем держави, а саме грошово-кредитною політикою – це сукупність таких заходів, що реалізуються державою і спрямованих на регулювання грошово-кредитних відносин. Держава створює загальні умови для реалізації цих відносин, формуючи законодавчу базу, визначаючи загальну організацію функціонування кредитних структур і законодавчі засади здійснення грошової емісії і цінних паперів. Розроблена на цій основі грошово-кредитна політика з боку її практичної реалізації забезпечується центральним банком країни, який, виконуючи розроблену і затверджену політику у сфері розвитку грошово-кредитних відносин, у той же час є досить незалежним і самостійним у своїх діях.

Враховуючи це, її стратегічними цілями являються: забезпечення можливостей для ефективного функціонування суспільного виробництва, досягнення економічного зростання, стратегія. Враховуючи це, її стратегічні цілі є: забезпечення можливостей для ефективного функціонування суспільного виробництва, досягнення економічного зростання, стратегія грошово-кредитної політики має бути спрямована на поліпшення добробуту насе-

лення, стримування інфляції, забезпечення зайнятості населення.

У наш час грошово-кредитна політика НБУ концентрується на вирішенні таких завдань:

- Забезпечення стабільності національної валюти;
- Створення монетарних умов для ефективного функціонування економіки;
- Сприяння структурній перебудові економіки;
- Посилення надійності та ефективності функціонування банківської системи;
- Підвищення рівня зайнятості населення.

Виходячи з перерахованого вище можна зробити висновок, що здійснення заходів, пов'язаних із загальними напрямками в реалізації грошово-кредитної політики НБУ стане новою сходинкою на шляху до формування стабільно діючої, а головне, адекватної сучасним ринковим умовам системи грошових-кредитних відносин. Це, в свою чергу, закладе ґрунтовні основи для розвитку економіки незалежної держави та посилення її ролі в світовому господарстві. Політика має бути спрямована на поліпшення добробуту населення, стримування інфляції.

Науковий керівник: О.А. Євтушенко, старший викладач.

Р.Р. Нарбаєв
*Машинобудівний коледж Дніпропетровського національного
університету імені Олеся Гончара*

КРИТИЧНА ОЦІНКА ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Динамічні зміни, що відбуваються в вітчизняній економіці, фінансово-кредитній та банківській системах, обумовлюють постійний пошук механізмів формування та реалізації ефективної грошово-кредитної політики в Україні, провідником якої є Національний банк України. У ЗУ «Про Національний банк України» грошово-кредитну політику визначено як «комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямований на регулювання економічного зростання, стримування інфляції та забезпечення стабільності грошової одиниці України, забезпечення зайнятості».

Разом з тим, проблема вибору цілей і механізмів реалізації грошово-кредитної політики з урахуванням ситуації, що склала-

ся в країні, та перспектив її розвитку із метою запобігання кризових явищ, досі не має остаточного вирішення.

Отже, в сучасних умовах питання модернізації грошово-кредитної політики НБУ набувають особливого значення у зв'язку з необхідністю забезпечити відповідне монетарне підґрунтя для подолання наслідків фінансової кризи, стимулювання розвитку внутрішнього ринку, стійкого соціально-економічного розвитку країни на підставі цінової та фінансової стабільності у середньо– і довгостроковому періоді.

Світова фінансова криза продемонструвала, наскільки ще вразлива економіка України до екзогенних (зовнішніх) шоків. Держава та Національний банк повинні використовувати весь спектр можливостей регулювання, а грошово-кредитна політика, у свою чергу, – використовувати системно-структурний підхід для того, щоб не допустити поглиблення фінансової кризи, запобігти подальшій девальвації національної валюти, стримати зростання безробіття та підвищити довіру до банківської системи.

Світова фінансова криза відчутно позначилася на Українському грошовому ринку, однак дослідження державної монетарної політики довели, що багатьох наслідків можливо було б уникнути, якби Національним банком України проводилася виважена грошово-кредитна політика. Дослідження наявних заходів боротьби з фінансовою кризою дозволило навести низку заходів грошово-кредитної політики, які б змогли в недалекому майбутньому значно покращити стан грошового обігу України.

До основних з числа цих заходів можливо віднести:

– реальне прив'язування монетарної політики до попиту підприємств, тобто збільшення частки рефінансування банків під виробничі векселі%

- націоналізація активів проблемних банків;
- використання керованого плаваючого курсу гривні з поступовим переходом до вільного обмінного плаваючого курсу;
- контроль над зовнішнім боргом приватного сектору;
- реанімація фондового ринку;
- подолання значних масштабів доларизації української економіки.

У сучасних умовах вирішення питань щодо модернізації грошово– кредитної політики НБУ та переходу до монетарної політики таргетування інфляції з метою забезпечення цінової і фінансової стабільності в країні стає насущне необхідним. Це дозволить покращити прогнозованість економічного розвитку країни і збільшити попит реального сектору на інвестиції, створити

умови для поступового зниження ставок за банківськими кредитами, розширення джерел фінансування підприємств і стимулювання економічного розвитку, зниження інфляційних очікувань, підвищити стійкість економіки, грошово-кредитної і фінансової сфер щодо зовнішніх шоків.

Науковий керівник: О.С. Писаренко.

С.А. Пустовгар,
аспірант
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

В умовах хаотично структурованої економіки України, яка характеризується економічною та політичною нестабільністю, загострюється проблема неплатоспроможності підприємств, що зумовило необхідність проведення даного аналізу.

Метою роботи є дослідження сучасних тенденцій неплатоспроможності підприємств в Україні.

Крайньою формою неплатоспроможності, що призводить до застосування ліквідаційної процедури, є банкрутство підприємства, тому статистичним показником, що найбільш точно відображає тенденцію неплатоспроможності, обрано кількість підприємств, щодо яких порушено справу про банкрутство.

Аналіз даних показав, що в Україні на кінець 2013 року 3,62% зареєстрованих підприємств перебувають у стані банкрутства, в той час, як у країнах Європейського Союзу ця частка коливається в межах 1-2% [1, 2].

Найбільша кількість порушених справ про банкрутство за період існування інституту банкрутства в Україні – 1992-2013 рр. – була зареєстрована у 2008 році – 13634 справи. Частка підприємств-банкрутів серед зареєстрованих підприємств у цьому році склала 4,73%. З підприємств, визнаних банкрутами, 87,83% підлягають ліквідації [1, 2]. Основною причиною неплатоспроможності підприємств в Україні став загальноекономічний фактор – світова фінансова криза, яка зумовила нестабільність валютного, фондового ринку, банківської системи, зниження реальних доходів, погіршення стану зовнішньої торгівлі.

За період 2009-2013 роки спостерігається тенденція зниження кількості підприємств, щодо яких порушено справу про бан-

крутство. Поряд з цим до 59% знизилася частка прибуткових підприємств та зросли розміри загальних збитків до 4294,5 млн. грн. [1], що є головною загрозою неплатоспроможності підприємств в середньостроковій перспективі.

Проведений аналіз засвідчив існування гострої проблеми неплатоспроможності вітчизняних підприємств. Оскільки, платоспроможність підприємств в Україні є найбільш чутливою до загальноекономічного та фінансового факторів, з метою підтримання та відновлення платоспроможності підприємств необхідно, в першу чергу, реагувати на негативні прояви даних факторів, а також, з огляду на сучасну ситуацію в країні, – на політичний.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної судової адміністрації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsa.court.gov.ua/dsa>

*Науковий керівник: І.І. Нескородєва,
кандидат економічних наук, доцент.*

Я.В. Скрыга
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ-ЕКОНОМІСТИ ТА ЇХНІЙ ВНЕСОК У СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ НАУКУ

Попри постійне гноблення економічної думки через колоніальний статус нації, українці намагалися активно впливати на розвиток економічних теорій.

Це було відомо зарубіжним країнам більше, ніж на просторах України, оскільки українці великий проміжок часу не мали своєї державності і усіх українських вчених-економістів прираховували до російських. Будь-яка зацікавленість щодо спадщини українських економістів тлумачилася як «буржуазний націоналізм», який був оголошеним ворогом більшовизму та репрентованої ним імперії.

Попри таке становище, економічна думка в Україні процвітала в загальноєвропейському та світовому контексті. Більшість хоча б якось помітних українських економістів співпрацювали з економістами західноєвропейських країн, досконало знали та стежили за процесами вдосконалення наукових інструментів.

Загострення у першій чверті ХІХ ст. тривалої кризи, як наслідок процесів розкладу феодально-кріпосницької системи. Розвиток капіталістичних відносин вимагає від економічної теорії обґрунтування переваг цього ладу, його основних принципів, “вільної конкуренції та невторчання держави в економіку”.

Т. Степанов (1795-1847) – професор Харківського університету, один з перших авторів курсу політичної економії російською мовою, пропагував ідеї А. Сміта та Д. Рікардо, виступав проти доктрини меркантилізму, кріпосництва, проголошував ідеали свободи економічної діяльності. Показував факт соціальної несправедливості, вказував на необхідність посилення соціального аспекту політичної економії, що не було притаманне англійській класичній школі.

У 20-х роках в Україні економічна думка відображала особливості національної економіки (зокрема організацію селянських господарств, яким не була властива общинність і які спиралися на суто приватний інтерес), ленінська програма побудови соціалізму не знайшла підтримки, особливо її аграрна частина.

Виходячи з цього, ми бачимо, що попри таке становище, економічна думка в Україні процвітала в загальноєвропейському та світовому контексті. Більшість хоча б якось помітних українських економістів співпрацювали з економістами західноєвропейських країн, досконало знали та стежили за процесами вдосконалення наукових інструментів. Отже, економічна наука України на всіх історичних етапах розвивалася у загальноцивілізаційному руслі, а український народ дав світові оригінальних економістів-мислителів, спадщина яких досі ще достатньо не вивчена і не популяризована.

*Науковий керівник: В.М. Вареник,
кандидат економічних наук, доцент.*

І.В. Солтис
Львівський національний аграрний університет

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Сучасний стан сільського господарства дає можливість передбачати у успішному функціонуванні фермерства один із шляхів майбутнього перспективного розвитку.

Проблеми організації діяльності фермерських господарств, вирішення яких є життєвою необхідністю, досить часто зустрічаються в працях провідних науковців, а саме у працях Брюховецького І.М., Гайдуцького П.І., Головка Г.М., Дем'яненка М.Я., Маренича Т.Г., Огійчука М.Ф. Таким чином, дослідження питань державної підтримки фермерських господарств, на нашу думку, на даний час є досить актуальним.

Фермерське господарство – це форма підприємництва громадян України, котрі поставили собі за мету виробляти продукцію сільського господарства, переробляти її та реалізовувати на ринку.

Аналізуючи наявність фермерських господарств по областях України у період 2010-2012 рр. спостерігаємо, що загальний показник їх наявності зменшився на 848 господарств. По Львівській, Тернопільській, Волинській області спостерігається тенденція до зростання вище названого показника, а в таких областях як Рівненська, Закарпатська, Миколаївська – показник наявності фермерських господарств помітно зменшується.

В результаті проведених спостережень, можемо стверджувати, що середній розмір державних дотацій у Львівській області становить 4366.1 тис. грн. за даними 2013 року. Найбільшу частку державної підтримки отримали фермери для компенсації витрат з придбання техніки, а саме – 54% від загального обсягу фінансування, понад 30 млн. грн. за даними 2013 року.

У зв'язку із недостатнім фінансуванням фермерських господарств, на нашу думку, необхідно крім традиційних бюджетних коштів, додатково залучити і кошти міжнародних валютних інвестицій з Світового банку, МВФ і Європейського банку реконструкції і розвитку під державні гарантії для кредитування села.

Із досвіду країн Євросоюзу можна сказати, що державна підтримка у країн-членів є значно вищою. Наприклад, на розвиток сільських територій Польщі в період 2012-2013рр. за рахунок коштів бюджету ЄС було виділено понад 72 млрд. євро.

Державна фінансова підтримка фермерських господарств України не відповідає світовій практиці, в результаті чого більшість фермерських господарств України неконкурентоспроможні.

За результатами проведених досліджень нами визначено, що мінімальна потреба у державній інвестиційній підтримці фермерів у 2013 році становила 300 млн. грн.

Таким чином, запорукою ефективності державної підтримки фермерських господарств України є не тільки збільшення розмірів фінансування, а й здійснення контролю відносно використання даних коштів.

Тому при плануванні державного бюджету, необхідно вдосконалити порядок розподілу і використання коштів для надання підтримки фермерським господарствам.

*Науковий керівник: А.В. Колодій,
кандидат економічних наук, доцент.*

О.І. Тулай,
*кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри фінансів
Тернопільський національний економічний університет*

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ефективна соціальна політика держави як один із пріоритетів сталого людського розвитку повинна здійснюватися у напрямку підвищення якості життя своїх громадян. Задля реалізації цієї мети необхідне суттєве соціальне інвестування.

Соціальні інвестиції – це вкладення капіталу в усіх його формах у різні об'єкти соціальної сфери з метою отримання соціального та економічного ефекту. Суб'єктами соціальних інвестицій можуть виступати держава, некомерційні організації, бізнес і домашні господарства [1]. Об'єктами соціального інвестування виступають населення країни чи його окремі групи, місцеві громади, трудові колективи, індивіди. При цьому держава виступає найбільшим інвестором, що здійснює соціальні програми та проекти, які зачіпають інтереси різноманітних груп населення, у масштабах усієї країни.

Державне фінансування соціальних інвестицій повинне здійснюватися в тих видах діяльності соціальної сфери, де присутність держави потрібна: в освіті, охороні здоров'я, фізкультурі і спорті, культурі і мистецтві, у царинах надання соціальних послуг і зайнятості [2]. Таким чином, соціальні інвестиції держави, насамперед, спрямовані на отримання населенням суспільних благ.

Основними ознаками соціальних інвестицій є суспільний характер їх реалізації; відсутність комерційної зацікавленості у результатах; отримання соціального ефекту у довгостроковому періоді. Тобто соціальне інвестування є неперервним процесом, що забезпечує сталий людський розвиток.

Державне регулювання соціального інвестування повинне здійснюватися відповідно до принципів соціальної справедливості.

вості та соціально-економічної ефективності. Економічний аспект державного регулювання полягає у виконанні державою таких функцій, як виробництво та перерозподіл суспільних благ, фінансування соціальної інвестиційної діяльності, стимулювання соціального інвестиційного процесу.

Соціальна ефективність виявляється у вдосконаленні систем охорони здоров'я та освіти, поліпшенні стану охорони навколишнього природного середовища, підвищенні рівня доходів населення та ін.

Список використаних джерел

1. Богуславська С.І. Аналіз сутності поняття соціальних інвестицій та їх класифікація [Електронний ресурс] / С.І. Богуславська. – Режим доступу: <http://eir.pstu.edu/bitstream/handle/123456789/5749/%D0%A1.%20291.pdf?sequence=1>

2. Євсєєва О.О. Показники ефективності соціального інвестування [Електронний ресурс] / О.О. Євсєєва. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2011/Economics/15_74502.doc.htm

А.И. Хворостына

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

«ПРИВАТБАНК» – ЛИДЕР В СФЕРЕ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В УКРАИНЕ

Достаточно сложно удивить сегодняшнего, так сказать современного клиента новым продуктом или услугой банка. Большая сеть отделений, огромный штат, кредитные комитеты – пережитки прошлого века. Новая модель банковского бизнеса предполагает высокотехнологичные продукты и дистанционное обслуживание.

ПриватБанк - крупнейший коммерческий банк Украины, который занимает лидирующие позиции по всем финансовым показателям банковской деятельности. ПриватБанк является одним из самых инновационных банков мира. Для Украины этот банк открыл все преимущества дистанционного обслуживания: смс-банкинг, система удаленного доступа к своим счетам Приват24 и множество различных мобильных приложений для физических и юридических лиц. ПриватБанк стал одним из первых банков, внедрившим технологию бесконтактного обслуживания клиентов с помощью QR-кодов. С помощью QR-кодов клиенты ПриватБанка могут входить в свой аккаунт Интернет-банка,

снимать наличные в банкоматах, заправлять автомобиль на АЗС, а также делать и оплачивать заказы в мобильном меню ресторанов. Сегодня каждый третий клиент пользуется услугами банка через Интернет и мобильные приложения.

От других банков ПриватБанк отличает умение лавировать в условиях хаотично структурированной экономики, когда каждое финансовое явление имеет неопределенную, хаотичную динамику и достаточно сложно предсказать результаты. Для примера можно рассмотреть 2009 год, когда мировой финансовый кризис крайне болезненно ударил по банковской системе Украины. С помощью ряда приемов банковского маркетинга и методам стратегического планирования ПриватБанк в сложных экономических условиях смог не только сохранить деловую репутацию и доверие клиентов, но и увеличить их число. Наибольший прирост депозитов населения был зафиксирован в ПриватБанке в октябре 2009 года - он составил 826,8 млн. грн, а чистая прибыль от деятельности банка за 2009 год составила 1,050 млрд грн, что является самым большим показателем среди всех украинских банков.

На данный момент краткосрочной целью банка является переход от обслуживания в отделениях к идеологии обучения клиентов использованию дистанционных инструментариев банковского обслуживания с доведением доли обучающих транзакций до 25% в 2014 году, 50% в 2018 году.

Развитие банковских технологий — это не только Интернет и современное оборудование, это постоянное продвижение вперед ради того, чтобы каждому клиенту было удобно пользоваться банком. В развитии технологий и услуг задействован каждый сотрудник Приватбанка, а часто и каждый клиент, с помощью мнения и оценок которого может понять что именно ему нужно от банка сегодня.

*Научный руководитель: В.Н. Вареник,
кандидат экономических наук, доцент.*

**Ю.І. Шаповал,
аспірант**

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

ВІДТІК КАПІТАЛУ З РИНКІВ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ: АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Протягом останніх років «м'яка» монетарна політика провідних центробанків світу стимулювала масштабний приплив ка-

піталу в країни, що розвиваються. Тепер розпочався зворотній процес: попри сподівання на країни, що розвивається, як на рушійну силу зростання світової економіки, інвестори відмовляються брати на себе ризики, результатом чого став масштабний розпродаж ризикових активів [1]. Відплив коштів міжнародних інвестфондів з ринків акцій країн, що розвиваються, в січні 2014 р. досяг 12,2 млрд. дол. [1].

Саме завдяки стабільним перспективам зростання країн, що розвиваються, відбувалося залучення іноземних інвесторів, які шукали джерела більш високого прибутку в умовах низьких процентних ставок в США та інших розвинених країнах.

Однак, у більшості країн, що розвиваються, ситуація на фінансових ринках мала певну специфіку і стрімкий відплив капіталу обумовлений не тільки змінами у глобальних потоках ліквідності, але й внутрішніми проблемами та дисбалансами і хвиля нещодавніх девальвацій (Росія, Казахстан) є цьому підтвердженням.

Доступ економік, що розвиваються, до потоків капіталу і надалі буде скорочуватися на тлі внутрішніх проблем і нездатності швидко адаптуватися до нових економічних реалій.

Разом з тим, різкий розворот потоків капіталу означатиме значні ризики для економічного зростання в багатьох країнах, які не змогли (не встигли) мінімізувати внутрішні дисбаланси, у т.ч. й для України, де за останні роки розбалансованість економічної системи істотно посилилась.

У випадку з Україною зовнішні інвестори не поспішають вкладати капітали через відсутність гарантій безпеки та згортання інвестиційних планів. Населення України купує готівкові долари, «зриває» строкові депозити з банків.

Значні ризики генеруються також вичерпанням внутрішніх джерел фінансування економічного розвитку, нерівномірністю податкового навантаження, зростаючою вартістю зовнішніх за позичень, пов'язаною із зростанням недовіри до України на світових фінансових ринках.

Ситуація ускладнюється високим рівнем процентних ставок на внутрішньому ринку, що паралізує інвестиційні процеси. Ризики поглиблення диспропорційності в глобальних фінансах звужують можливості для України щодо вирішення фінансових проблем за рахунок зовнішніх джерел фінансування.

В рамках існуючих проблем і обмежень можливість врегулювання накопичених проблем вбачається у залученні зовнішнього фінансування для покриття дефіциту бюджету і поповнення валютних резервів країни, проте слід враховувати макроекономіч-

ні ефекти боргового фінансування та його потенційно небезпечні наслідки у перспективі.

Список використаних джерел

1. Інформаційно-аналітичний портал «Імперія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.imperiya.by/news.html?id=126879>>

*Науковий керівник: Н.М. Шелудько,
доктор економічних наук, професор.*

К.В. Шевченко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

«ДОК ПРОФ 2.0»: ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Система «ДОК ПРОФ 2.0» призначена для автоматизації процесів загального діловодства, діловодства звернень громадян, контролю виконання доручень керівництва, поточної роботи з документами в структурних підрозділах організації, обробки й погодження проектів документів, ведення електронного архіву.

Система має гнучкі засоби налаштування, які дозволяють реалізувати автоматизований процес діловодства та електронний документообіг у масштабах будь-якої корпорації, підприємства або установи із складною організаційною структурою та територіально віддаленими підрозділами, а також надає ряд значних переваг, а саме:

- керівникам оперативно надаються документи та інформація для прийняття рішень;
- підвищується виконавська дисципліна співробітників за рахунок своєчасного інформування про доручення керівництва та організації надійного контролю їх виконання;
- прискорюється внутрішній документообіг, тому що всі документи можуть циркулювати в електронному вигляді;
- виключаються випадки втрати оригіналів документів;
- значно скорочується час пошуку документів;
- з'являються інструменти для аналітичної та статистичної оцінки ефективності обробки документів в організації;

— підвищується швидкість технологічних процесів обробки документів, зменшується вплив людського фактору в ході обробки даних за рахунок застосування технології штрих-кодової ідентифікації документів;

— забезпечується цілісність та конфіденційність інформації.

За результатами державної експертизи «ДОК ПРОФ 2.0» отримано експертний висновок про відповідність комплексу засобів захисту інформації «ДОК ПРОФ 2.0» вимогам нормативних документів системи технічного захисту інформації в Україні.

*Науковий керівник: С.А. Кузнецова,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри.*

Наукове видання

РОЗВИТОК ФІНАНСІВ В УМОВАХ СТРУКТУРОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

IV Міжнародна науково-практична конференція
молодих вчених і студентів

Тези доповідей

2 квітня 2014 р.

(українською та російською мовами)

Комп'ютерна верстка Г.М. Хомич

Підписано до друку 03.04.2014. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 8,37. Тираж 70 пр. Зам. № .

ПВНЗ «Дніпропетровський університет
імені Альфреда Нобеля».
49000, м. Дніпропетровськ,
вул. Набережна В.І. Леніна, 18.
Тел. (056) 778-58-66, e-mail: rio@duerp.edu
Свідоцтво ДК № 4611 від 05.09.2013 р.

Віддруковано у ТОВ «Роял Принт».
49052, м. Дніпропетровськ, вул. В. Ларіонова, 145.
Тел. (056) 794-61-05, 04
Свідоцтво ДК № 4121 від 27.07.2011 р.